

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 17. října 2011 (18.11)
(OR. en)**

15608/11

**ELARG 108
COWEB 225**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel: Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel,
za generální tajemnici Evropské komise

Datum přijetí: 17. října 2011

Příjemce: Uwe CORSEPIUS, generální tajemník Rady Evropské unie

Č. dok. Komise: KOM(2011) 666 v konečném znění

Předmět: **SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**
Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2011–2012

Delegace naleznou v příloze dokument Komise KOM(2011) 666 v konečném znění.

Příloha: KOM(2011) 666 v konečném znění

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.10.2011
KOM(2011) 666 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2011–2012

{SEK(2011) 1200 v konečném znění}
{SEK(2011) 1201 v konečném znění}
{SEK(2011) 1202 v konečném znění}
{SEK(2011) 1203 v konečném znění}
{SEK(2011) 1204 v konečném znění}
{SEK(2011) 1205 v konečném znění}
{SEK(2011) 1206 v konečném znění}
{SEK(2011) 1207 v konečném znění}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2011–2012

1. ÚVOD

Proces rozšíření Evropské unie vstoupil do nové fáze. Dokončení jednání o přistoupení s Chorvatskem, jímž se otevírá cesta této země k členství v polovině roku 2013, potvrzuje správnost politiky, která byla přijata po ničivých balkánských konfliktech v devadesátých letech minulého století a která usiluje o mír, stabilitu, demokracii a nakonec členství v EU pro celý region. Jako nejnovější důkaz transformační síly politiky rozšíření EU představuje nový impulz pro reformy ve všech zemích zapojených do procesu rozšíření.

Politika rozšíření EU, zakotvená ve Smlouvě o Evropské unii¹, je reakcí na oprávněné ambice obyvatel našeho kontinentu zapojit se do úsilí sjednocené Evropy. Integrace zemí střední a východní Evropy v posledním desetiletí prokázala, že z rozšíření těží EU jako celek a že díky němu může být Unie lépe připravena řešit globální výzvy.

Politika rozšíření se ukázala být účinným nástrojem společenské transformace. Země, které již k EU přistoupily, i ty, které jsou teprve na cestě k přistoupení, prošly díky demokratickým a hospodářským reformám souvisejícím s přípravou na členství impozantními změnami. Jádrem procesu přistoupení a jeho úspěchu se staly odhodlání, podmíněnost a důvěryhodnost.

Rámcem politiky rozšíření EU zůstává jednak obnovená shoda o rozšíření, schválená na zasedání Evropské rady v prosinci roku 2006 a založená na zásadách konsolidace závazků, spravedlivé a přísné podmíněnosti a dobré komunikace s veřejností, jednak schopnost EU integrovat nové členy.

Prostřednictvím politiky rozšíření zvětšuje EU svůj prostor míru, stability, demokracie a prosperity; to vše jsou pojmy, které získaly ve světle nedávného vývoje znovu na významu:

- Dramatické události v jižním Středomoří a na Středním východě, jakož i nestabilita následných situací podtrhují význam pilíře stability a demokracie v jihovýchodní Evropě, který je pevnou součástí procesu rozšíření EU.
- Nedávná celosvětová finanční krize a současné obtíže v eurozóně poukázaly na vzájemnou provázanost vnitrostátních ekonomik uvnitř i mimo EU. Tyto události podtrhují důležitost dalšího upevnování hospodářské a finanční stability a podpory růstu, a to rovněž v zemích zapojených do procesu rozšíření. Proces rozšíření je v tomto smyslu účinným nástrojem.

Od přijetí posledního balíčku rozšíření došlo k dalšímu pozitivnímu vývoji na západním Balkáně. Zatčením Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče a jejich předáním Mezinárodnímu trestnímu tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) byla odstraněna zásadní překážka na cestě Srbska do EU a byl tak učiněn významný krok k dosažení usmíření. Byl navázán dialog mezi Bělehradem a Příštinou, jehož cílem je mimo jiné docílit pokroku na cestě do EU a který

¹ Článek 49.

přinesl první výsledky. Ve většině zemí zapojených do procesu rozšíření lze zaznamenat pokrok při uskutečňování reforem, jež mají vztah k EU. Občanům dvou dalších zemí západního Balkánu – Albánie a Bosny a Hercegoviny – byl umožněn bezvízový styk.

V několika zemích byly nicméně některé důležité reformy zpožděny, často v důsledku vnitropolitického vývoje a konfliktů. Ke zvláště závažným zpožděním a zablokováním reforem došlo v Bosně a Hercegovině a v Albánii. Hlavními výzvami ve většině zemí zůstávají řádná správa věcí veřejných, právní stát, správní kapacita, nezaměstnanost, hospodářské reformy a sociální začleňování. Došlo k několika znepokojivým událostem souvisejícím se svobodou projevu ve sdělovacích prostředcích. Rozdílné postoje ohledně statusu Kosova nadále negativně ovlivňují jak Kosovo², tak celý region. Vážné obavy vyvolávají nedávné události v severním Kosovu. Dosud nebyla také vyřešena otázka názvu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie.

Proces přistoupení Islandu v uplynulém roce pokročil. Pokrok ve vyjednávání má svůj původ ve skutečnosti, že Island má již nyní díky dlouho zavedené demokracii vysoce integrované struktury, je členem Evropského hospodářského prostoru a schengenského prostoru a má kvalitní veřejnou správu.

V Turecku zůstává proces přistoupení nejúčinnějším rámcem pro podporu reforem souvisejících s EU, rozvoj dialogu o otázkách zahraniční a bezpečnostní politiky, posilování hospodářské konkurenceschopnosti a diverzifikaci dodávek zdrojů energie. V jednáních o přistoupení však bohužel již více než rok není možné otevřít novou kapitolu. Ve vztazích s Tureckem je třeba zahájit novou konstruktivní fázi na základě konkrétních kroků v oblastech společného zájmu.

Blížící se přistoupení Chorvatska je důkazem toho, že proces rozšíření se zaměřuje na dosažení co největších transformačních účinků na dotčenou zemi. Zlepšení, jež byla do procesu vnesena v roce 2006 na základě obnovené shody o rozšíření, byla v praxi uplatněna v případě Chorvatska a osvědčila se. Z této zkušenosti by měla vycházet probíhající i budoucí jednání s dalšími zeměmi zapojenými do procesu rozšíření. Především je nutné se co nejdříve zabývat obtížnými kapitolami jednání, které se týkají například soudnictví a základních práv či spravedlnosti, svobody a bezpečnosti, aby měla kandidátská země dostatek času uskutečnit nezbytné reformy.

Přistoupení Chorvatska bude zásadním krokem v rámci historicky významného projektu integrace západního Balkánu do EU. Evropská unie vždy prohlašovala, že její politika vůči západnímu Balkánu je inkluzivní, počínaje „regionálním přístupem“ poloviny devadesátých let minulého století a především díky procesu stabilizace a přidružení, který byl zahájen v roce 1999, a summitu v Soluni v roce 2003, jenž potvrdil, že budoucnost západního Balkánu je v EU. Nejen že Balkán nerozděluje, ale dokonce by měla sloužit jako pobídka a katalyzátor pro zbytek regionu, aby urychlil svou cestu do EU. S ohledem na závazky EU a také historii a zeměpisné podmínky tohoto regionu nebude práce dokončena, dokud nedojde po splnění příslušných podmínek k začlenění celého západního Balkánu.

V této souvislosti se Komise nadále plně drží zásady vlastních zásluh. Rychlost, jakou každá země postupuje k členství, závisí hlavně na jejích výsledcích, pokud jde o plnění stanovených kritérií a podmínek.

² Podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244/1999.

Pozitivní zkušenost Chorvatska vysílá dalším zemím zapojeným do procesu rozšíření silné poselství o tom, že:

- Evropská unie plní své závazky, jakmile jsou splněny dané podmínky,
- kritéria a podmínky pro přistoupení jsou náročné a jejich provádění se sleduje se zvýšenou pozorností. To však není překážkou a výsledkem je větší míra připravenosti kandidátského státu, která bude po přistoupení přínosem jak pro zemi samotnou, tak pro EU,
- dvoustranné spory se sousedy by měly a mohou být řešeny dialogem a kompromisem v souladu se zavedenými zásadami.

V zájmu prosazování reforem v zemích zapojených do procesu rozšíření a pro zajištění podpory členských států je důležité, aby byl proces rozšíření i nadále důvěryhodný. Vývoj v posledním roce prokázal, že hmatatelných výsledků na cestě do EU lze dosáhnout také před přistoupením po splnění příslušných podmínek. Výmluvnými příklady jsou doporučení Komise v tomto sdělení týkající se posunu Albánie a Bosny a Hercegoviny do dalších fází procesu rozšíření a uvolnění vízového režimu. Na druhé straně tam, kde jsou politická vůle a odhodlání k dosažení konkrétních výsledků nedostatečné či zcela chybí, proces přistoupení nepokročil a hrozí, že se zastaví úplně.

Toto sdělení posuzuje aktuální stav programu rozšiřování Evropské unie, který zahrnuje západní Balkán, Turecko a Island. Na základě připojených podrobných analýz jednotlivých zemí³ podává přehled o tom, jakých výsledků tyto země dosáhly v rámci přípravy na členství a jaká je jejich současná situace, hodnotí jejich výhledy na příští roky a obsahuje v tomto ohledu řadu doporučení. Stejně jako v předchozích letech je věnována zvláštní pozornost několika hlavním výzvám.

2. HLAVNÍ VÝZVY

2.1. Větší důraz na posilování právního státu a reformu veřejné správy

Jako přetrvávající zásadní úkol a rozhodující podmínka pro země, jež směřují k členství v EU, bylo stanoveno posilování právního státu. V souladu s obnovenou shodou o rozšíření byla této otázce v posledních letech věnována větší pozornost ve všech fázích procesu přistoupení.

Odrazem důrazu na právní stát byl značný význam, jenž byl přikládán těmto otázkám během jednání o přistoupení s Chorvatskem, zejména v rámci kapitol týkajících se soudnictví a základních práv a také spravedlnosti, svobody a bezpečnosti. Dalším příkladem prioritního zájmu o tuto oblast, a to před faktickým zahájením jednání, je důležitost otázek právního státu v rámci klíčových priorit, které byly stanoveny jako podmínky pro zahájení jednání o přistoupení s Albánií a Černou Horou.

Zkušenosti z jednání o přistoupení s Chorvatskem budou využity ku prospěchu probíhajících i budoucích jednání s dalšími zeměmi. Za tímto účelem Komise navrhne s ohledem na otázky týkající se soudnictví a základních práv a spravedlnosti a vnitřních věcí nový přístup. Tyto otázky je třeba řešit již v rané fázi procesu přistoupení a odpovídající kapitoly je třeba otvírat

³ Shrnutí a závěry zpráv o jednotlivých zemích se nachází v příloze tohoto sdělení.

na základě akčních plánů, neboť ty vyžadují dosažení přesvědčivých výsledků. Komise by pravidelně ve všech fázích procesu podávala zprávy o pokroku dosaženém v těchto oblastech na pozadí milníků vymezených v akčních plánech a v případě potřeby by uvedla nezbytná nápravná opatření. Financování z NPP bude mít za cíl tento proces podporovat.

V rámci předvstupního procesu Komise vyzývá země k tomu, aby vybudovaly nezávislé a účinné *soudnictví* a napravily stávající nedostatky. V tomto ohledu Chorvatsko zlepšilo svůj systém jmenování soudců, Srbsko zahájilo přezkum procesu nového jmenování soudců a státních zástupců a Černá Hora začala revizi klíčových ústavních a právních ustanovení týkajících se soudnictví. Kosovo dokončilo prověřování soudců a státních zástupců.

Jedním z hlavních úkolů právního státu ve většině zemí zapojených do procesu rozšíření je *boj proti korupci*. Korupce zůstává vážným problémem, který nejenom ovlivňuje každodenní život občanů v klíčových oblastech, jako je zdravotní péče či vzdělávání, ale který má rovněž značně negativní dopad na investice a podnikání a navíc poškozují vnitrostátní rozpočty, zejména pokud jde o zadávání veřejných zakázek a privatizaci. Komise se v posledních letech na boj proti korupci v zemích zapojených do procesu rozšíření zaměřila důrazněji.

Důležité zkušenosti získané při práci v zemích zapojených do procesu rozšíření přispěly k rozvoji vlastního přístupu EU k boji proti korupci ve všech oblastech politik, vnitřních i vnějších⁴. V době, kdy zřizuje pro členské státy mechanismus pro sledování korupce, bude Komise i nadále přikládat prvořadý význam sledování protikorupčních politik v zemích zapojených do procesu rozšíření od raných fází přípravy na přistoupení, přičemž důraz bude klást na výsledky a udržitelnost. Komise bude také podporovat přísnou koordinaci mezinárodních dárců s cílem zajistit optimální využívání zdrojů.

Důležitou prioritou pro země zapojené do procesu rozšíření zůstává *boj proti organizované trestné činnosti*. Je úzce spojena s bojem proti korupci a zavedením nezávislého soudnictví. Velkou výzvou pro boj proti organizované trestné činnosti je přeshraniční charakter mnoha případů této činnosti. Při řešení tohoto úkolu je obzvláště důležitá *regionální spolupráce donucovacích a soudních orgánů*, včetně vytvoření odborných sítí. Komise podporuje vytvoření regionální sítě státních zástupců, jíž jsou nápomocni vyslaní odborníci z členských států, jakož i příslušné evropské agentury. Komise v regionu rovněž pomáhá s vytvořením koordinovaných systémů ochrany svědků.

V posledním roce Komise zintenzivnila *dialog o otázkách právního státu* se zeměmi západního Balkánu. Cílem je posílit na základě podrobných analýz odvětví spravedlnosti a vnitřních věcí přípravu v ranějších fázích předvstupního procesu. K tomuto účelu byly uskutečněny mise odborníků ve většině zemí zapojených do procesu rozšíření. Komise prohloubila spolupráci a výměnu informací s příslušnými agenturami EU, včetně Europolu, agentury Frontex, Eurojustu a Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost, jakož i s regionálními iniciativami, Radou Evropy a jinými mezinárodními organizacemi. V případě potřeby bylo již v raných fázích procesu uplatňováno referenční srovnávání. S Bosnou a Hercegovinou byl zahájen strukturovaný dialog týkající se spravedlnosti a Komise navrhuje zahájit s Kosovem podobný dialog o otázkách právního státu s cílem řešit problémy v této oblasti a podpořit reformu soudnictví.

⁴ To je zohledněno v nedávném sdělení Komise o boji proti korupci KOM(2011) 308 v konečném znění.

Klíčovou prioritou v rámci politických kritérií zůstává ve většině zemí zapojených do procesu rozšíření reforma veřejné správy, která má zvýšit transparentnost, odpovědnost a účinnost, jež jsou nezbytné pro fungování demokracie a právního státu. Pro provádění *acquis* mají zásadní význam vhodné administrativní postupy, a to rovněž pokud jde o lidské zdroje a řízení veřejných financí. Země musejí intenzivněji usilovat o zlepšení své veřejné správy na základě celkových národních strategií.

V některých zemích zapojených do procesu rozšíření přibývají důkazy o tom, že se dostatečně nerespektují rozdílné úlohy vládnoucích stran a státu. Tyto praktiky by mohly ohrozit právní stát a fungování demokracie.

2.2. Zajištění svobody projevu ve sdělovacích prostředcích

Svoboda projevu je základní právo, které je zaručeno mezinárodním právem a je nedílnou součástí fungování pluralitní demokracie. Co se týče procesu přistoupení, je zajištění této svobody klíčovým prvkem kodaňských politických kritérií pro členství.

Celkem vzato se země zapojené do procesu rozšíření vyznačují existencí pluralitních mediálních krajín. V některých zemích byl však v této oblasti v poslední době zaznamenán negativní vývoj, který je zdrojem vážných obav. Komise dále zkoumá svobodu projevu v doprovodných zprávách, v nichž je popsána situace v každé zemi.

Problémy v oblasti svobody projevu a sdělovacích prostředků zahrnují: politické zásahy, které se někdy projevují i prostřednictvím právního systému; ekonomický tlak; využívání trestné činnosti a korupce k ovlivňování sdělovacích prostředků a nedostatečnou ochranu novinářů před zastrašováním nebo dokonce násilnými útoky. Hospodářské problémy se týkají nedostatečné transparentnosti a koncentrace vlastnictví, nedostatku poctivé hospodářské soutěže a nedostatečné nezávislosti orgánů regulace trhu. Celkové provádění právních předpisů o sdělovacích prostředcích není v několika zemích zapojených do procesu rozšíření uspokojivé. Existuje řada případů útoků na novináře, včetně jejich zabití, které zůstávají nevyřešeny několik let poté, co k nim došlo. Právní rámec v Turecku dosud dostatečně nezaručuje svobodu projevu. Vážné obavy vyvolává vysoký počet soudních řízení a vyšetřování proti novinářům a nepřiměřený tlak na sdělovací prostředky.

Všechny tyto problémy vážně omezují vyjadřování názorů ve sdělovacích prostředcích, jež jsou kritické k vládě, a představují překážku pro investigativní novinářství. Sdělovací prostředky a novináři jsou často nuceni se uchýlovat k autocenzuře.

Je nezbytné, aby se země zapojené do procesu rozšíření postaraly o to, že jejich mediální krajiny budou otevřené a pluralitní a budou umožňovat existenci kultury kritického a nezávislého novinářství. Provozovatelé veřejnoprávního vysílání musí zlepšit své ekonomické postavení a zvýšit svou nezávislost, aby mohly plnit svou úlohu. Profese ve sdělovacích prostředcích by se zároveň měly zavázat k samoregulaci na základě komplexních etických kodexů a profesních norem.

V květnu 2011 Komise uspořádala konferenci o svobodě projevu, na níž se setkali představitelé sdělovacích prostředků a zúčastněné strany z řad občanské společnosti ze západního Balkánu a Turecka. Cílem této konference bylo oslovit kromě oficiálních vládních partnerů přímo i ty, jichž se tato problematika týká, a vyslechnout jejich názory a zkušenosti. Závěry konference budou i nadále podkladem pro práci Komise v této oblasti.

Komise bude pečlivě sledovat vývoj rámce stávajících dohod a strukturovaných dialogů se zeměmi zapojenými do procesu rozšíření. Bude dále začleňovat tyto otázky do jednání o přistoupení, zejména v rámci kapitoly týkající se soudnictví a základních práv. Bude určovat priority a podporovat úsilí vlád o dosažení evropských norem v oblasti svobody projevu. Za tímto účelem bude posílena spolupráce s příslušnými partnerskými zeměmi a mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy a Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Dále se bude rozvíjet dialog s novináři a jejich sdruženími.

2.3. Posilování regionální spolupráce a usmířování na západním Balkáně

Regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy jsou nezbytnými prvky procesu stabilizace a přidružení a jako takové jsou Komisí pečlivě sledovány ve všech fázích procesu přistoupení. Regionální spolupráce podporuje a posiluje usmíření v regionu, jenž byl v nedávné minulosti zasažen vážnými konflikty. Regionální spolupráce a obchod mohou znamenat další hospodářský přínos pro celý region. Tato spolupráce je rovněž nedílnou součástí procesu integrace do EU, který často vyžaduje regionální přístupy a opatření.

V tomto ohledu bylo v posledním desetiletí dosaženo významného pokroku a další důležité kroky lze vyzorovat za minulý rok. K regionálnímu usmíření výrazně přispěly návštěvy vedoucích představitelů regionu, zejména ze Srbska a Chorvatska, v sousedních zemích, jakož i prohlášení o konfliktech v devadesátých letech minulého století. V nadcházejících dnech by měl být úspěšně dokončen sarajevský proces týkající se návratu uprchlíků, jehož se účastní Srbsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina a Černá Hora. Při podpoře usmíření mezi občany regionu, a nikoli jen mezi vládami, hrají důležitou úlohu iniciativy nevládních organizací a občanské společnosti, jako je Iniciativa mládeže pro lidská práva, Komise pro pravdu a usmíření a Igmanská iniciativa.

Spolupráce v konkrétních odvětvích funguje dobře a vykazuje pokroky, k čemuž přispívá mj. Energetické společenství, společný evropský letecký prostor a společné vzdělávání v Regionálním institutu pro veřejnou správu (ReSPA), který je nyní již plně v provozu. V prosinci 2010 byla Komisí navržena a členskými státy následně přijata strategie pro posílení rozvoje Podunají⁵. Regionální obchod v rámci Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA) roste a dohoda se rozšiřuje na takové oblasti, jako je politika hospodářské soutěže, další odstraňování celních překážek a liberalizace služeb. Rada pro regionální spolupráci zahájila realizaci své tříleté strategie a pracovního programu ve snaze zajistit, aby její opatření byla více orientována na výsledky.

Klíčovými výzvami pro stabilitu na západním Balkáně zároveň zůstávají problémy vyplývající z minulých konfliktů a další otevřené dvoustranné otázky, které ovlivňují regionální spolupráci, vztahy mezi zeměmi, jakož i jejich vnitřní fungování a proces reform. Tyto zbývající problémy je třeba naléhavě řešit. Najde-li se pro ně řešení, bude odstraněna významná překážka na cestě západního Balkánu do EU.

Problémem jsou konkrétně *spory související s otázkami vztahů mezi etniky nebo statusu* (zejména v Bosně a Hercegovině a v Kosovu), které nadále brání normálnímu fungování institucí, zpomalují proces reform a provádění evropské agendy a někdy mohou mít širší

⁵ Strategie předpokládá spolupráci podunajských zemí v oblasti životního prostředí, dopravy, energetiky, socioekonomického rozvoje, vzdělávání, výzkumu a inovací a jistoty a bezpečnosti. Ze zemí zapojených do procesu rozšíření se této strategii účastní Chorvatsko, Srbsko, Bosna a Hercegovina a Černá Hora. Viz KOM(2010) 715 v konečném znění a závěry Rady ze dne 13. dubna 2011.

regionální důsledky. Komise má za to, že nejlepším způsobem, jak mohou tyto země dané problémy řešit, je pokračovat na cestě do EU. V této souvislosti je významný nedávný vývoj, zejména pak pokrok učiněný v rámci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou, který zprostředkovala Unie. Desáté výročí podpisu rámcové dohody z Ochridu, které jsme oslavili letos v srpnu, je připomínkou, že obtížné etnické problémy lze úspěšně řešit dialogem a kompromisem.

V poslední době se podařilo dosáhnout dobrých výsledků při řešení problémů, jež se týkají *inkluzivního* fungování regionálních iniciativ a vyplývají z rozdílnosti názorů ohledně statusu Kosova; je však třeba učinit ještě více. V rámci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou se dospělo k dohodě o přijetí kosovských celních razítek ze strany Srbska, což by mělo umožnit obnovení regionálního obchodu v rámci CEFTA. Již dříve se znovu začala konat zasedání CEFTA a Rady pro regionální spolupráci za účasti všech stran a byla podepsána celoevropsko-středomořská úmluva o preferenčních pravidlech původu. Rozdílné názory ohledně statusu Kosova však stále brání dokončení a podepsání Smlouvy o Dopravním společenství a prodloužení platnosti autonomních obchodních opatření pro Kosovo a další západobalkánské partnery. Tyto názorové rozdíly jsou i nadále překážkou pro rozvoj smluvních vztahů mezi EU a Kosovem.

Otázky týkající se regionální spolupráce dosud čekají v rámci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou na své komplexní řešení. Komise vyzývá všechny zúčastněné strany, aby nadále hledaly praktická a pragmatická řešení, jak docílit inkluzivnosti regionální spolupráce, aniž by byly dotčeny rozdílné názory v otázce statusu Kosova. Pokrok dosažený v loňském roce ukazuje, že je to možné.

Pro trvalé usmíření je zásadní dokončení procesu potrestání *trestných činů spáchaných během válek* v bývalé Jugoslávii. Základní podmínkou procesu přistoupení na západním Balkáně zůstává proto plná spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Významným krokem tímto směrem bylo nedávné zatčení posledních dvou osob obžalovaných tribunálem ICTY a jejich převezení do Haagu. Komise rovněž vyzývá dotčené vlády, aby dále s větším nasazením usilovaly o řádný průběh domácích soudních řízení řešících válečné zločiny.

Komise bere velmi vážně zprávu přijatou v lednu Parlamentním shromážděním Rady Evropy (Martyho zprávu), která se týká zločinů údajně spáchaných během konfliktu v Kosovu a po jeho skončení, včetně obchodu s lidskými orgány. Plně podporuje vyšetřování prováděné misí EULEX, připomíná v této souvislosti význam ochrany svědků a vítá zřízení pracovní skupiny EULEX se sídlem v Bruselu, jakož i spolupráci příslušných vlád s touto pracovní skupinou.

Celkově je důležité, aby se vlády a organizace občanské společnosti působící v tomto regionu snažily více vysvětlovat občanům, že usmíření je nedílnou součástí jejich evropské budoucnosti a že nezbytným prvkem tohoto procesu je zajištění spravedlnosti, pokud jde o spáchané válečné zločiny. Vedoucí političtí představitelé by se měli vystříhat prohlášení a opatření, která by mohla tyto významné zásady zpochybňovat.

Co se týče otevřených *dvoustranných otázek*, je třeba, aby je dotyčné strany v průběhu procesu rozšíření řešily co nejdříve, s odhodláním, v dobrém sousedském duchu a s přihlédnutím k celkovým zájmům EU. Komise je naléhavě vyzývá, aby vyvinuly veškeré úsilí k vyřešení zbývajících sporů o hranice v souladu se stávajícími zásadami a prostředky, včetně případného postoupení některých záležitostí Mezinárodnímu soudnímu dvoru. Dvoustranné otázky by neměly zpomalovat proces přistoupení. Komise je připravena přispět k vytvoření

potřebného politického ovzduší, jež by umožňovalo hledat řešení, a podpořit související iniciativy.

Cestu k řešení dvoustranných otázek otevírá dohoda mezi Slovinskem a Chorvatskem o předání hraničního sporu rozhodčímu soudu, která by se měla začít provádět ještě v průběhu letošního roku. Komise důrazně vybízí strany sporu o název Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby vedly probíhající rozhovory pod záštitou OSN v podobně konstruktivním duchu.

2.4. Dosažení udržitelného hospodářského oživení a ztotožnění se s cíli strategie Evropa 2020

Všechny země zapojené do procesu rozšíření se již vydaly na cestu k oživení, i když každá jiným tempem. Turecko z krize vyšlo se silnějším hospodářstvím a jeho růst je i nadále pozoruhodný, ale objevují se stále více známky přehřátí. Ekonomiky západního Balkánu se také začínají oživovat, i když jim bude trvat určitou dobu, než dosáhnou úrovní před krizí. Islandské hospodářství postupně dále překonává hlavní problémy, jimž čelilo během krize.

Země zapojené do procesu rozšíření se však potýkají s významnými socioekonomickými výzvami. Nezaměstnanost je ve většině těchto zemí stále vysoká nebo dokonce roste. Nezaměstnanost v Kosovu, Bosně a Hercegovině a Bývalé jugoslávské republice Makedonii zůstává nejvyšší v Evropě. Míra účasti na trhu práce je nízká, zejména pokud jde o ženy a mladé lidi, a výzvou je i nadále rozšířené neformální zaměstnávání. U vývozu ze západního Balkánu, který přispívá k oživení, stále převládají výrobky s nízkou přidanou hodnotou, včetně komodit, které jsou vystaveny volatilitě cen a silné konkurenci rozvíjejících se trhů.

Většina zemí zapojených do procesu rozšíření nadále uplatňuje celkově omezující makroekonomickou politiku. Nejnáléhavějšími krátkodobými prioritami zůstávají fiskální konsolidace a reforma trhů práce, tedy výzvy, jež se do značné míry podobají těm, kterým v současnosti čelí státy EU. Je třeba provést více strukturálních reforem k posílení konkurenceschopnosti a zlepšení investičního prostředí, a to s cílem přilákat přímé zahraniční investice, podpořit tvorbu pracovních míst a zajistit udržitelnost růstu. Zvláštními výzvami jsou na západním Balkáně zlepšení kapacity veřejné správy a posílení právního státu, mj. prostřednictvím reformy soudnictví a boje proti rozsáhlé korupci. Pokrok v těchto oblastech by také napomohl podpoře podnikatelského prostředí. Omezené zůstávají nadále veřejné služby pro podnikání a investice do infrastruktury.

Reformy trhu práce, včetně přezkoumání sociálních systémů, daňových otázek a reforem vzdělávacích systémů, by měly přispět k řešení nejvýznamnějších strukturálních nedostatků na západním Balkáně a k odstranění překážek na cestě k dosažení silnějšího a udržitelného růstu podporujícího začlenění.

Ztotožnění se s cíli strategie Evropa 2020

Evropa 2020 je strategie růstu EU na toto desetiletí, díky níž se má Unie stát inteligentní a udržitelnou ekonomikou podporující začlenění v měnícím se světě. Země zapojené do procesu

rozšíření se vyzývají, aby se přidaly k provádění strategie Evropa 2020 a jejích stěžejních iniciativ⁶. Poskytuje to užitečný základ reforem.

Cíle strategie Evropa 2020 se odpovídajícím způsobem zohledňují v dialozích, jež vedou Komise a země zapojené do procesu rozšíření na téma hospodářské politiky a zaměstnanosti a sociálních politik. Komise uzpůsobila plánování finanční pomoci cílům strategie Evropa 2020, zejména co se týče socioekonomického rozvoje. Tyto cíle jsou zohledněny v rámci spolupráce Komise s mezinárodní finančními institucemi.

Současná dluhová krize v Evropě podtrhla význam *zdravých veřejných financí* a Komise sdílí některé své mechanismy vzájemného hodnocení s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi. Důležitým nástrojem je v tomto směru mnohostranný fiskální dohled ze strany EU. Tento nástroj bude postupně přizpůsobován budoucí posílené správě ekonomických záležitostí v EU.

V oblasti *rozvoje soukromého sektoru* se koordinace politik se západním Balkánem a Tureckem řídí ustanoveními iniciativy EU „Small Business Act“⁷. Díky této koordinaci, která vychází z pravidelných hodnocení na základě zavedených měřítek EU, byla formulována prověřená doporučení, jež odráží národní zvláštnosti jednotlivých zemí zapojených do procesu rozšíření. Komise navrhuje, aby výsledky iniciativy „Small Business Act“ byly v regionu použity jako referenční nástroj pro budoucí činnosti související s malými a středními podniky.

V kontextu investičního rámce pro západní Balkán Komise vybízí partnerské mezinárodní finanční instituce k podpoře nových forem financování malých a středních podniků, především mechanismů vlastního kapitálu, rizikového kapitálu a záruk. Komise bude spolufinancovat západobalkánskou platformu pro malé a střední podniky, jejímž cílem je zlepšit přístup těchto podniků k financování prostřednictvím záruk a rizikového kapitálu.

Spolupráce mezi zeměmi zapojenými do procesu rozšíření a EU v oblasti *výzkumu a inovací* je z hlediska způsobilosti pro účast v iniciativách EU již rozvinutá. Tyto země se účastní 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj a programu pro konkurenceschopnost a inovace. Stávající ukazatele však prozrazují, že ve většině případů dosahují výrazně nižší úroveň investic a rozvoje politik v oblasti výzkumu a inovací, než je průměr EU. Vedoucí představitelé regionu se vyzývají – a to i na budoucích ministerských konferencích – k tomu, aby se zavázali ke zvýšení investic do výzkumu, inovací a lidského kapitálu.

Země zapojené do procesu rozšíření musí být lépe připraveny čelit *změně klimatu* a připojit se k úsilí EU o řešení tohoto problému, mj. zvyšováním povědomí. Postupné uskutečňování opatření na ochranu klimatu bude přínosem, neboť povede k rozvoji nízkouhlíkového hospodářství a může přispět k tvorbě pracovních míst.

Počínající hospodářské oživení se ještě musí odrazit ve zlepšení *sociální situace*. Podíl obyvatelstva, jež žije pod hranicí chudoby, zůstává vysoký a na západním Balkáně dále roste.

⁶ Stěžejními iniciativami strategie Evropa 2020 jsou *Digitální agenda pro Evropu, Unie inovací, Mládež v pohybu, Evropa účinněji využívající zdroje, Průmyslová politika pro éru globalizace, Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa a Evropská platforma pro boj proti chudobě*.

⁷ KOM(2008) 394 v konečném znění.

Negativní dopad na sociální situaci má vysoká míra neformálního zaměstnávání, zejména pokud jde o mladé lidi.

Prioritou je zajištění zaměstnanosti a sociální začleňování zranitelných skupin. V sociálním sektoru však bylo uskutečněno jen málo reálných investic a spolupráce s mezinárodními dárci narážela na překážky ve strategickém plánování. Komise klade na zaměstnanost a sociální politiky důraz v rámci svého dialogu o politikách a vyzývá příslušné země, aby si v těchto oblastech určily jasné a realistické cíle a zlepšily zacílení sociálních výdajů a jejich přidělování podle priority. Země zapojené do procesu rozšíření by měly případně přijmout cíle Evropské platformy pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Měla by být přijata ucelená opatření pro začlenění všech zranitelných skupin do většinové společnosti. Co se týče zvláště znevýhodněné romské menšiny, Komise vyzvala západní Balkán a Turecko ke spolupráci v rámci platformy EU pro Romy, na základě kterých se systematicky sleduje začleňování a navrhuje se související opatření. Komise uspořádala řadu seminářů týkajících se romských otázek, které měly země v tomto regionu přimět k přezkoumání a posílení příslušných národních akčních plánů pro boj proti diskriminaci a zlepšení romské integrace (zejména v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení a zdraví), jakož i provádění těchto plánů. Země západního Balkánu by měly vynaložit značné úsilí k usnadnění registrace vysídlených osob.

Klíčovým faktorem strukturálních změn k dosažení udržitelného růstu podporujícího začlenění je lepší *vzdělávání a odborná příprava*. Investice do vzdělávání, dovedností a kvalifikací byly dosud obvykle nízké a regionální uznávání vnitrostátních kvalifikací nedostatečné. Je třeba provést reformu státních vzdělávacích systémů a infrastruktury a v zájmu řešení stávajícího nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi jsou zapotřebí mezinárodně srovnatelné programy všeobecného a odborného vzdělávání a přípravy.

Komise kandidátským zemím umožnila účast na strategickém rámci „Vzdělávání a odborná příprava 2020“; do tohoto rámce se dosud nezapojila Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Černá Hora. Komise navrhla vytvořit platformu pro vzdělávání a odbornou přípravu na západním Balkáně, která by vycházela z otevřené metody koordinace a umožňovala by účast všech zemí zapojených do procesu rozšíření. Posílí se díky tomu dialog o hlavních výzvách v oblasti politik a zajistí se provádění a monitorování. Země západního Balkánu byly vyzvány k účasti na centralizovaných činnostech programu celoživotního učení EU.

2.5. Rozšiřování dopravních a energetických sítí

Pokud jde o dopravu a energetiku, mají z lepší spolupráce se zeměmi zapojenými do procesu rozšíření přímý prospěch evropští občané a podniky. Dopravní a energetické propojení je klíčovým prvkem spolupráce EU se všemi sousedními zeměmi, přičemž cílem je podpořit udržitelný hospodářský růst, obchod, kulturní výměnu a zaměstnanost a zlepšit životní podmínky. V případě zemí zapojených do procesu rozšíření se tato spolupráce rovněž zaměřuje na to, aby se tyto země připravily na plné převzetí a provedení *acquis* v oblasti dopravy a energetiky.

Turecko, jež má strategickou polohu na křižovatce mezi Evropou, Blízkým východem a Kavkazem, neustále rozvíjí a posiluje své vztahy s EU, což dokazuje nedávný vývoj v odvětví letectví nebo úloha této země při budování jižního koridoru pro přepravu plynu. Další rozvoj

těchto vztahů by byl prospěšný pro obě strany. Jižní koridor pro přepravu plynu by přispěl k zabezpečení dodávek zemního plynu do Evropy, jelikož by významně napomohl rozšíření zásobovacích tras a stimuloval by hospodářskou soutěž na mezinárodním trhu s plynem. Komise poskytuje Turecku finanční pomoc na další rozvoj dopravních sítí, zejména pokud jde o vysokorychlostní železniční spoje a modernizaci přístavního zařízení. Turecko by mělo být zároveň vedeno k tomu, aby prohloubilo svůj trh s plynem zvýšením likvidity a flexibility smluv. Tento proces by vedl ke vzniku „energetického uzlu“, jehož existencí by se dosáhlo větší bezpečnosti dodávek energie.

Na západním Balkáně byla definována regionální dopravní síť v rámci Dopravní observatoře pro jihovýchodní Evropu (SEETO), která určuje prioritní projekty regionálního zájmu. Země západního Balkánu jsou společně s členskými státy EU a dalšími evropskými zeměmi účastníky dohody o vytvoření společného evropského leteckého prostoru, jež byla podepsána v roce 2006. Spolupráce v oblasti dopravy je stanovena rovněž ve strategii pro Podunají.

Od roku 2008 Komise jedná o vytvoření Dopravního společenství se zeměmi západního Balkánu, které by znamenalo zavedení integrovaného trhu pro infrastrukturu a pozemní a námořní dopravu a vnitrozemské plavby. Jednání byla téměř dokončena, ale nyní se zastavila kvůli názorovým rozdílům ohledně označení Kosova. Komise naléhavě vyzývá dotčené strany k tomu, aby podnikly nezbytné kroky, jež umožní rychlé dokončení jednání a podepsání smlouvy.

Komise navrhla provést přezkum transevropských sítí EU v oblasti dopravy (TEN-T) s cílem zlepšit spojení se zeměmi, na něž se vztahuje politika rozšíření a sousedství⁸.

V oblasti *energetiky* EU také usiluje o integraci sítí, zejména podporou Energetického společenství, jež zahrnuje EU a její členské státy, celý západní Balkán a některé sousední země⁹. Energetické společenství, vycházející z předpisů EU pro oblast energetiky, zavádí otevřený, transparentní a konkurenční regionální trh, který pomáhá přilákat investice. *Acquis* Energetického společenství nyní zahrnuje ustanovení o vnitřním trhu s energií, energetické účinnosti a obnovitelných zdrojích energie a také vybrané části *acquis* v oblasti životního prostředí, sociální politiky a hospodářské soutěže. Bude rozšířeno, aby kromě trhů s elektřinou a plynem pokrývalo i povinné zásoby ropy.

3. POKROK ZEMÍ ZAPOJENÝCH DO PROCESU ROZŠÍŘENÍ A PROGRAM NA ROKY 2011–2012

3.1. Západní Balkán

Chorvatsko

Jednání o přistoupení s Chorvatskem byla uzavřena v červnu, jelikož Chorvatsko splnilo v uplynulém roce kritéria pro ukončení jednání ve zbývajících oblastech, včetně obtížných kapitol, jako je soudnictví a základní práva či politika hospodářské soutěže. Chorvatsko dosáhlo výrazných výsledků v boji proti korupci, zavedlo nový objektivní a transparentní systém pro jmenování soudců a státních zástupců a velmi zlepšilo provádění programů

⁸ KOM(2011) 415 v konečném znění.

⁹ Turecko je pozorovatel. Sousedními zeměmi jsou Ukrajina a Moldavsko jako plnoprávní členové a Gruzie a Arménie jako pozorovatelé.

ubytování pro vracející se uprchlíky. Výrazně pokročila restrukturalizace jeho loděnic v obtížích.

Výsledek jednání o přistoupení bude ztělesněn ve smlouvě o přistoupení, která by měla být – jak stanovila Evropská rada na svém červnovém zasedání – podepsána do konce roku. To by mělo za předpokladu, že budou dokončeny nezbytné ratifikační postupy, umožnit přistoupení Chorvatska k EU dne 1. července 2013. Chorvatsko dosáhlo vysoké úrovně připravenosti k převzetí povinností, kterými bude jakožto člen vázáno po přistoupení. Splňuje kodaňská politická kritéria. Předpokládá se, že hospodářská kritéria a kritéria týkající se *acquis* splní do 1. července 2013. Tato dynamika musí být zachována.

Chorvatsko musí dále stavět na reformách, jež byly uskutečněny v průběhu jednání o přistoupení, a na kapacitě, která byla vyvinuta. Komise bude pečlivě sledovat, jak Chorvatsko plní všechny přijaté závazky a jak pokračuje jeho příprava na převzetí povinností, kterými bude jakožto člen vázáno po přistoupení. Monitorování bude zaměřeno zejména na závazky, které Chorvatsko přijalo v těchto oblastech: soudnictví a základní práva, spravedlnost, svoboda a bezpečnost a politika hospodářské soutěže.

Monitorování bude zahrnovat pravidelnou aktualizaci monitorovacích tabulek, dialog v rámci dohody o stabilizaci a přidružení, mise pro vzájemné hodnocení, předvstupní hospodářský program a fiskální oznámení. Komise bude až do přistoupení Chorvatska předkládat pololetní hodnocení plnění závazků, které země v těchto kapitolách přijala. Na podzim roku 2012 bude Evropskému parlamentu a Radě předložena souhrnná monitorovací zpráva.

Pokud budou během monitorování zjištěny nedostatky a Chorvatsko je neodstraní, zašle Komise v případě potřeby chorvatským orgánům dopisy včasného varování a může navrhnout Radě, aby přijala všechna nezbytná opatření již před přistoupením. Stejně jako u pátého rozšíření bude kromě toho smlouva o přistoupení obsahovat všeobecnou hospodářskou ochrannou doložku, ochrannou doložku pro vnitřní trh a ochrannou doložku v oblasti spravedlnosti, svobody a bezpečnosti.

Očekává se, že Chorvatsko bude i nadále hrát aktivní úlohu v rámci regionální spolupráce na západním Balkáně. Komise se těší, až bude provedena dohoda mezi Slovinskem a Chorvatskem o předání hraničního sporu rozhodčímu soudu. Bude podporovat vytvoření a fungování rozhodčího soudu stanovené v uvedené dohodě. Komise vítá prohlášení chorvatské vlády, že bude podporovat ostatní země regionu na cestě k členství v EU, a vyzývá Chorvatsko, aby se svými sousedy řešilo před přistoupením zbývající otevřené dvoustranné otázky. Zároveň by se měli političtí představitelé vystříhat výroků a opatření, které by mohly zpochybnit význam usmíření nebo přehlížet závažnost válečných zločinů.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Červnové parlamentní volby v Bývalé jugoslávské republice Makedonii byly převážně v souladu s mezinárodními normami a země pokračovala v provádění reform souvisejících s přistoupením. Vládní koalice je stabilní. Země i nadále dostatečně plní politická kritéria. Podařilo se dosáhnout určitého pokroku, pokud jde o reformu parlamentu, soudnictví, veřejné správy a respektování a ochranu menšin, i když hlavní problémy přetrvávají. Další úsilí je nutné zejména v oblasti svobody projevu ve sdělovacích prostředcích, nezávislosti soudnictví, reformy veřejné správy a boje proti korupci. Je třeba posílit úsilí politických sil o spolupráci.

Země nadále plní své závazky vyplývající z dohody o stabilizaci a přidružení. Komise trvá na svém návrhu na přechod do druhé fáze přidružení, jak je stanoveno v dohodě o stabilizaci a přidružení, a vyzývá Radu, aby v této záležitosti jednala bez dalšího odkladu.

Komise bere na vědomí, že Rada nemohla vyhovět doporučení Komise z roku 2009, aby došlo k zahájení jednání o přistoupení s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií. Posunutí procesu přistoupení této země do další fáze příznivě ovlivní tempo reforem a interetnické vztahy a bude mít pozitivní dopad na celý region.

Téměř dvacet let zůstává nevyřešen spor, který vede Bývalá jugoslávská republika Makedonie s Řeckem ohledně svého názvu. Od devadesátých let dvacátého století probíhá dialog pod záštitou OSN, který od roku 2009 doplňují dvoustranné kontakty, a to i na úrovni předsedů vlád. Tyto procesy však dosud nepřinesly výsledky. Je i nadále nezbytné, aby tyto země udržovaly dobré sousedské vztahy, což zahrnuje vyřešení otázky názvu, na kterém se země v jednání pod záštitou OSN společně dohodnou a které bude pro obě strany přijatelné. Komise zdůrazňuje nutnost zvýšit úsilí, aby bylo řešení neprodleně nalezeno. Připomíná rovněž, že je třeba se vyvarovat kroků a prohlášení, které by mohly mít negativní dopad na dobré sousedské vztahy. Řešení otázky názvu země mělo být nalezeno již dávno.

Černá Hora

V prosinci roku 2010 udělila Evropská rada Černé Hoře status kandidátské země a schválila sedm klíčových priorit pro zahájení jednání o přistoupení, jež byly uvedeny ve stanovisku Komise k žádosti Černé Hory o členství v EU.

Od přijetí stanoviska Černá Hora značně pokročila v plnění kodaňských politických kritérií a dosáhla celkově uspokojivých výsledků, zejména co se týče stanovených klíčových priorit. Byl vylepšen právní a institucionální rámec s cílem posílit práci parlamentu, volební rámec, profesionalitu a depolitizaci veřejné správy, nezávislost a odpovědnost soudní moci, boj proti korupci a organizované trestné činnosti, svobodu sdělovacích prostředků a spolupráci s občanskou společností. Je však zapotřebí trvalého úsilí v zájmu dosažení dalších výsledků v oblasti právního státu, zejména s ohledem na případy korupce na vysoké úrovni a organizované trestné činnosti. Pozitivní kroky byly podniknuty rovněž v politikách zaměřených proti diskriminaci a pro zlepšení situace vysídlených osob. Tento pokrok se nyní musí projevit v praxi tím, že se omezí diskriminace vůči zranitelným skupinám, včetně vysídlených osob.

Komise bude klást zvláštní důraz na sledování pokroku Černé Hory v oblasti právního státu a boje proti diskriminaci tak, aby se v těchto oblastech udrželo stávající tempo reforem, a bude Černou Horu v provádění reforem souvisejících s EU nadále podporovat.

Albánie

Domácí politická scéna Albánie je poznamenána především přetrvávajícím politickým patem a dalšími konfrontacemi. Násilné srážky mezi protivládními demonstranty a policií vyústily v usmrcení čtyř osob a posílily ovzduší nedůvěry mezi politickými silami i vůči určitým státním orgánům. Místní volby konané v květnu proběhly podle hodnocení na základě soutěže mezi kandidáty a byly transparentní, ale ve skutečnosti byly rozhodně poznamenány nedostatky, které je třeba řešit. Spory ohledně započtení nesprávně odevzdaných lístků při volbě primátora Tirany konkrétně vyostřily polarizaci mezi vládnoucí většinou a opozicí.

Politické síly v Albánii nyní musí nutně obnovit a udržovat takovou úroveň politického dialogu, která by umožnila řádné fungování nejdůležitějších demokratických institucí, především parlamentu, jakož i pokrok na cestě k integraci do EU. Významné nedostatky zjištěné v posledních a předposledních volbách jsou důkazem toho, že je třeba provést komplexní volební reformu, při níž by se využilo nezávislého externího poradenství a stavělo by se na konsenzu politických stran.

Dvě hlavní politické strany přijaly nabídku EU, aby se znovu zapojily do konstruktivního úsilí v souvislosti s prioritami země v rámci evropské integrace. Nyní je nezbytné, aby se albánské politické strany zavázaly ke strukturované a trvalé spolupráci při provádění evropských reforem. Cesta vpřed by měla zahrnovat proces společného přezkumu a přijetí akčního plánu, který by řešil doporučení obsažená ve stanovisku, a harmonogramu zásadních reforem, včetně reformy činnosti parlamentu a voleb.

Celkem vzato dosáhla Albánie při plnění politických kritérií pro členství a dvanácti hlavních priorit pro zahájení jednání o přistoupení omezeného pokroku, jak je uvedeno ve stanovisku Komise, které Rada schválila v prosinci roku 2010. Bylo dosaženo určitého pokroku, co se týče boje proti organizované trestné činnosti, lepšího zacházení se zadrženými osobami ve věznicích a práv dítěte. Nedostatečný pokrok lze naproti tomu stále sledovat v oblasti soudnictví, protikorupční politiky, vlastnických práv a zlepšení životních podmínek romské komunity. Pracovat je nutné také na parlamentním postupu a volbách. Albánie začala provádět akční plán k řešení doporučení ze stanoviska Komise. V zájmu zajištění účinnosti a úplnosti plánovaných opatření je však třeba vynaložit další úsilí, což zahrnuje úzkou spolupráci s opozicí. Dříve než bude Komise moci doporučit udělení statusu kandidátské země a zahájení jednání o přistoupení k EU, Albánie bude muset vyvinout trvalé úsilí a dosáhnout ve všech těchto záležitostech prokazatelného pokroku.

Albánie nadále bez problémů provádí dohodu o stabilizaci a přidružení. V prosinci 2010 byl díky uspokojujícím výsledkům země v dialogu o uvolnění vízového režimu umožněn všem jejím občanům bezvízový vstup do schengenského prostoru.

Komise je odhodlána nadále Albánii podporovat v jejím úsilí o uskutečnění reforem orientovaných na EU a o splnění klíčových priorit obsažených ve stanovisku.

Bosna a Hercegovina

V Bosně a Hercegovině svědčí kroky politických představitelů i nadále o tom, že zde neexistuje shoda o celkovém směřování a budoucnosti země a jejím institucionálním uspořádání. Nebylo dosaženo konsenzu, který je nutný – zejména s ohledem na široce sdílené přání obyvatel země vstoupit do EU – pro zajištění a zlepšení fungování institucí, jež by zároveň chránilo zájmy konstitutivních národů země. Je stále třeba vytvořit celostátní vládu a dokončit tak ustavování výkonných a zákonodárných orgánů v návaznosti na volby konané v říjnu 2010. Toto velké zpoždění brzdí v Bosně a Hercegovině realizaci tolik potřebných reforem, jež by zemi umožnily dále pokročit na cestě do EU. Proces přistoupení k EU vyžaduje fungující instituce na všech úrovních a účinný mechanismus koordinace pro jednání s EU, díky němuž by země vystupovala jednotně.

Celkové tempo reforem je v důsledku toho velmi pomalé. Bylo dosaženo některých výsledků, zejména takových, které vedly v prosinci 2010 k umožnění bezvízového vstupu do EU pro občany této země. V červnu se vedoucí představitelé země dohodli, že se v rámci procesu

stabilizace a přidružení zúčastní strukturovaného dialogu s EU o oblasti spravedlnosti s cílem zajistit nezávislý, efektivní, nestranný a odpovědný soudní systém.

Základním požadavkem podle prozatímní dohody a dohody o stabilizaci a přidružení je dosažení souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech. Vážné obavy v tomto smyslu nadále vzbuzuje skutečnost, že stále nebyla sladěna ústava s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva týkajícím se etnické diskriminace, pokud jde o zastoupení ve státních institucích¹⁰. Je třeba podniknout věrohodné kroky v zájmu vyhovění rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a přijmout na celostátní úrovni zákon o státních podporách. Je rovněž nutné, aby se pokročilo s přijetím celostátního zákona o sčítání lidu a urychlily se reformy, které usnadní proces integrace země do EU. Prioritou pro fiskální udržitelnost je přijetí globálního fiskálního rámce.

Správa Bosny a Hercegoviny stále zahrnuje mezinárodní přítomnost s výkonným mandátem. Co se týče konečného rozhodnutí o statusu distriktu Brčko, které je jedním z cílů a podmínek pro uzavření úřadu vysokého zástupce¹¹, bylo dosaženo pokroku při řešení otázky elektrické energie. Je třeba vyvinout další úsilí ke splnění zbývajících cílů, aby se země s mezinárodním systémem správy a bezpečnosti snáze přeměnila v zemi s domácími institucemi, které plně odpovídají za politický a legislativní proces, tak, jak se to vyžaduje od zemí usilujících o členství v EU. Nad všemi těmito problémy stojí nutnost vytvoření stabilního politického prostředí.

Navázání strukturovaného dialogu o oblasti spravedlnosti, jakož i zkušenosti z uskutečňování reform, k nimž došlo v rámci procesu uvolnění vízového režimu, ukazují cestu vpřed: přijetím evropského přístupu založeného na dialogu a kompromisu a zaměřením se na evropskou agendu bude země schopna postupně přejít od strnulosti a konfrontace ke spolupráci a od mezinárodního dohledu ke své evropské budoucnosti.

Evropská unie v Bosně a Hercegovině posílila svou úlohu, když se zde úřadu ujal první jediný zástupce EU. Unie bude dále posilovat svou podporu orgánů země při naplňování cílů evropské agendy v souladu se závěry Rady z března 2011.

Srbsko

Souběžně s tímto sdělením přijala Komise stanovisko k žádosti Srbska o členství v EU. Závěry a doporučení v něm vyjádřené jsou uvedeny v příloze tohoto sdělení.

Kosovo

Během předčasných parlamentních voleb a zdlouhavé volby nového prezidenta parlamentem došlo jen k malému pokroku, pokud jde o program reform. Volby samotné byly poznamenány vážnými nedostatky, které je třeba řešit. Pozitivní úlohu sehrál ústavní soud díky tomu, jak plnil své povinnosti.

¹⁰ Věc Sejdić-Finci vs. Bosna a Hercegovina, prosinec 2009.

¹¹ Jde o těchto pět cílů: 1) přijatelné a trvalé řešení otázky rozdělení majetku mezi stát a ostatní správní úrovně; 2) přijatelné a trvalé řešení otázky majetku obranného sektoru; 3) konečné rozhodnutí ohledně statusu distriktu Brčko; 4) fiskální udržitelnost a 5) ukotvení právního státu (bylo prokázáno přijetím národní strategie pro vyšetřování válečných zločinů, zákona o cizincích a azylu a národní strategie pro reformu soudnictví) – jakož i dvě specifické podmínky: 1) podepsání dohody o stabilizaci a přidružení a 2) stabilizace politické situace.

Nová vláda projevila odhodlání naplňovat evropskou perspektivu Kosova mimo jiné svým trvalým úsilím v oblastech, jako jsou víza a obchod, či zřízením národní rady pro evropskou integraci. Nový parlament začal nedávno schvalovat příslušné právní předpisy nezbytné pro zahájení klíčových reforem. Je třeba podniknout mnohem více kroků k řešení organizované trestné činnosti a korupce. Veřejná správa je slabá a výzvou zůstává realizace reformy soudnictví.

V návaznosti na rezoluci Valného shromáždění OSN ze září 2010 byl zahájen pod záštitou EU dialog mezi Prištinou a Bělehradem. Cílem dialogu je podpořit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do EU a zlepšit životy občanů. Dialog byl veden v obecně konstruktivním duchu do září a výsledkem byly dohody v několika otázkách, konkrétně v otázce volného pohybu zboží a osob, občanského rejstříku a katastru nemovitostí. Toto konstruktivní úsilí musí pokračovat a vést k dalším krokům k normalizování vztahů. Dohody je třeba v dobré víře naplňovat.

Zlepšila se integrace kosovských Srbů, kteří žijí jižně od řeky Ibër/Ibar. Kosovští Srbové se zúčastnili sčítání lidu Kosova a aktivnější byla jejich účast v nedávných všeobecných volbách. Na druhé straně v severním Kosovu napětí mezi etniky přetrvává a stále dochází k incidentům. Samostatné srbské struktury podporované Bělehradem se postavily proti sčítání a vybízely k bojkotu voleb organizovaných kosovskými orgány. Komise naléhavě vyzývá všechny zúčastněné v Kosovu ke zmírnění napětí a k plné spolupráci s misí EULEX.

Jediným možným základem pokroku v Kosovu je hledat řešení prostřednictvím dialogu a odmítnout jednostranné kroky a násilí. Komise vyzývá všechny aktéry, aby odmítli násilí a nepřijímali žádná opatření, která by ohrozila stabilitu.

Kosovo sdílí evropskou perspektivu západního Balkánu. V březnu Komise předložila návrh rámcové dohody, která má Kosovu umožnit účast na programech EU; jde o jednu z hlavních iniciativ oznámených ve sdělení o Kosovu z roku 2009¹². Komise bude dále podporovat úsilí Kosova o dosažení druhých dvou nejdůležitějších cílů, kterými jsou konečné uvolnění vízového režimu a uzavření obchodní dohody s EU, jakož i další reformní úsilí posilující evropskou perspektivu země. Komise přezkoumá své sdělení z roku 2009 s cílem zajistit, že se Kosovo bude moci dále účastnit procesu přistoupení k EU. Komise navrhuje zahájit strukturovaný dialog s Kosovem o právním státu. Komise rovněž zdůrazňuje, že je důležité, aby Kosovo začalo pracovat na komplexní agendě pro severní část země.

3.2. Turecko

Díky svému dynamickému hospodářství, významné regionální úloze a přínosu pro zahraniční politiku a energetickou bezpečnost EU je Turecko klíčovou zemí pro bezpečnost a prosperitu Evropské unie. Je již do značné míry integrováno do EU, pokud jde o obchod a zahraniční investice na základě celní unie. Země se stala důležitou průmyslovou základnou pro některé přední evropské společnosti, a proto je cenným prvkem konkurenceschopnosti Evropy. Ekonomický význam Turecka je dále posílen vysokým růstem HDP, který se v roce 2010 vyšplhal na téměř 9 % a v letošním roce má dosáhnout 6,1 %, a také členstvím země v G20.

¹² KOM(2009) 534 v konečném znění.

Přínos Turecka pro Evropskou unii v řadě klíčových oblastí se plně projeví jen tehdy, bude-li probíhat aktivní a věrohodný proces přistoupení. Tento proces musí respektovat závazky EU a stanovené podmínky.

Je stále nezbytné, aby Turecko pokračovalo v reformách týkajících se politických kritérií přistoupení. V tomto ohledu je povzbudivým signálem vytvoření zvláštního ministerstva pro záležitosti EU. I když bylo v posledních deseti letech dosaženo výrazného pokroku, je zapotřebí dalšího významného úsilí, aby byla v praxi zaručena základní práva, zejména svoboda projevu, práva žen a svoboda náboženství. Významným krokem vpřed je nedávné přijetí právních předpisů o náboženských nadacích, které usnadňují zpětné získávání zkonfiskovaného majetku těchto nadací. Komise je připravena nadále Turecko podporovat při uskutečňování nezbytných reforem, včetně inkluzivní ústavní reformy.

Turecko dále zvyšuje svou diplomatickou činnost v návaznosti na události v severní Africe a na Blízkém východě. Zůstává rovněž konstruktivním partnerem na západním Balkáně. Jakožto stabilní stát s demokratickými institucemi, rychle rostoucí ekonomika a kandidátská země, která vede jednání o svém přistoupení k EU, může Turecko hrát důležitou úlohu při podpoře stability a reforem ve svém sousedství, jež je zároveň sousedstvím Evropské unie. Evropská unie s Tureckem dále rozvíjí politický dialog o zahraničněpolitických otázkách společného zájmu. Za stávajících okolností je důležité, aby se tento dialog dále rozvíjel jako doplněk k procesu přistoupení s cílem zvýšit koordinaci.

S ohledem na pokrok, kterého dosáhli představitelé obou společenství pod záštitou generálního tajemníka OSN při hledání komplexního řešení kyperského problému, se Turecko vyzývá, aby konkrétními kroky zvýšilo svůj závazek vést tyto rozhovory a podílet se na nich. Komplexní řešení je v zájmu všech stran, protože by znamenalo více stability v jihovýchodním Středomoří, nové hospodářské příležitosti a silný impulz pro jednání o přistoupení k EU, která se dostala do rozhodující fáze.

Komise je znepokojena nedávným napětím ve vztazích mezi Tureckem a Kyprem. Připomíná, že Rada vyzvala k tomu, aby se zabránilo jakýmkoli hrozbám, zdrojům neshod či jednání, jež by mohlo poškodit dobré sousedské vztahy a nepříznivě ovlivnit mírové urovnání sporů. Evropská unie rovněž důrazně připomněla všechna svrchovaná práva členských států EU, mezi něž patří právo na uzavírání dvoustranných dohod, v souladu s *acquis* EU a mezinárodními právními předpisy, včetně Úmluvy OSN o mořském právu. V souladu s postoji, jež Rada a Komise v předchozích letech opakovaně vyjádřily, Komise znovu zdůrazňuje, že Turecko musí neodkladně splnit svůj závazek zajistit úplné provádění dodatkového protokolu a pokročit při normalizování dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou. Naléhavě rovněž vyzývá k zabránění jakýmkoli hrozbám, zdrojům neshod či jednání, které by mohlo poškodit dobré sousedské vztahy a nepříznivě ovlivnit mírové urovnání sporů. Evropská unie bude nadále sledovat a posuzovat pokrok v těchto záležitostech v souladu s příslušnými rozhodnutími Rady.

Turecko musí zvýšit úsilí o vyřešení otevřených dvoustranných otázek se svými sousedy, včetně sporů o hranice. Značný počet oficiálních stížností na nedovolené vniknutí Turecka do jeho teritoriálních vod a vzdušného prostoru – mimo jiné přelety nad řeckými ostrovy – podalo Řecko.

Komise bude v případě Turecka usilovat o nastartování nového pozitivního vývoje procesu přistoupení. V zájmu navázání konstruktivnějších a pozitivnějších vztahů je třeba vypracovat nový a pozitivní program, který by byl založen na pragmatickém přístupu a zahrnoval by

konkrétní kroky v oblastech společného zájmu, společné chápání omezení a úsilí o pokrok při sbližování Turecka s EU.

Tento program by se měl týkat celé řady oblastí, včetně aktivnějšího dialogu a spolupráce v otázce politických reforem, víz, mobility a migrace, energetiky, boje proti terorismu, další účasti Turecka na programech Společenství (např. na programu „Evropa pro občany“), partnerství měst, jakož i obchodu a celní unie, aby se odstranila pokračující narušování obchodu, usilovalo se o užší koordinaci v rámci jednání o dohodách o volném obchodu a prozkoumaly se nové možnosti, jak plně využít společného ekonomického potenciálu EU a Turecka. Současně s jednáními o přistoupení chce Komise posílit svou spolupráci s Tureckem také s ohledem na ty kapitoly, u nichž zatím nelze jednání o přistoupení otevřít, aby tak podpořila úsilí této země o provádění reforem a sbližování s *acquis*. Komise bude nadále informovat Radu, jakmile usoudí, že Turecko splnilo příslušná kritéria¹³.

3.3. Island

Island se nadále zotavuje z finančního a hospodářského kolapsu z let 2008–2009. Politická situace zůstala stabilní, i když koaliční vláda prošla několika zkouškami a snížila se její většina v parlamentu.

Pokračoval proces přistoupení Islandu a dokončuje se prověřování islandských právních předpisů. Vysoký stupeň integrace s EU, kterého země již dosáhla v celé řadě oblastí politik, je v tomto procesu značnou výhodou. Komise přihlíží ke zvláštnostem a očekáváním Islandu, přičemž zachovává stávající přístup v jednáních o přistoupení a plně respektuje zásady a *acquis* Unie. Pokračující otevřená a konstruktivní práce povede k řešením, která budou odrazem vysoké úrovně spolupráce mezi EU a islandskými orgány.

Na tomto základě byla zahájena jednání o přistoupení o konkrétních kapitolách. Otevřeny byly čtyři kapitoly jednání, z nichž dvě byly prozatím uzavřeny. Vzhledem k celkově dobré úrovni sbližení právních předpisů, zejména v kapitolách, jichž se týká Evropský hospodářský prostor (EHP) a schengenské dohody, by měla jednání postupovat dobře. Island se nicméně bude muset zaměřit na plnění stávajících povinností, například těch, na něž poukázal Kontrolní úřad ESVO podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

Začala se vyvíjet komunikační činnost zacílená na podporu informované diskuze o procesu přistoupení Islandu. Přistoupení k EU zůstává na Islandu spornou otázkou. Komise bude i nadále poskytovat podporu na poli informací a mezilidských kontaktů.

4. PODPORA PROCESU ROZŠÍŘENÍ

4.1. Finanční pomoc

Komise poskytuje zemím zapojeným do procesu rozšíření finanční a technickou podporu s cílem pomoci jim připravit se na přistoupení. Pomoc se poskytuje v zásadě v rámci nástroje předvstupní pomoci (NPP), u něhož celková výše přidělených prostředků na období 2007–2013 činí 11,6 miliardy EUR¹⁴.

¹³ Jako příklad lze uvést kapitolu 20 – Podnikání a průmyslová politika a kapitolu 21 – Transevropské sítě.

¹⁴ Nařízení (ES) č. 1085/2006.

Od roku 2010 Komise postupně přestává směřovat finanční pomoc na podporu jednotlivých projektů a stále více klade důraz na globální, celoodvětvový přístup se zaměřením na klíčové oblasti programu reforem zemí přijímajících pomoc. Vlády zemí zapojených do procesu rozšíření se vyzývají, aby přijímaly komplexní a udržitelné politiky v prioritních odvětvích, jako jsou spravedlnost a vnitřní věci, veřejná správa, rozvoj soukromého sektoru, doprava, energetika, životní prostředí a změna klimatu, sociální rozvoj, zemědělství a rozvoj venkova.

Klíčová odvětví pro každou zemi jsou určena ve víceletých orientačních plánovacích dokumentech na období 2011–2013 na základě konkrétní situace v každé zemi a pokroku v procesu přistoupení. Zvláštní pozornost je věnována boji proti korupci, rozvoji občanské společnosti a svobodě projevu. Přibližně 10 % dostupných prostředků z NPP bude přiděleno na projekty, jichž se účastní několik zemí v rámci celého západního Balkánu a Turecko. Komise dnes přijala svůj roční revidovaný víceletý orientační finanční rámec pomoci z NPP na období 2012–13.

V souladu se svým sdělením z června 2011 s názvem „Rozpočet – Evropa 2020“¹⁵ nyní Komise připravuje jako součást balíčku nástrojů v oblasti vnější činnosti právní rámec pro poskytování předvstupní pomoci v příštím víceletém finančním rámci na období 2014–2020.

Pomoc podle stávajícího nařízení o NPP se ukázala být účelná a účinná. Návrh nového finančního nástroje, který bude předložen v prosinci 2011, bude čerpat ze zkušeností z provádění stávajícího nástroje. Na tomto základě bude nový nástroj pokrývat jak podporu zaměřenou na splnění přístupových kritérií, tak podporu socioekonomického rozvoje.

V dialogu se zeměmi přijímajícími pomoc, ostatními dárci a občanskou společností se Komise na základě dosud získaných zkušeností zabývala možnostmi, jak posílit vazbu mezi finanční pomocí a prioritami stanovenými ve strategii rozšíření, jak zajistit, aby finanční pomoc byla strategičtější, cílenější a pružnější a jak zjednodušit postupy. V této souvislosti patří mezi zvažované prvky dlouhodobější a komplexní plánování pomoci, které pokrývá všechny oblasti politik, větší důraz na potřeby a priority přijímajících zemích, odměňování pokroku v procesu přistoupení, využívání prostředků z NPP k mobilizaci dalších finančních prostředků od jiných dárců a soukromého sektoru a posílení úlohy občanské společnosti.

4.2. Uvolnění vízového režimu a mobilita

Dosažení bezvízového styku s EU má pro občany všech partnerských zemí zapojených do procesu rozšíření nejvyšší význam a je součástí procesu přistoupení. Aby však bylo možné učinit kroky k uvolnění vízového režimu, musí dotyčné země splnit podmínky, díky nimž je zaručena vnitřní bezpečnost v Unii a je vyhověno zájmům migrační politiky EU.

Island je již součástí schengenského prostoru. Pokud jde o západní Balkán, chorvatští občané vždy cestovali do EU bez víz. V prosinci 2009 bylo bezvízové cestování do schengenského prostoru umožněno občanům Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Černé Hory a Srbska a o rok později občanům Albánie a Bosny a Hercegoviny.

Nedávná rozhodnutí o odstranění vízové povinnosti pro občany zemí západního Balkánu se opírala o skutečnost, že tyto země splnily kritéria obsažená v plánech a stanovená v rámci rozhovorů vedených Komisí na téma uvolnění vízového režimu. Tyto rozhovory byly silným podnětem k uskutečnění reforem zaměřených na dosažení norem EU v oblasti spravedlnosti a

¹⁵ KOM(2011) 500.

vnitřních věcí, zejména co se týče posílení správní kapacity v rámci řízení hranic a bezpečnosti dokladů, ale také co se týče posílení právního státu a boje proti mezinárodní organizované trestné činnosti, korupci a nelegální migraci.

Po zrušení vízové povinnosti však některé členské státy EU pozorovaly významný nárůst počtu žádostí o azyl podaných občany z dotyčných zemí, především ze Srbska a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, což ukazovalo na zneužití bezvízového režimu. V reakci na tuto situaci Komise v lednu 2011 zavedla v rámci procesu stabilizace a přidružení mechanismus monitorování v období po uvolnění vízového režimu a navázala s dotyčnými zeměmi dialog s cílem posoudit důslednost provádění reformy a účinnost nápravných opatření. Od té doby již dotyčné země posílily kontroly na místě a zahájily informační kampaně, jež mají zvýšit povědomí občanů o právech a povinnostech, které s sebou nese bezvízové cestování. Komise vyzývá orgány těchto zemí, aby k zajištění bezproblémového fungování bezvízového režimu přijaly všechna další nezbytná opatření. Mají-li být tato opatření úspěšná, je třeba zároveň intenzivněji podporovat nejzranitelnější skupiny, včetně Romů, a zajistit pro ně lepší životní podmínky.

V rámci širší revize vízové politiky EU předložila Komise Radě předlohu změny nařízení o vízech, která by umožňovala v případě náhlého přílivu osob dočasně pozastavit stávající bezvízový režim se třetími zeměmi¹⁶.

Proces uvolňování vízového režimu by byl na západním Balkáně dokončen zavedením tohoto režimu pro Kosovo. V prosinci roku 2010 Rada tuto perspektivu potvrdila s tím, že je třeba splnit všechny podmínky. Aby podmínkám vyhovělo, přijalo Kosovo právní rámec pro zpětné přebírání osob a s třinácti státy schengenského prostoru podepsalo dvoustranné dohody o zpětném přebírání. Přijalo plány opětovného začleňování osob a pokračuje v jejich provádění. Komise proto ke konci tohoto roku s Kosovem zahájí dialog o uvolnění vízového režimu.

S Tureckem začala EU intenzivněji *spolupracovat v otázkách víz* v souladu se závěry Rady z února 2011 tím, že Komise zahájila s touto zemí dialog o *vízech, mobilitě a migraci*. Tento proces nejen začal přinášet výsledky v oblasti vydávání víz pro turecké cestující a potírání nedovoleného přistěhovalectví do EU, ale pomůže také určit konkrétní kroky, které musí Turecko podniknout s ohledem na budoucí uvolnění vízového režimu. V této souvislosti je důležité, aby Turecko přijalo nezbytná opatření s cílem neprodleně uzavřít dohodu o zpětném přebírání osob.

4.3. Šíření informací a komunikace

Klíčem k úspěchu politiky rozšíření je podpora veřejnosti. Usilovat o šíření informací a komunikaci za tímto účelem musí především orgány členských států a zemí zapojených do procesu rozšíření na celostátní, regionální a místní úrovni.

Komise je odhodlána podporovat informovanou veřejnou diskuzi o procesu rozšíření, jež se bude opírat o uživatelsky vstřícnější, věcné informace poskytované prostřednictvím všech druhů médií. Prioritně je třeba oslovovat mladé lidi a nejdůležitější osoby, jež ovlivňují veřejné mínění, např. novináře a představitele organizací občanské společnosti a podniků. K podpoře informované diskuze a společného pochopení procesu rozšíření mohou významně přispět rovněž parlamentní výměny.

¹⁶ KOM(2011) 290.

V nadcházejícím období se bude jednat o dalších krocích jednotlivých zemí v rámci procesu přistoupení. Nejlepší reklamou pro politiku rozšíření EU jsou hmatatelné výsledky. Významným příkladem může být úspěšné dokončení jednání s Chorvatskem, ekonomická odolnost zemí jihovýchodní Evropy a konkrétní výsledky, pokud jde o nejdůležitější otázky, jako je zásobování elektřinou nebo dopravní sítě. Veřejnosti je třeba vysvětlit, jak může realizace programu rozšiřování Unii pomoci dosáhnout cílů, jež si stanovila v souvislosti s hospodářskou krizí, zaměstnaností, životním prostředím a změnou klimatu, bezpečností a migrací, a jak může současně urychlit reformy a zlepšit životní podmínky v zemích zapojených do procesu rozšíření.

5. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Na základě výše uvedené analýzy předkládá Komise tyto **závěry a doporučení**:

1. Rozšíření má za cíl zvětšit evropský prostor míru, stability, demokracie a prosperity. Je přínosné pro EU jako celek a Unie je díky němu lépe připravena řešit globální výzvy. Dokončením jednání o přistoupení s Chorvatskem vstoupil v červnu proces rozšíření Evropské unie do nové fáze.
2. Politika rozšíření se ukázala být účinným nástrojem společenské transformace. Země, které již k EU přistoupily, i ty, které jsou teprve na cestě k přistoupení, prošly díky demokratickým a hospodářským reformám souvisejícím s přípravou na členství imponujícími změnami. Rozvoj, který zaznamenalo Chorvatsko od doby, kdy se začalo připravovat na přistoupení, poskytuje o této **transformační síle** EU nové důkazy.
3. Prostřednictvím politiky rozšíření založené na obnovené shodě, na níž se Evropská rada dohodla v prosinci 2006, EU uplatňuje náročné **podmínky** a se zvýšenou pozorností sleduje pokrok. Důsledkem toho dosahují země usilující o přistoupení vysoké úrovně připravenosti, která je přínosem pro ně samotné i Unii.
4. Zkušenosti z jednání o přistoupení s Chorvatskem budou využity ku prospěchu probíhajících i budoucích jednání s dalšími zeměmi. Za tímto účelem Komise navrhne k otázkám týkajícím se soudnictví a základních práv a spravedlnosti, svobody a bezpečnosti nový přístup. Tyto otázky je třeba řešit již v rané fázi procesu přistoupení a odpovídající kapitoly je třeba otvírat na základě akčních plánů, neboť ty vyžadují dosažení přesvědčivých výsledků. Komise by pravidelně ve všech fázích procesu podávala zprávy o pokroku dosaženém v těchto oblastech na pozadí milníků vymezených v akčních plánech a v případě potřeby by uvedla nezbytná nápravná opatření. Financování z NPP bude mít za cíl tento proces podporovat.
5. **Věrohodný proces rozšíření**, který dává jasnou perspektivu přistoupení na základě přísných podmínek, má zásadní význam pro posílení reforem v zemích zapojených do procesu rozšíření a pro občany těchto zemí zaručuje hmatatelné výsledky již v době příprav na přistoupení k EU. Podmínky na cestě do EU jsou silným podnětem pro uskutečnění obtížných reforem. Klíčové jsou rovněž pro zajištění podpory rozšíření v členských státech.

6. Úspěšně zakončená cesta Chorvatska do EU ukazuje směr ostatním zemím zapojeným do procesu rozšíření. Vstupem první země západního Balkánu do EU se stává skutečností evropská budoucnost celého regionu.
7. Zásadní výzvou pro většinu zemí zapojených do procesu rozšíření a rozhodující podmínkou pro směřování k členství v EU zůstává posílení **právního státu**. Prioritou je pro Komisi i nadále reforma soudnictví a veřejné správy a boj proti organizované trestné činnosti a korupci, a to mj. s využitím pravidelného sledování, strukturovaných dialogů, vzájemného hodnocení, budování institucí, twinningu a finanční pomoci.
8. V řadě zemí zapojených do procesu rozšíření došlo k nepříznivému vývoji v oblasti **svobody projevu**. Je nezbytné, aby se tyto země postaraly o to, že jejich mediální krajiny budou otevřené a pluralitní a budou umožňovat existenci kritického a nezávislého novinářství. Komise bude vývoj v této oblasti pečlivě sledovat a bude tyto otázky dále začleňovat do jednání o přistoupení, zejména v rámci kapitoly týkající se soudnictví a základních práv.
9. Zásadním prvkem procesu stabilizace a přidružení je i nadále regionální spolupráce podporující usmíření a integraci do EU. Tato spolupráce zaznamenala v řadě oblastí další pokrok, negativním vlivem jsou však stále problémy, které pramení převážně z minulých konfliktů a které ohrožují stabilitu na západním Balkáně. Tyto problémy je třeba naléhavě řešit. Neodkladnou prioritou je zejména dosažení inkluzivnosti v regionální spolupráci. K tomuto cíli by bez ohledu na názorové rozdíly ohledně statusu Kosova měl vést konstruktivní a pragmatický přístup všech stran.
10. **Dvoustranné otázky** musí dotčené strany řešit s odhodláním v duchu dobré sousedské spolupráce a s přihlédnutím k celkovým zájmům EU. Měly by být řešeny co nejdříve a nesmí zdržovat proces přistoupení. Dojde-li v souvislosti s dvoustrannými otázkami k zablokování, může být ohrožena transformační síla procesu rozšíření. Komise dotčené strany naléhavě vyzývá, aby vyvinuly veškeré úsilí k vyřešení zbývajících sporů o hranice v souladu se stávajícími zásadami a prostředky, včetně případného postoupení některých záležitostí Mezinárodnímu soudnímu dvoru. Dobré sousedské vztahy mají nadále nejvyšší důležitost. Evropská unie je připravena podílet se na hledání řešení a podpořit související iniciativy.
11. Dosažení bezvízového styku s EU má pro občany všech partnerských zemí zapojených do procesu rozšíření nejvyšší význam. **Vízová liberalizace**, jež je součástí procesu přistoupení, zaznamenala další pokrok zrušením vízové povinnosti pro občany Bosny a Hercegoviny a Albánie v prosinci roku 2010 poté, co obě země splnily stanovené podmínky. Komise naléhavě vyzývá orgány zemí západního Balkánu, aby přijaly všechna nezbytná opatření proti zneužívání bezvízového režimu. Komise posílila monitorování po uvolnění vízového režimu zřízením mechanismu dialogu s dotčenými zeměmi, který zahrnuje i opatření k nápravě zneužívání.
12. Vzhledem k pokroku Kosova v oblasti zpětného přebírání a opětovného začleňování navracejících se osob a v souladu se závěry Rady z prosince 2010 Komise zahájí ke konci roku s Kosovem dialog o vízech. Pokud jde o Turecko, EU s ním zintenzivnila spolupráci v otázkách víz a Komise s ním zahájila dialog o vízech, mobilitě a migraci; Komise také stanoví konkrétní kroky, které musí Turecko podniknout s

ohledem na budoucí uvolnění vízového režimu. Je důležité, aby Turecko přijalo nezbytná opatření, aby byla neprodleně uzavřena a vstoupila v platnost dohoda o zpětném přebírání osob.

13. Po celosvětové hospodářské krizi se nyní země zapojené do procesu rozšíření začaly ubírat – i když každá jiným tempem – cestou **hospodářského oživení**. Turecko z krize vyšlo se silnějším hospodářstvím a jeho růst je i nadále pozoruhodný. Všechny země, jichž se týká rozšíření, však čelí důležitým výzvám. Nezaměstnanost je ve většině těchto zemí stále vysoká nebo dokonce roste. Hlavními prioritami v zájmu zajištění udržitelnosti oživení a dosažení růstu podporujícího začlenění jsou fiskální konsolidace, strukturální reformy a zlepšení podnikatelského prostředí, k čemuž by přispělo mimo jiné posílení právního státu a reforma trhu práce. V této souvislosti Komise vyzývá země zapojené do procesu rozšíření, aby jako základ pro reformy využívaly cílů strategie **Evropa 2020**.
14. V prosinci roku 2011 Komise předloží rámec pro poskytování předvstupní **finanční pomoci** ve víceletém finančním rámci na období let 2014–2020, který se bude opírat o pozitivní zkušenosti z fungování současného nástroje. Na základě těchto zkušeností posílí Komise vazbu mezi pomocí a prioritami strategie rozšíření, bude klást důraz na socioekonomický rozvoj, zvýší pružnost pomoci a zjednoduší postupy.
15. Klíčem k úspěchu politiky rozšíření je **podpora veřejnosti**. Usilovat o šíření informací a komunikaci za tímto účelem musí především orgány členských států a zemí zapojených do procesu rozšíření na celostátní, regionální a místní úrovni. Komise je odhodlána podporovat informovanou veřejnou diskuzi o procesu rozšíření, jež se bude opírat o uživatelsky vstřícnější, věcné informace. Komise vyzývá k rozvoji aktivní občanské společnosti jako nezbytného prvku demokracie a zprostředkovatele informované diskuze o rozšíření EU.
16. Komise přijala kladné stanovisko v otázce přistoupení **Chorvatska** k EU, k němuž má dojít dne 1. července 2013. Dokončení jednání o přistoupení bylo možné díky tomu, že Chorvatsko splnilo zbývající kritéria pro ukončení jednání, a to i v obtížných kapitolách, jako je soudnictví a základní práva či politika hospodářské soutěže. Chorvatsko musí pokračovat v konsolidaci svých reforem v souladu se závazky přijatými v rámci jednání o přistoupení. Komise bude bedlivě sledovat další přípravy Chorvatska k převzetí povinností, kterými bude jakožto člen vázáno po přistoupení. Předpokládá se, že Chorvatsko bude i nadále podporovat proces přistoupení ostatních zemí západního Balkánu.
17. Díky svému dynamickému hospodářství a významné regionální úloze je **Turecko** pro Evropskou unii klíčovou zemí, což je nyní zvláště patrné v důsledku současného regionálního a celosvětového politického a hospodářského vývoje. Turecko dále provádělo reformy související s EU, je však zapotřebí dalšího významného úsilí, mj. v zájmu zaručení nejdůležitějších základních práv. Jednání o přistoupení se bohužel na více než rok pozastavila. Komise bude pracovat na obnoveném pozitivním programu ve vztazích mezi EU a Tureckem, který bude i nadále podporovat reformy, zejména inkluzivní ústavní reformu, jakož i hospodářskou integraci. Tento program by se mohl týkat celé řady oblastí společného zájmu, včetně politických reforem, dialogu o zahraničněpolitických otázkách, sbližování s *acquis* EU, víz, mobility a migrace, energetiky, boje proti terorismu, obchodu a účasti na programech EU.

Přínos Turecka pro EU se plně projeví jen tehdy, bude-li země mít věrohodnou a reálnou perspektivu přistoupení.

Komise je znepokojena nedávným napětím ve vztazích mezi Tureckem a Kyprzem. Připomíná, že Rada vyzvala Turecko k tomu, aby se vystříhalo jakýchkoli hrozeb, zdrojů neshod či jednání, jež by mohlo poškodit dobré sousedské vztahy a nepříznivě ovlivnit mírové urovnání sporů o hranice. Evropská unie rovněž důrazně připomněla všechna svrchovaná práva členských států EU, mezi něž patří právo na uzavírání dvoustranných dohod, v souladu s *acquis* EU a mezinárodními právními předpisy, včetně Úmluvy OSN o mořském právu.

Evropská unie opakovaně zdůraznila, že Turecko musí splnit svůj závazek zajistit úplné a nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení a pokročit při normalizování dvoustranných vztahů s Kyprskou republikou. Mohlo by to významným způsobem povzbudit proces přistoupení. Evropská unie bude i nadále sledovat a posuzovat pokrok v otázkách, na něž se vztahuje prohlášení ze dne 21. září 2005, v souladu s příslušnými závěry Rady. Nedojde-li k pokroku, pak Komise doporučuje, aby EU zachovala opatření z roku 2006.

18. Co se týče **kyprské otázky**, vedoucí představitelé řeckého a tureckého společenství na Kypru zintenzivnili jednání o celkovém urovnání sporu pod záštitou OSN. Komise jejich snahu rozhodně podporuje a poskytuje oběma stranám odborné poradenství v otázkách spadajících do působnosti EU. Komise naléhavě vyzývá vedoucí představitel obou společenství, aby se nyní v zájmu úspěšného završení jednání dohodli na nezbytných kompromisech, a vyzývá všechny zúčastněné aktéry, aby se ve svém úsilí a myšlenkách maximálně soustředili na celkové urovnání sporu v otázce Kypru. Během právě probíhající intenzivní fáze rozhovorů o Kypru je nezbytné, aby všechny dotčené strany konkrétně přispěly k celkovému urovnání tím, že budou jednat zdrženlivě a budou se co nejvíce snažit vytvořit pozitivní atmosféru příhodnou pro úspěšné završení tohoto procesu.
19. Proces přistoupení **Islandu** nabývá na dynamice a byla zahájena jednání o konkrétních kapitolách *acquis*. Vysoký stupeň integrace s EU, kterého země dosáhla v celé řadě oblastí politik, se ukazuje být značnou výhodou. Komise přihlíží ke zvláštnostem a očekáváním Islandu, přičemž zároveň plně respektuje stanovený přístup v jednáních o přistoupení a zachovává zásady a *acquis* Unie, jakož i rámec pro jednání. Do veřejné diskuze, jež probíhá na Islandu na téma přistoupení, bude Komise i nadále přispívat věcnými informacemi o členství v EU.
20. **Bývalá jugoslávská republika Makedonie** nadále v dostatečné míře plní politická kritéria. Bylo dosaženo určitého pokroku u klíčových reforem. Významné výzvy však stále představují provádění přijatých právních předpisů, zaručení svobody projevu ve sdělovacích prostředcích, posílení nezávislosti soudnictví, reforma veřejné správy a boj proti korupci.

Komise opakuje své doporučení, aby byla s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii. Komise rovněž opakuje svůj návrh pokročit na základě dohody o stabilizaci a přidružení bez dalšího odkladu do druhé fáze přidružení.

Zásadní význam má udržování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání společně přijatého řešení otázky názvu země pod záštitou OSN. Neměl by být promarněn další rok.

21. **Černá Hora** se úspěšně zaměřila na klíčové priority, jež EU stanovila v roce 2010 jako podmínku pro zahájení jednání o přistoupení. Posílila také národní konsenzus v otázce evropské integrace. Vzhledem k dosaženému pokroku se Komise domnívá, že Černá Hora splnila v nezbytné míře kritéria pro členství a zejména kodaňská politická kritéria. Stále je však nutné nepolevovat v tempu reforem a klást zvláštní důraz na provádění právních předpisů a politik v oblasti právního státu. Komise chce za tímto účelem navrhnout, aby se v případě Černé Hory použil nový přístup pro kapitoly jednání týkající se soudnictví a základních práv a spravedlnosti, svobody a bezpečnosti, který je popsán výše v bodě 4.

Na základě těchto úvah a s přihlédnutím k závěrům Rady z prosince roku 2010 Komise doporučuje zahájit s Černou Horou jednání o přistoupení.

22. Co se týče **Albánie**, v posledním roce byla tamější domácí politická scéna poznamenána především politickým patem mezi vládou většinou a opozicí a dalšími konfrontacemi. Na základě nedávných povzbudivých signálů nyní musí politické síly v Albánii obnovit a udržovat takovou úroveň politického dialogu, která umožní fungování nejdůležitějších demokratických institucí, zlepšení volebního rámce a provádění základních reforem. Komise vyzývá klíčové aktéry k tomu, aby v zájmu uskutečnění evropské perspektivy země společně stanovili konkrétní způsoby, jak překlenout vnitrostátní rozdíly.

23. Komise dnes předložila své stanovisko k žádosti **Srbska** o členství v EU. Doporučuje, aby Evropská rada udělila Srbsku status kandidátské země, s ohledem na pokrok, kterého země do dnešního dne dosáhla, a s tím, že se Srbsko znovu zapojí do dialogu s Kosovem a bude neprodleně a v dobré víře naplňovat dosud dosažené dohody.

Srbsko je na dobré cestě k dostatečnému splnění politických kritérií stanovených Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a podmínek procesu stabilizace a přidružení za předpokladu, že pokrok bude pokračovat a že budou nalezena praktická řešení problémů s Kosovem.

Komise tudíž doporučuje, aby byla se Srbskem zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii, jakmile země dosáhne dalšího významného pokroku při uskutečňování klíčové priority, kterou jsou:

- Další kroky k normalizování vztahů s Kosovem v souladu s podmínkami procesu stabilizace a přidružení: plné respektování zásad inkluzivní regionální spolupráce, plné respektování ustanovení Smlouvy o Energetickém společenství, řešení problémů týkajících se telekomunikací a vzájemného uznávání diplomů, další naplňování v dobré víře všech dosažených dohod a aktivní spolupráce s misí EULEX, aby mohla ve všech částech Kosova vykonávat svou činnost.

Jakmile bude dosaženo dostatečného pokroku, Komise předloží o uskutečňování výše uvedené klíčové priority ze strany Srbska zprávu.

24. Evropská unie bude dále podporovat **dialog mezi Bělehradem a Přeštinou** s cílem posílit spolupráci, dosáhnout pokroku na cestě do EU a zlepšit život občanů. Dialog se zatím ukázal být cenným prostředkem k řešení rozdílů mezi oběma stranami a vedl k několika dohodám v oblastech, jako je volný pohyb zboží a osob, občanský rejstřík a katastr nemovitostí.
25. V roce, jenž byl v **Kosovu** poznamenán zdlouhavými volebními procesy, bylo při naplňování programu reforem dosaženo omezeného pokroku. Prezident a vláda projeví odhodlání naplňovat evropskou perspektivu Kosova. Výsledkem je několik prvních reforem. Hlavní výzvy přetrvávají v oblasti organizované trestné činnosti a korupce a posílení veřejné správy. Komise navrhuje zahájit strukturovaný dialog s Kosovem o právním státu s cílem řešit tyto výzvy a podpořit reformu soudnictví.

Zatímco na jihu se integrace kosovských Srbů zlepšila, v severním Kosovu se zvýšilo napětí. Evropskou perspektivu musí mít také obyvatelé severní části. Komise proto zdůrazňuje, že je důležité, aby Kosovo začalo pracovat na komplexní agendě pro severní část země.

Komise bude v souladu se svým sdělením z roku 2009 nadále podporovat úsilí Kosova o další naplňování evropské perspektivy země, zejména pokud jde o víza, uzavření obchodní dohody a účast Kosova na programech EU. Komise za tímto účelem přezkoumá své sdělení z roku 2009 s cílem zajistit, že se Kosovo bude moci dále účastnit procesu přistoupení k EU. Komise podporuje úsilí o překonání překážek rozvoje vztahů mezi EU a Kosovem, jež jsou způsobeny názorovými rozdíly ohledně statusu Kosova.

26. Politická a institucionální situace v **Bosně a Hercegovině** setrvala na mrtvém bodě a zablokováno tak bylo dále fungování státu i provádění reforem souvisejících s EU. Naléhavou prioritou je vytvoření celostátní vlády, která zajistí účinnou správu na celostátní úrovni. V zájmu pokroku na cestě do EU musí tato země stále ještě změnit svou ústavu v souladu s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva, aby se odstranila etnická diskriminace, pokud jde o zastoupení ve státních institucích, a byl přijat zákon o státních podporách. Stále je třeba přijmout zákon o sčítání lidu. Účast země ve strukturovaném dialogu na téma spravedlnosti v rámci procesu stabilizace a přidružení ukazuje cestu vpřed; je to cesta dialogu, kompromisů a důrazu na evropskou agendu.

Zásadní je nadále dosáhnout dalšího pokroku ke splnění cílů a podmínek, které byly stanoveny pro uzavření úřadu vysokého zástupce. Jmenováním prvního jediného zástupce EU v Bosně a Hercegovině je posílena přítomnost Unie a podpora, kterou Unie této zemi poskytuje na cestě od mezinárodního dohledu k evropské budoucnosti, v souladu se závěry Rady z března 2011.

27. Díky politice rozšíření EU došlo v zemích, jež usilují o přistoupení, k hlubokým **demokratickým a hospodářským změnám**. Význam věrohodné politiky rozšíření podtrhují výsledky, kterých se dosáhlo v loňském roce. Kde jsou však politická vůle a odhodlání k dosažení konkrétních výsledků nedostatečné či zcela chybí, tam se proces přistoupení neposouvá kupředu a hrozí, že by se mohl zastavit úplně. Uskutečňováním obtížných reforem je zajištěno, že do EU směřují stabilní, lépe připravené a bohatší země.

PŘÍLOHA 1

Závěry a doporučení ze stanoviska Komise k žádosti Srbska o členství v EU

S ohledem na významné reformy uskutečněné v posledních letech Srbsko značně pokročilo na cestě ke splnění politických kritérií stanovených Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a týkajících se dosažení institucionální stability, která zaručuje demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin, a ke splnění podmínek procesu stabilizace a přidružení. Srbsko má komplexní ústavní, legislativní a institucionální rámec, který celkově odpovídá evropským a mezinárodním normám. Parlament za stávajícího funkčního období výrazně zefektivnil svou legislativní činnost. Právní a institucionální rámec právního státu je komplexní, a to i v oblasti boje proti korupci a organizované trestné činnosti, kde bylo dosaženo prvních výsledků. Právní rámec ochrany lidských práv a menšin je dobře rozvinut a začal se provádět. Srbsko dosáhlo zcela uspokojivé úrovně, pokud jde o spolupráci s ICTY, a stále aktivněji usiluje o podporu usmíření v regionu. Srbsko souhlasilo s účastí na dialogu s Kosovem v zájmu usnadnění života občanů a na tomto dialogu se podílelo; dialog vedl k několika dohodám (ohledně volného pohybu osob a zboží, občanského rejstříku a katastru nemovitostí) a Srbsko učinilo první kroky k jejich provedení.

Pokud jde o hospodářská kritéria, Srbsko podniklo navzdory celosvětové hospodářské a finanční krizi významné kroky na cestě k vytvoření fungujícího tržního hospodářství a dosáhlo určitého stupně makroekonomické stability. Bude však nezbytné, aby Srbsko dále pracovalo na restrukturalizaci svého hospodářství a zlepšení podnikatelského prostředí, a to především tak, že upevní právní stát a odstraní nadměrnou byrokracii, posílí hospodářskou soutěž a úlohu soukromého sektoru a vypořádá se s nepružnostmi na trhu práce. Aby se ve střednědobém horizontu vyrovnalo s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, musí Srbsko uskutečnit strukturální reformy s cílem zlepšit výrobní kapacitu hospodářství a vytvořit prostředí příznivé pro větší příliv zahraničních investic.

Srbsko dosáhlo při naplňování svých závazků podle dohody o stabilizaci a přidružení a prozatímní dohody dobrých výsledků.

Srbsko by mohlo ve střednědobém horizontu převzít závazky vyplývající z členství v téměř všech oblastech *acquis* za předpokladu, že bude pokračovat v procesu sbližování vnitrostátních předpisů s *acquis* a bude vyvíjet další úsilí, aby zajistilo provádění a prosazování právních předpisů. Zvláštní pozornost je třeba věnovat oblasti zemědělství a rozvoje venkova, soudnictví a základních práv, spravedlnosti, svobody a bezpečnosti a finanční kontroly. Plného souladu s *acquis* v oblasti životního prostředí a změny klimatu by bylo možné dosáhnout pouze v dlouhodobém horizontu a vyžadovalo by to zvýšený objem investic.

Na základě předběžných odhadů by přistoupení Srbska mělo na politiku Evropské unie celkově omezený dopad a neovlivnilo by schopnost Unie udržovat a zesilovat svůj vlastní rozvoj.

Komise doporučuje, aby Rada udělila Srbsku status kandidátské země, s ohledem na pokrok, kterého země do dnešního dne dosáhla, a s tím, že se Srbsko znovu zapojí do dialogu s Kosovem a bude neprodleně a v dobré víře naplňovat dosud dosažené dohody.

Srbsko je na dobré cestě k dostatečnému splnění politických kritérií stanovených Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a podmínek procesu stabilizace a přidružení za předpokladu, že pokrok bude pokračovat a že budou nalezena praktická řešení problémů s Kosovem.

Komise tudíž doporučuje, aby byla se Srbskem zahájena jednání o přistoupení k Evropské unii, jakmile země dosáhne dalšího významného pokroku při uskutečňování klíčové priority, kterou jsou:

- Další kroky k normalizování vztahů s Kosovem v souladu s podmínkami procesu stabilizace a přidružení: plné respektování zásad inkluzivní regionální spolupráce, plné respektování ustanovení Smlouvy o Energetickém společenství, řešení problémů týkajících se telekomunikací a vzájemného uznávání diplomů, další naplňování v dobré víře všech dosažených dohod a aktivní spolupráce s misí EULEX, aby mohla ve všech částech Kosova vykonávat svou činnost.

Jakmile bude dosaženo dostatečného pokroku, Komise předloží o uskutečňování výše uvedené klíčové priority ze strany Srbska zprávu.

Srbsko se vyzývá, aby zachovalo dynamiku reforem zaměřených na dosažení nezbytné úrovně souladu s kritérii pro členství, přičemž zvláštní pozornost bude věnovat právnímu státu, a aby se dále konstruktivně angažovalo v rámci regionální spolupráce a posilování dvoustranných vztahů se sousedními zeměmi. Očekává se, že bude dále prováděna prozatímní dohoda a – od jejího vstupu v platnost – dohoda o stabilizaci a přidružení. Komise bude toto úsilí nadále finančně podporovat prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci.

PŘÍLOHA 2

Závěry týkající se Chorvatska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Černé Hory, Albánie, Bosny a Hercegoviny, Kosova¹⁷, Turecka a Islandu

Chorvatsko

Jednání o přistoupení s Chorvatskem byla uzavřena v červnu 2011 poté, co tato země splnila zbývající kritéria pro ukončení jednání. Chorvatsko nyní musí stavět na vysokém stupni dosaženého souladu s pravidly EU a zaměřit se na zbývající práci před přistoupením. Tato zpráva o pokroku je součástí monitorování, kterým Komise sleduje, jak Chorvatsko plní všechny závazky přijaté v rámci jednání o přistoupení a jak se dále připravuje na převzetí povinností, kterými bude jakožto člen vázáno po přistoupení.

Chorvatsko nadále plní **politická kritéria**. Výrazného pokroku bylo dosaženo ve všech oblastech, včetně právního státu, a výsledky se začínají projevovat v praxi. Musí pokračovat úsilí o upevnění těchto výsledků.

Dále posílena byla **demokracie a právní stát**. *Vláda a parlament* nadále pracují efektivně. V oblasti reformy *veřejné správy* je třeba vyvinout další úsilí k posílení účinného provádění právního rámce s cílem dokončit budování moderní, spolehlivé, odpolitizované a na občany orientované veřejné služby.

Chorvatsko dosáhlo značného pokroku, pokud jde o *soudnictví*. Nové právní předpisy dále posílily nezávislost soudů a bylo přijato mnoho opatření ke zlepšení efektivnosti soudnictví. Zaveden byl nový systém jmenování soudních úředníků. Přetrvávají některé výzvy, jež souvisí především s nutností dalšího zvyšování efektivnosti soudnictví a zajištění praktického provádění nových opatření týkajících se nezávislosti, nestrannosti a odpovědnosti soudní moci. Pokroku bylo dosaženo, co se týče nestranného projednávání válečných zločinů. Výlučnou pravomoc zabývat se všemi novými případy získaly čtyři specializované senáty pro válečné zločiny, jejichž úloha by měla být dále posílena také u nedořešených případů. Ministerstvo spravedlnosti přijalo strategii pro řešení problému beztrestnosti, zejména v případech, kdy oběťmi byli etničtí Srbové nebo údajnými pachateli příslušníci chorvatských bezpečnostních sil.

V *boji proti korupci* bylo dosaženo výrazného pokroku. S pozitivními výsledky se vystupňovalo úsilí o potlačení korupce; zlepšily se právní předpisy a posílily příslušné orgány. Je třeba dosáhnout dalších výsledků v oblasti účinného řešení případů korupce, především pokud jde o korupci na vysoké a místní úrovni, včetně případů týkajících se zadávání veřejných zakázek a soudnictví. Nutné je rovněž získat další zkušenosti v souvislosti s prováděním nedávno přijatého preventivního právního rámce v praxi a dále posílit prováděcí struktury.

Lidská práva jsou nadále obecně respektována a v oblasti **lidských práv a ochrany menšin** došlo k dalšímu pokroku. Chorvatsko dále přijímalo ke zvýšení veřejného povědomí a zlepšení ochrany lidských práv různá opatření. Pokud jde o *přístup ke spravedlnosti*, zdokonalovalo se dále provádění zákona o právní pomoci, zejména zjednodušováním postupů. Co se týče *vězeňství*, pokračovalo rozšiřování stávajících zařízení pro zadržování

¹⁷ Podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244.

osob a nakládání s nimi, přesto jsou však chorvatské věznice stále přeplněné. V otázce *špatného zacházení* dostával veřejný ochránce práv dále stížnosti na nepřiměřené používání síly ze strany policie, na které je třeba náležitě zareagovat přijetím následných opatření.

Svoboda projevu, včetně svobody a plurality sdělovacích prostředků, je zaručena chorvatskými zákony a je obecně respektována. Došlo k dalšímu pokroku, pokud jde o transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků, ale jen omezeně pokročilo vyšetřování případů z předchozích let, jež se týkaly zastrašování novinářů pracujících na případech korupce a organizované trestné činnosti. Oznámeno bylo však jen málo nových případů. Rozvoj investigativního novinářství brzdí zejména ekonomické tlaky a přetrvávají i problémy s politickými zásahy na místní úrovni. *Svobodě shromažďování* je třeba věnovat stálou pozornost, pokud jde o zvládání demonstrací.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práv žen a rovnosti žen a mužů*. Nezměnilo se však významně postavení žen na trhu práce a procento nezaměstnaných žen zůstává vysoké. Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *práv dítěte*. Veřejný ochránce práv dítěte se začal aktivněji věnovat případům, u nichž nebylo příslušnými orgány řádně řešeno násilí páchané na dětech.

Omezený pokrok byl zaznamenán, pokud jde o začleňování *sociálně znevýhodněných skupin a zdravotně postižených osob*. Posiluje se kapacita úřadu veřejného ochránce práv zdravotně postižených osob. Naproti tomu kritéria pro stanovování nároků nejsou uplatňována stejně a právní předpisy upravující zvláštní práva jsou roztržštěné. Přejít z ústavní péče na komunitní pečovatelské služby pokračuje jen pomalu. *Pracovní a odborová práva* se obecně respektují.

Chorvatsko začalo vykazovat výsledky při provádění zákona *proti diskriminaci* a právních předpisů týkajících se trestných činů z nenávisti. Byla přijata různá opatření ke zvýšení informovanosti a posiluje se úřad veřejného ochránce lidských práv. Donucovací orgány začaly vyšetřovat řadu případů, na něž se vztahují předpisy o trestných činech z nenávisti. Je však třeba dosáhnout ještě dalších výsledků a zabývat se homofobními a xenofobními náladami ve společnosti.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv*. Nadále je veřejně na vysoké úrovni vyjadřován závazek k ochraně práv menšin a zdůrazňuje se, že menšiny mají své místo v chorvatské společnosti. Bylo zajištěno financování pro organizace pracující s menšinami a zlepšilo se policejní vyšetřování incidentů namířených proti menšinám. Byly podniknuty i kroky ke zlepšení provádění ustanovení ústavního zákona o právech národnostních menšin, která se týkají zaměstnávání, a byl přijat plán zaměstnávání příslušníků menšin, který je nyní třeba realizovat. Chorvatsko musí nicméně nadále podporovat atmosféru tolerance vůči menšinám, zejména chorvatským Srbům. Vyskytují se dále případy diskriminace, a to především ve veřejném sektoru na místní úrovni. Zlepšení bylo dosaženo v oblasti vzdělávání romské menšiny, zejména v předškolním věku. Pokračovalo zdokonalování infrastruktury u některých romských osad. Problémy přetrvávají, pokud jde o účast romské komunity ve vzdělávacím systému. Romové by mohli lépe využívat opatření přijatých v jejich prospěch. Problematický je pro Romy i nadále přístup k adekvátnímu bydlení, sociální ochraně a zdravotní péči a také nezaměstnanost v této komunitě zůstává neobyčejně vysoká.

Došlo ke značnému pokroku v otázkách *návratu uprchlíků*. Uprchlíci pokračovali v návratu do Chorvatska. Pokročilo se v otázce bydlení, zejména díky ubytování poskytovanému v

rámci programů zaměřených na zajištění bydlení pro navrátilce. Snížil se počet nevyřízených odvolání z důvodu zamítnutí žádostí o rekonstrukci bydlení. Pokročilo se s rekonstrukcí zbývajících nemovitostí. Pokračuje i výkon rozhodnutí o potvrzování nároků na důchod. Chorvatsko však musí pokročit s vyřízením zbývajících žádostí o bydlení, jejichž počet se odhaduje na 2 500, a poskytnout těmto žadatelům ubytování. Zároveň je třeba vystupňovat úsilí o vytvoření hospodářských a sociálních podmínek, které jsou nezbytné pro udržitelné navracení uprchlíků.

Pokud jde o **regionální otázky a mezinárodní závazky**, Chorvatsko pokračuje ve spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Meziagenturní pracovní skupina zřízená vládou hledala nové způsoby, jak vést vyšetřování zaměřené na nalezení chybějící dokumentace o dělostřeleckých útocích požadované úřadem žalobce ICTY či na získání informací o jejím osudu. Chorvatsko však nedokázalo dodat všechny chybějící vojenské dokumenty. Političtí představitelé by se měli rovněž vyvarovat výroků a opatření, které by mohly zpochybnit význam usmíření a nutnost sloužit spravedlnosti stíháním válečných zločinů.

Bylo dosaženo významného pokroku v souvislosti s *plněním Sarajevského prohlášení*. Po zasedání v červnu a září 2011 se Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko dohodly na řadě otázek, včetně znění společného prohlášení, které má být podepsáno na ministerské konferenci v listopadu 2011 v Bělehradu.

V červenci chorvatská vláda přijala prohlášení na podporu evropských hodnot v jihovýchodní Evropě, jež obsahuje pevný závazek Chorvatska, že dvoustranné otázky, jako jsou spory o hranice, nesmí bránit přistoupení kandidátských zemí k EU, a to od začátku procesu přistoupení až do chvíle, kdy nabude účinnosti přístupová smlouva. Toto prohlášení vláda předložila parlamentu ke schválení.

Chorvatsko se i nadále aktivně podílelo na regionálních iniciativách, včetně Procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě, Rady pro regionální spolupráci a Středoevropské dohody o volném obchodu. Dále se rozvíjejí dvoustranné vztahy s dalšími zeměmi zapojenými do procesu rozšíření a sousedními členskými státy EU, včetně Srbska, ale některým otázkám je třeba věnovat stále pozornost, zejména pokud jde o spolupráci při vyšetřování a stíhání válečných zločinů. Dále se zlepšily vztahy se *Slovinskem* a vstoupila v platnost dohoda o předání hraničního sporu rozhodčímu soudu.

Chorvatské **hospodářství** bylo v roce 2010 a v prvním čtvrtletí roku 2011 i přes oživení ekonomik zemí EU a jiných obchodních partnerů stále v recesi. Od jara jsou však patrné známky zvyšování hospodářské činnosti. Dále se zvyšuje nezaměstnanost, schodek veřejných financí a veřejný dluh. Hlavní slabou stránkou hospodářství zůstává vysoké vnější zadlužení.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, je Chorvatsko fungujícím tržním hospodářstvím. Mělo by být schopno vypořádat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie, pokud bude odhodlaně provádět svůj souhrnný program reforem zaměřený na omezování strukturálních nedostatků.

Byla zachována široká politická shoda ohledně základních prvků tržního hospodářství. Vzhledem ke stávajícím omezením byla makroekonomická politika celkem vzato vhodná pro řešení problémů spojených s recesí. Centrální bance se podařilo udržet směnný kurz a finanční stabilitu a zároveň zachovat pružnou měnovou politiku s tím, že související inflační tlaky zůstaly nízké. Bankovníctví nadále vykazovalo odolnost vůči otřesům. Ve fiskální

oblasti orgány země vyvinuly úsilí ke zvládnutí rostoucího schodku přísnější kontrolou nad výdaji. Zlepšil se rozpočtový rámec pro dosažení fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu. Schodek běžného účtu se i nadále zmenšoval, jelikož se zvýšil vývoz a dovoz zůstával díky slabé domácí poptávce na nízké úrovni. Určitého pokroku, i když omezeného, bylo dosaženo v oblasti strukturálních reforem v rámci plánu evropské hospodářské obnovy.

Celkově však bylo tempo strukturálních reforem i nadále pomalé, zejména pokud jde o privatizaci a restrukturalizaci ztrátových podniků. Investiční prostředí stále trpělo značnou regulační zátěží, nepředvídatelností správních rozhodnutí – především na místní úrovni – a existencí četných nedaňových poplatků. Plánované reformy vysoce nepružného trhu práce byly velmi omezené a již tak nízká míra zaměstnanosti a účasti se ještě snížila. Sociální dávky, které představují poměrně značnou část veřejných rozpočtů, stále nebyly dostatečně správně zacílené. Vzhledem k nutnosti dosáhnout střednědobé fiskální udržitelnosti by mohl být dále zdokonalen rozpočtový proces. Klíčovou výzvou zůstává zvýšení účinnosti veřejných výdajů.

Co se týče **schopnosti Chorvatska převzít závazky vyplývající z členství**, pokračovaly přípravy ke splnění požadavků EU dobře a ve většině odvětví bylo dosaženo vysokého stupně souladu s pravidly EU. Ve většině oblastí bylo dosaženo dalšího pokroku, a to i v kapitolách s již vysokou mírou souladu. V některých oblastech je však třeba vyvinout další úsilí, aby došlo k posílení správní kapacity nezbytné pro řádné provádění *acquis*. Bez problémů pokročilo provádění dohody o stabilizaci a přidružení.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu zboží*. Soulad s *acquis* v této kapitole je na velmi dobré úrovni. V zájmu dosažení plného souladu vnitrostátních předpisů s *acquis* je však nutné vyvinout další úsilí, zejména pokud jde o zbývající úpravy horizontálních právních předpisů a právní předpisy pro výroby v rámci nového a starého přístupu.

Další pokrok byl zaznamenán v oblasti *volného pohybu pracovníků* a zdárně probíhá příprava k uplatnění *acquis*. Stálou pozornost je třeba věnovat posilování správní kapacity s ohledem na koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb*, kde je soulad s *acquis* obecně uspokojivý. Pro dosažení úplného souladu je třeba dále pracovat na vzájemném uznávání odborných kvalifikací a na provedení a uplatňování směrnice o službách; nutné je rovněž dále posílit správní kapacitu regulačního orgánu v oblasti poštovních služeb.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu kapitálu*, pokud jde o *acquis* týkající se platebních služeb, liberalizace pohybu kapitálu a boje proti praní peněz. Sbližování právních předpisů je téměř dokončeno.

Pokrok trval v oblasti *zadávání veřejných zakázek*. Sbližování s *acquis* zdárně probíhá a je téměř dokončeno. Zvláštní pozornost by se měla věnovat sladění sekundárních právních předpisů s novým zákonem o zadávání veřejných zakázek a posílení institucí v tomto odvětví na základě neustálého vzdělávání a profesního rozvoje jejich zaměstnanců.

Pokrok lze pozorovat v oblasti *práva obchodních společností*. Sbližování s *acquis* pokračuje dobře. Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva duševního vlastnictví*; úroveň souladu

s *acquis* je velmi vysoká. O právech duševního vlastnictví je třeba dále zvyšovat povědomí veřejnosti.

Výrazného pokroku bylo dosaženo v oblasti *politiky hospodářské soutěže*, zejména díky schválení plánů restrukturalizace loděnic. Nebyly nicméně podepsány žádné smlouvy o privatizaci. Bylo dosaženo vysoké úrovně souladu právních předpisů. Je nutné vyvinout další úsilí, aby chorvatská agentura pro hospodářskou soutěž dále zlepšovala – v návaznosti na vstup v platnost nového zákona o ochraně hospodářské soutěže – prosazování předpisů proti kartelům.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *finančních služeb*, a to jak při sblížování právních předpisů, tak při posilování správní kapacity. Soulad s *acquis* je na vysoké úrovni.

Chorvatsko dosáhlo značného pokroku a vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *informační společnosti a médií*. Je třeba vyvinout další úsilí k pokračování liberalizace všech segmentů trhů s elektronickými komunikacemi a na podporu nezávislosti provozovatele veřejnoprávního vysílání.

Značný pokrok lze pozorovat v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*, zejména pokud jde o zřízení a provoz platební agentury a integrovaného administrativního a kontrolního systému a o organizaci pro společný trh. Přípravy probíhají celkově uspokojivě. Chorvatsko musí ve všech těchto oblastech dále vyvíjet značné úsilí, aby byly zavedeny plně funkční systémy vyhovující předpisům. Trvalé úsilí je rovněž nezbytné pro sladění systému podpory zemědělství s *acquis*. Chorvatsko musí neprodleně zvýšit svou absorpční kapacitu, co se týče prostředků na rozvoj venkova.

Značný pokrok lze sledovat v oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*, zejména pokud jde o provádění právních předpisů EU a přijetí prováděcích předpisů. Provádění právních předpisů je v několika odvětvích téměř dokončeno. Chorvatsko musí vytrvat ve svém úsilí o modernizaci a kontrolu provozoven, zřízení stanovišť hraniční kontroly, monitorování odvětví vedlejších produktů živočišného původu a posílení své správní a kontrolní kapacity.

Chorvatsko opět zaznamenalo značný pokrok ve sblížování svých právních předpisů s *acquis* v oblasti *rybolovu*. Přípravy jsou celkově ve velmi pokročilé fázi. Země musí vytrvat ve svém úsilí o provádění předpisů, zejména těch pro správu loďstva, jeho inspekce a kontroly a strukturální politiku.

Dalšího pokroku a dobré úrovně souladu bylo dosaženo v oblasti *dopravní politiky*. Je třeba vyvinout další úsilí, zejména s cílem dále pracovat na druhé fázi dohody o vytvoření společného evropského leteckého prostoru, dokončit sblížování právních předpisů v oblasti letectví a zajistit plné fungování úřadu pro železniční bezpečnost a informačního systému pro sledování provozu plavidel.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *energetiky*, kde je vysoká úroveň souladu. Je zapotřebí vyvinout další úsilí, zejména pokud jde o otevírání trhů s elektřinou a plynem a splnění cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. Nutné je zjednodušení správních postupů souvisejících s projekty na podporu energie z obnovitelných zdrojů, jakož i posílení správní kapacity.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *daní*. Soulad chorvatských právních předpisů s předpisy EU je na velmi vysoké úrovni, avšak je třeba vyvinout další úsilí, zejména v oblasti DPH a spotřebních daní. Chorvatsko by mělo pokračovat v přípravách na propojení informačních technologií.

Došlo k určitému pokroku v oblasti *hospodářské a měnové politiky* a je dokončeno sblížení právních předpisů s *acquis* v této oblasti. Bylo by prospěšné dále usilovat o zlepšení koordinace hospodářských politik.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*. Bylo dosaženo dobré úrovně sblížení právních předpisů. Je třeba nadále pracovat na úplném sladění chorvatských statistik s požadavky EU.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Je zde dobrá úroveň sladění s *acquis*. Přetrvávají však některé nedostatky ve sblížení právních předpisů, zejména v převádění pracovněprávních směrnic mimo oblast působnosti zákoníku práce a na poli boje proti diskriminaci a rovnosti žen a mužů. Je nutné věnovat náležitou pozornost řešení strukturálních nedostatků na trhu práce, jakož i fungování sociálního dialogu a budování kapacit sociálních partnerů. Správní kapacitu je třeba neustále posilovat ve všech oblastech.

Chorvatsko dosáhlo určitého pokroku v oblasti *podnikání a průmyslové politiky*. Soulad s *acquis* v této kapitole je na velmi dobré úrovni. Další trvalé úsilí se musí zaměřit na zlepšení podnikatelského prostředí snížením administrativní zátěže a na inovace a dovednosti. Je zapotřebí dokončit sladění definice malých a středních podniků s *acquis*. Usilovat je třeba dále o restrukturalizaci loďářského průmyslu.

Chorvatsko dosáhlo dalšího pokroku v oblasti *transevropských sítí*, v níž bylo dokončeno sblížení s *acquis*.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*. Chorvatsko se nachází v pokročilé fázi příprav na provádění politiky soudržnosti ve všech oblastech. Další trvalé úsilí musí zaměřit na zvyšování své správní kapacity pro budoucí provádění politiky soudržnosti a na přípravu propracovaného souboru projektů.

Chorvatsko zaznamenalo výrazný pokrok v oblasti *soudnictví a základních práv*. Reforma soudnictví pokračovala přijetím nových právních předpisů, jež dále posilují nezávislost soudů, a dalším snížením počtu nevyřešených případů. Reformě soudnictví je třeba věnovat neustálou pozornost, zejména pokud jde o efektivnost soudnictví a praktické provádění nových opatření týkajících se nezávislosti, nestrannosti a odpovědnosti soudů. Chorvatsko dále zlepšovalo vyřizování domácích případů válečných zločinů. Je třeba se důkladně zabývat problémem beztrestnosti. Úsilí v boji proti korupci bylo urychleno, což vedlo k pozitivním výsledkům, zejména pokud jde o zlepšení právních předpisů a posílení příslušných orgánů. Je třeba dosáhnout dalších výsledků v oblasti účinného řešení případů korupce, především co se týče korupce na vysoké a místní úrovni, včetně případů týkajících se zadávání veřejných zakázek a soudnictví. Je třeba dalších zkušeností s prováděním nedávno přijatého preventivního právního rámce v praxi. Ochrana základních práv byla posílena, ale v praxi je nutno ji dále zlepšovat, zejména pro menšiny a uprchlíky.

Značný pokrok lze pozorovat v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*, v níž je celková úroveň sblížení s *acquis* v pokročilé fázi. V otázce azylu byl posílen právní rámec. Je třeba

se zaměřit na zlepšení integrace osob, jimž byla v Chorvatsku poskytnuta ochrana, a na ochranu nezletilých nelegálních migrantů. Musí pokračovat sladování právních předpisů s *acquis* EU v oblasti víz. Pokroku bylo dosaženo, pokud jde o vnější hranice. Pokračovalo posilování pohraniční policie z hlediska personálního a materiálového zajištění. Chorvatsko se musí zaměřit na včasné provádění revidovaného akčního plánu pro integrovanou správu hranic. Pokroku bylo dosaženo v oblasti justiční spolupráce v občanských a trestních věcech. Značný pokrok lze rovněž pozorovat v boji proti organizované trestné činnosti a proti drogám.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *vědy a výzkumu*, kde je úroveň sblížování právních předpisů vysoká, ale je stále třeba vyvíjet úsilí, pokud jde o objem investic do výzkumu a o kvalitní výzkumné pracovníky a jejich práva. Je nutno náležitě zvážit přípravy na Unii inovací.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a kultury*. Je zde dobrá úroveň sladění s *acquis*. Chorvatsko se od ledna 2011 plně účastní programu celoživotního učení a programu „Mládež v akci“. Ustavičnou pozornost si žádá odborné vzdělávání a příprava a vzdělávání dospělých.

K pokroku došlo v oblasti *životního prostředí*. Co se týče sblížování i provádění právních předpisů, jsou přípravy Chorvatska obecně téměř dokončeny, a to zejména v oblasti kvality vody a chemických látek. Je třeba zlepšit provádění horizontálního *acquis* a především účinnou účast veřejnosti a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Zapotřebí je stále významného úsilí k dalšímu posílení správní kapacity, zejména pokud jde o ochranu přírody a změnu klimatu. Co se týče *změny klimatu*, je nadále nezbytné vyvíjet další významné úsilí k dokončení sblížování právních předpisů a zajištění provádění, především v oblasti letectví, bezplatných povolenek, registrů a aukcí.

K určitému pokroku došlo v oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví*. Sblížování s *acquis* a přípravy v oblasti ochrany spotřebitele jsou ve velmi pokročilé fázi. Je zapotřebí trvalého úsilí, aby se vyřešily zbývající problémy v oblasti veřejného zdraví.

Chorvatsko i nadále dosahovalo značného pokroku v oblasti *celní unie*. Sladění právních předpisů v této oblasti je na velmi vysoké úrovni a v daném období ještě pokročilo. Chorvatsko nadále posilovalo svou správní a provozní kapacitu tím, že modernizovalo zařízení pro fyzické kontroly a zvyšovalo svou schopnost provádět analýzy rizik. Také v oblasti propojení informačních technologií jsou přípravy ve velmi pokročilé fázi a měly by pokračovat. Je třeba usilovat o posílení správní kapacity v oblasti vnitřních kontrol, kontrol po propuštění zboží a řízení rizik.

Chorvatsko dosáhlo dalšího pokroku v oblasti *vnějších vztahů*, kde již docílilo pokročilé úrovně sblížení a nadále koordinuje a sladuje svá stanoviska se stanovisky EU v mezinárodních organizacích. Mělo by však zvýšit úsilí, aby sladilo své mezinárodní dohody s *acquis* EU a dále posilovalo svou správní kapacitu v oblasti politiky rozvoje a humanitární pomoci.

Chorvatsko učinilo další pokrok v *zahraniční, bezpečnostní a obranné politice*. Dále se účastnilo několika misí SBOP EU. Dosáhlo vysoké úrovně sladění předpisů v této oblasti. Musí dále zlepšovat prosazování kontroly zbraní, což se týká i transparentnosti informací o zbraních.

Chorvatsko dosáhlo dalšího pokroku v oblasti *finanční kontroly*, kde již docílilo pokročilé úrovně souladu s *acquis*. V zemi je zapotřebí vytrvalého úsilí ke zlepšení celkové vnitřní kontroly veřejných financí a externího auditu na ústřední a místní úrovni.

Značný pokrok lze pozorovat v oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení*. Zavedena je z velké části správní infrastruktura i postupy pro řízení systému vlastních zdrojů po přistoupení.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Bývalá jugoslávská republika Makedonie nadále v dostatečné míře plní **politická kritéria**. Země pokračovala v realizaci reforem souvisejících s přistoupením, hlavní výzvy však přetrvávají. Červnové parlamentní volby byly obecně v souladu s mezinárodními normami. Nová vládnoucí koalice byla vytvořena rychle. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti soudnictví a veřejné správy, zejména pokud jde o právní rámec. Je třeba vyvinout další úsilí k zajištění účinného provádění, především co se týče svobody projevu ve sdělovacích prostředcích, reformy soudnictví a veřejné správy a boje proti korupci. Musí se posílit dialog mezi vládou a opozicí s cílem zajistit hladké fungování institucí.

Zásadním prvkem demokracie a právního státu v zemi zůstává rámcová dohoda z Ochridu, která již oslavila své desáté výročí. K určitému pokroku došlo při provádění jazykového zákona a v úsilí o decentralizaci a spravedlivé zastoupení. Nutno je dále usilovat o řešení současných problémů, jako je vzdělávání, a k zajištění harmonických vztahů mezi všemi skupinami obyvatel.

Došlo ke zlepšení organizace voleb, jež proběhly po celé zemi na základě soutěže mezi kandidáty a byly dobře uspořádané. Vláda musí řešit nedostatky a plně provést závěry a doporučení volební pozorovatelské mise OBSE/ODIHR. Musí se navýšit zdroje parlamentu, aby mohl plnit svou úlohu. Fungování parlamentu bránil od ledna do voleb opoziční bojkot. Po volbách je opozice přítomna v novém parlamentu. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti reformy parlamentu. Pokročilo uplatňování jazykového zákona a jednacího řádu. Je třeba dále zlepšit politický dialog.

Vládní koalice překonala obtíže a posílila svou vnitřní spolupráci. Nová vláda dala čerstvý podnět k uskutečňování procesu reforem souvisejících s EU. Pokud jde o místní správu, musí být finanční rámec pro poskytování služeb na místní úrovni transparentnější a spravedlivější.

Co se týče rámce pro veřejnou správu, došlo k pokroku díky vytvoření ministerstva odpovědného za reformu veřejné správy. Rozvinuly se služby elektronické správy v zájmu zlepšení služeb pro občany. Omezeného pokroku však bylo dosaženo, pokud jde o celkové provádění reforem. Je zapotřebí dalšího významného úsilí, zejména co se týče politiky nábory pracovníků a dodržování zásad transparentnosti, profesionality a nezávislosti veřejné služby. Novelu zákona o všeobecném správním řízení nezajišťují účinné poskytování správních služeb a ochranu občanů.

Byl přijat rozsáhlý právní balíček k posílení účinnosti soudnictví, jehož některé části vstoupí v platnost mezi lety 2012 a 2015. Vytvořen byl nejvyšší správní soud, jenž zaplnil mezeru v soudním systému. V zájmu posílení nezávislosti soudnictví byla zrušena hlasovací práva ministra spravedlnosti v soudní radě. Je třeba učinit další kroky ke zvýšení nezávislosti a profesionality v praxi, zejména pomocí vhodných náborových praktik. Posílit je nutné provádění předchozích reforem.

Byly provedeny další změny právního rámce protikorupční politiky. Řešila se doporučení skupiny GRECO a začala se systematicky prověřovat prohlášení o majetku. Je třeba dosáhnout výsledků při řešení případů korupce na vysoké úrovni a zajistit systematictější ověřování prohlášení o střetu zájmů. Nedostatečná je i nadále transparentnost veřejných výdajů a financování politických stran. Korupce je v mnoha oblastech stále rozšířená a představuje závažný problém.

Právní a institucionální rámec pro **lidská práva a ochranu menšin** je v zásadě zaveden. *Občanská a politická práva* se obecně respektují a bylo dosaženo dalšího, omezeného pokroku. Došlo k modernizaci některých věznic, ale země musí ještě vypracovat účinnou národní strategii pro vězeňský systém. Přetrvávají nedostatky, pokud jde o boj proti beztrestnosti v rámci donucovacích orgánů. Zahájen byl dialog řešící vážné obavy kvůli nedostatku svobody projevu ve sdělovacích prostředcích. Vydavatelé a novináři poukazovali na rostoucí politický tlak a zastrašování. Uzavření – na základě obvinění z daňových úniků – významného televizního kanálu a tří novinových titulů kritických k vládě vyvolalo znepokojení, pokud jde o úměrnost a selektivnost tohoto postupu, který vedl ke snížení rozmanitosti mediální krajiny. Za takových okolností lze snadno ovlivnit novináře a politiku vydavatelství a výsledkem je široký výskyt autocenzury. Provozovatel veřejnoprávního vysílání neplní svou zákonem stanovenou úlohu.

Hospodářská a sociální práva jsou v zásadě uplatňována a bylo dosaženo dalšího, určitého pokroku. Zavedena byla nová kritéria pro reprezentativní účast sociálních partnerů. Činnost zahájila národní rada pro předcházení trestné činnosti mladistvých a komise pro ochranu před diskriminací. Antidiskriminační zákon je ještě třeba plně sladit s *acquis*, zejména pokud jde o diskriminaci na základě sexuální orientace. Je nutno také posílit kapacitu antidiskriminační komise.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *kulturních práv a menšin*. Desáté výročí podpisu rámcové dohody z Ochridu poskytlo dobrou příležitost pro posílení dialogu mezi společenstvími v zemi. Akcí pořádaných v souvislosti s touto významnou událostí se účastnil jak prezident republiky, tak předseda vlády. V parlamentu pokročilo uplatňování jazykového zákona. Zastoupení etnických Albánců ve veřejné službě odpovídá jejich podílu na celkovém obyvatelstvu a zvýšilo se i zastoupení Romů a Turků. Zlepšila se integrace Romů ve vzdělávacím systému, jelikož se zvýšil počet příslušníků této menšiny zapsaných ke studiu na středních a vysokých školách. Je nutné neustále usilovat o posilování důvěry, zejména v oblasti vzdělávání, kultury a jazyka. Romové se stále potýkají s velmi obtížnými životními podmínkami a diskriminací.

Pokud jde o **regionální záležitosti a mezinárodní závazky**, země nadále plně spolupracovala s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). V červenci přijal parlament autentický výklad zákona o amnestii, v němž se uvádí, že amnestie by se měla vztahovat na podezřelé ve všech případech, kterými se nebude zabývat tribunál ICTY. Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Země musí sladit svůj postoj s EU.

Země se i nadále aktivně podílela na iniciativách regionální spolupráce, včetně Procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě, Rady pro regionální spolupráci a středoevropské zóny volného obchodu.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie je aktivním partnerem v rámci svého regionu a nadále rozvíjela vztahy se sousedními zeměmi a dalšími zeměmi zapojenými do procesu

rozšíření. Na vztahy s Řeckem měla nadále nepříznivý vliv nevyřešená otázka názvu země. V zájmu jejího vyřešení se země dále zapojuje do rozhovorů pod záštitou OSN i v rámci přímých setkání předsedů vlád. Je třeba se vyvarovat jakýchkoli kroků a prohlášení, které by mohly mít negativní dopad na dobré sousedské vztahy. Udržování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání vzájemně přijatelného řešení otázky názvu země pod záštitou OSN, má stále zásadní význam.

Bývalá jugoslávská republika Makedonie zlepšila svou **schopnost převzít závazky vyplývající z členství**. Dosáhla určitého pokroku při plnění priorit přístupového partnerství. Čelí však stále značným nedostatkům při provádění a účinném prosazování právních předpisů. Nedostává se adekvátních lidských a finančních zdrojů pro úplné provedení *acquis*.

Hospodářství Bývalé jugoslávské republiky Makedonie se začalo ve druhé polovině roku 2010 oživovat, přičemž příznivě zapůsobily vnější poptávka a zvýšený objem investic, zejména ve stavebnictví. Ke konci roku 2010 se vláda dohodla s MMF na preventivní úvěrové linii. To by mělo posílit důvěru na mezinárodních trzích. Pokračovaly strukturální reformy. Strukturální nezaměstnanost je však stále vysoká, především mezi mladými a nedostatečně vzdělanými lidmi, což zůstává důvodem ke značným obavám. Nedostatečná je i nadále institucionální kapacita veřejné správy a regulačních a dozorčích orgánů.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Bývalá jugoslávská republika Makedonie je nadále velmi uspokojivě plní. V některých oblastech dosáhla dalšího pokroku k tomu, aby se stala fungujícím tržním hospodářstvím, k čemuž přispívá zejména usnadnění registrace společností, urychlení soudních řízení, zlepšení fungování finančních trhů, další zjednodušení regulačního rámce a lepší komunikace s podnikatelskou sférou. Pokud důsledně provede program reforem zaměřený na omezení významných strukturálních nedostatků, měla by se země ve střednědobém horizontu dokázat vypořádat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie.

Země dosahuje obecné shody o základních prvcích hospodářských politik. Zlepšil se ekonomický dialog s podnikatelskou sférou. Orientace měnové politiky, jež je fakticky vázána na euro, podpořila růst a přispěla k makroekonomické stabilitě. Fiskální politika se dále orientovala na uchování stability. Bylo dosaženo dalšího, určitého pokroku, pokud jde o usnadnění vstupu na trh a zjednodušení regulačního rámce. Dále se zkrátila délka konkurzních řízení a prakticky dokončena je registrace nemovitostí. Finanční sektor se začal zotavovat z celosvětové finanční krize. Mírně se zlepšila hospodářská soutěž v tomto odvětví i úroveň finančního zprostředkování.

Řádnému fungování tržního hospodářství stále brání nedostatky v oblasti právního státu. Účinnost veřejné správy je nadále nízká, což souvisí s používáním složitých postupů, nedostatky v personálním obsazení a vysokou fluktuací úředníků. Některé regulační a dozorčí orgány dále postrádají nezbytnou nezávislost a prostředky, jež potřebují, aby mohly účinně plnit své úkoly. Je stále obtížné zajistit vymahatelnost smluv, což je překážkou pro podnikatelské prostředí, zejména malé a střední podniky. Kvalita vzdělávání a lidského kapitálu je nízká. Fyzický kapitál je třeba dále modernizovat a prohlubovat. Kvalita fiskálního řízení zůstala nízká, což je částečně způsobeno silně krátkodobým zaměřením veřejných výdajů. Pokrok při snižování velmi vysoké strukturální nezaměstnanosti byl proto i nadále velmi omezený. V důsledku trvalého rozpočtového schodku a vyššího objemu externích úvěrů se zvýšila zadluženost veřejného sektoru. Zásadní výzvou zůstává neformální sektor.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu zboží*. Zvýšil se rozpočet na realizaci komplexní strategie pro horizontální instituce, avšak rámcové právní předpisy stále

nejsou plně v souladu s horizontálním *acquis*. Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *volného pohybu pracovníků* a proces sladování právních předpisů s *acquis* je teprve v rané fázi. V oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb* je země na dobré cestě, zejména v oblasti poštovních služeb. Zlepšila se rovněž úroveň koordinace mezi různými orgány odpovědnými za povolování přeshraničních služeb. Pokud jde o vzájemné uznávání odborných kvalifikací, nachází se země v rané fázi. Pokrok v oblasti *volného pohybu kapitálu* se týkal především prosazování práva, co se týče boje proti praní peněz a financování terorismu. Do přechodu do druhé fáze dohody o stabilizaci a přidružení existují omezení u krátkodobých portfoliových investic a přeshraničních platebních převodů.

Bylo dosaženo pokroku v oblasti *zadávání veřejných zakázek*. Postupy zadávání zakázek jsou transparentnější a zintenzivnilo se jejich prosazování. Právní předpisy týkající se koncesí a partnerství veřejného a soukromého sektoru je třeba sladit s *acquis*. Slabá zůstává správní kapacita v oblasti opravných prostředků a koncesí, jakož i na úrovni zadavatelů.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva obchodních společností*, zejména pokud jde o další sblížení právních předpisů s *acquis*. Jen částečně v souladu s právem EU je i nadále právní rámec v oblasti auditu. Určitého pokroku bylo dosaženo při posilování právního rámce pro *duševní vlastnictví*. Výsledky vyšetřování, stíhání a soudního řešení pirátství a padělání nejsou uspokojivé a úroveň povědomí veřejnosti o právech duševního vlastnictví zůstává nízká.

K určitému pokroku došlo v oblasti *hospodářské soutěže*. Výsledky při prosazování předpisů se kvantitativně zlepšily v oblasti fúzí a státních podpor, ale jsou stále slabé v oblasti kartelů. Pokud jde o státní podpory, je třeba dále zlepšovat kvalitu rozhodnutí. Komise pro ochranu hospodářské soutěže nemá dostatečné rozpočtové zdroje a personální obsazení v antimonopolní oblasti a v oblasti fúzí.

Celkově došlo ke značnému pokroku v oblasti *finančních služeb*. Postupně je zaváděn dozor vycházející z rizik. Přijaty byly nové právní předpisy upravující finanční služby, jako jsou leasing a nebankovní finanční společnosti.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *informační společnosti a médií*. Pokračuje sladování s *acquis* EU a byla zavedena většina klíčových opatření na ochranu hospodářské soutěže. Nedostatečná je i nadále schopnost rady pro rozhlasové a televizní vysílání účinně kontrolovat trh.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*. Nejdůležitější politiky na podporu rozvoje zemědělství a venkova jsou postupně sladovány s požadavky EU. Sbližování s *acquis* si žádá další trvalé úsilí. Znepokojení nadále vyvolává správní kapacita v celém odvětví. Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *bezpečnosti potravin a veterinární a rostlinolékařské politiky*, zejména co se týče přijetí nových rámcových právních předpisů. Stále však nedostačuje správní kapacita potravinového a veterinárního úřadu k zajištění řádného provádění *acquis*.

V oblasti *dopravní politiky* byl zaznamenán pokrok především s ohledem na používání tachografů. Zbývající úkoly se týkají zejména stále nedostačující správní kapacity regulačních a bezpečnostních orgánů v odvětví dopravy. Je nutno zavést postupy pro bezpečnostní osvědčení.

Značného pokroku bylo dosaženo v *odvětví energetiky*, zejména přijetím nových rámcových předpisů a vyřešením dlouhotrvajícího sporu s provozovatelem rozvodné soustavy, který je významným investorem z EU. Musí být zaveden účinně fungující trh s elektřinou a zaručeny podmínky hospodářské soutěže. Dosud není rovněž zajištěna finanční nezávislost regulačního úřadu na ochranu před radiací.

Omezený pokrok lze vykázat v oblasti harmonizace *daňových právních předpisů s acquis*. Dále se zlepšovala provozní kapacita daňové správy. Je třeba zavést účinné prostředky pro boj proti daňovým podvodům a kodex chování pro zdaňování podniků.

Došlo k významnému pokroku v oblasti *hospodářské a měnové politiky*, zejména přijetím příslušných právních předpisů týkajících se centrální banky. Zlepšila se kvalita předvstupního hospodářského programu. Značného pokroku bylo dosaženo v několika oblastech *statistiky*; podstatné úsilí je však stále třeba vyvinout především ke zlepšení hospodářských statistik.

Omezený pokrok byl zaznamenán při sladování s *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Započalo provádění rámcového antidiskriminačního zákona. Je třeba dosáhnout plného souladu s *acquis*. Zneklidňující je nadále vysoká míra nezaměstnanosti a nízká účast na trhu práce. Začleňování Romů, zdravotně postižených a ostatních sociálně vyloučených osob probíhá pomalu. Je třeba dále uplatňovat účinnou politiku zaměstnanosti a sociálního začleňování a více posílit sociální dialog. Celková správní kapacita není dostatečná.

Pokrok v oblasti *podnikání a průmyslové politiky* byl značný, ale nevyvážený. Některých úspěchů se dosáhlo při zjednodušování právních předpisů a správních postupů souvisejících s provozem podniků a snižováním podnikových nákladů. Opatření na podporu podnikání jsou dále roztroušena v rámci několika programů.

V oblasti *transevropských sítí* bylo dosaženo dalšího pokroku. Země pokračuje v rozvoji svých dopravních, energetických a telekomunikačních sítí a aktivně se účastní činností v rámci Dopravní observatoře pro jihovýchodní Evropu a Energetického společenství. Výstavba koridoru X je stále opožděna, neboť bylo zapotřebí dodatečného času pro stanovení finančního rámce.

Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *regionálního rozvoje a koordinace strukturálních fondů*. Pokročilo se do určité míry v provádění složek NPP týkajících se operačního programu pro regionální rozvoj a rozvoj lidských zdrojů. Ke značným zpožděním vedly nepostačující odborné znalosti a nedostatečná institucionální koordinace. Je nezbytné posílit odpovědnost příslušných orgánů za provádění programů.

Určitý omezený pokrok lze pozorovat, pokud jde o nezávislost a účinnost *soudnictví*, včetně změny úlohy ministra spravedlnosti v soudní radě a zřízení nejvyššího správního soudu. Je třeba vyvinout další úsilí, co se týče hodnocení a neodvolatelnosti soudců. Určitého omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *protikorupční politiky*. Pokračovalo sladování právních předpisů a zavedeno bylo systematické ověřování prohlášení o majetku. Je nutno dosáhnout výsledků při řešení případů korupce na vysoké úrovni. Pokud jde o *základní práva*, je v zásadě zaveden příslušný právní a institucionální rámec, ale je zapotřebí ho lépe uplatňovat. Byl zahájen dialog s cílem zabývat se vážnými obavami v souvislosti se svobodou projevu ve sdělovacích prostředcích. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti kulturních práv a menšin. Zásadním prvkem demokracie a právního státu v zemi zůstává rámcová dohoda z Ochridu.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* lze pozorovat značný pokrok, pokud jde o vnější hranice, schengenská pravidla a justiční a celní spolupráci. Pohraniční policie stále nemá odpovídající technické vybavení a rozpočtové prostředky. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti migrace, vízové politiky, policejní spolupráce a boje proti organizované trestné činnosti. Dále se uskutečňovala reforma policie, ale strukturální problémy, nedostatek zaměstnanců a rozpočtových prostředků stále přetrvávají. Provádění předpisů v oblasti azylu – mj. v souvislosti s poskytováním právní pomoci, tlumočením a přístupem k sociálním právům – je i nadále nedostatečné.

Pokud jde o evropské normy v oblasti *vědy a výzkumu*, byl zaznamenán pokrok. Byla přijata národní strategie na období 2011–2020. Dále se zvýšila účast v 7. rámcovém programu EU pro výzkum. Správní kapacita na podporu účasti v rámcových programech je slabá. Určitý pokrok lze pozorovat s ohledem na evropské normy v oblasti *vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a kultury*. Země dosáhla lepších výsledků v plnění společných kritérií rámce „Vzdělávání a odborná příprava 2020“. Program celoživotního učení a program „Mládež v akci“ zůstaly pozastaveny. Výzvou je nadále dosažení větší interakce mezi etnickými společenstvími v oblasti vzdělávání.

Určitý pokrok lze pozorovat v oblasti *životního prostředí*, zejména pokud jde o transpozici *acquis* EU do vnitrostátních právních předpisů a ratifikaci mnohostranných dohod o životním prostředí. Je nutné vynaložit významné úsilí k provádění vnitrostátních předpisů, zejména těch, jež se týkají vodohospodářství a kontroly průmyslového znečištění. Co se týče *změny klimatu*, bylo dosaženo jen malého pokroku při sbližování s *acquis* EU v této oblasti a jeho provádění. Je třeba vyvinout další úsilí k posílení institucionálních kapacit a interinstitucionální spolupráce. K určitému pokroku došlo v oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví*. Úsilí, jež se v této oblasti vynakládá, je stále bržděno omezenými finančními zdroji a nedostatečnými provozními strukturami.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *celní unie*, co se týče celních předpisů i správní a provozní kapacity.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *vnějších vztahů*, zejména při sladění předpisů s ohledem na společnou obchodní politiku.

Pokrok byl dosažen také v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Země přijala opatření k zajištění lepší koordinace mezi příslušnými orgány při provádění mezinárodních omezujících opatření. Dosáhla souladu se všemi prohlášeními EU a rozhodnutími Rady a prokázala trvalé odhodlání účastnit se civilních a vojenských operací a operací k řešení krizí.

Pokrok v oblasti *finanční kontroly* se týkal hlavně sbližování právních předpisů. Nyní je nutno usilovat o provádění těchto předpisů, zejména pokud jde o vytvoření systémů finančního řízení a kontroly. Posílena byla dále správní kapacita státního kontrolního úřadu; jeho nezávislost je však stále třeba zakotvit v ústavě. V oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení* nelze vykázat žádný konkrétní pokrok. Celkově neexistují žádné významné rozdíly mezi systémy této země a EU z hlediska základních zásad a institucí pro příslušné oblasti politik, které by mohly ovlivnit správné uplatňování pravidel pro vlastní zdroje. Správní rámec pro uplatňování rámce pro vlastní zdroje dosud nebyl zaveden.

Černá Hora

Černá Hora učinila značný pokrok při plnění **politických kritérií** pro členství v EU a dosáhla celkově uspokojivých výsledků, zejména při řešení klíčových priorit, jež byly obsaženy ve stanovisku Komise vydaném v roce 2010¹⁸. Byl vylepšen právní a institucionální rámec s cílem posílit práci parlamentu, volební rámec, profesionalitu a depolitizaci veřejné správy, nezávislost a odpovědnost soudní moci, protikorupční politiku, svobodu sdělovacích prostředků a spolupráci s občanskou společností. Černá Hora zvýšila úsilí, aby dosáhla lepších výsledků v boji proti korupci a organizované trestné činnosti. Byly podniknuty kroky k lepšímu provádění politik zaměřených proti diskriminaci a v zájmu zajištění právního postavení vysídlených osob a dodržování jejich práv. V praxi se však zranitelné skupiny stále potýkají s diskriminací. Černá Hora dále plnila v regionu svou konstruktivní úlohu a bez problémů pokračovala v provádění dohody o stabilizaci a přidružení.

Co se týče **demokracie a právního státu**, byly právní předpisy o právech a svobodách menšin a o volbách uvedeny do souladu s ústavou.

Právní a institucionální rámec pro konání *voleb*, jež byl jednou z klíčových priorit stanoviska, se značně zlepšil v souladu s hlavními doporučeními OBSE/ODIHR a Benátské komise. Nový návrh zákona o volbách naplňuje ústavní závazek k autentickému zastoupení menšin zavedením pozitivní diskriminace v zájmu zastoupení všech menšin v parlamentních volbách. Přispívá rovněž ke zlepšení organizace voleb a posílení transparentnosti volebního procesu. Pokroku bylo dosaženo také při posilování zákonodárné a kontrolní úlohy *parlamentu*, která představuje další klíčovou prioritu stanoviska, a to díky větší podpoře parlamentních výborů, lepšímu plánování parlamentních činností a přísnějšímu dohledu, zejména v oblasti obrany a bezpečnosti. Je třeba zlepšit celkovou schopnost parlamentu zkoumat návrhy právních předpisů s ohledem na *acquis* EU a jeho prostředky za tímto účelem. Dalšího úsilí je zapotřebí k posílení kontrolní úlohy parlamentu a jeho správní kapacity.

Proces evropské integrace je prioritou nové *vlády*. Koordinace práce vlády a tvorba politik se dále zlepšily, zejména co se týče kvality konzultací s občanskou společností. Práce vlády na akčním plánu k řešení klíčových priorit stanovených ve stanovisku Komise byla systematická a účinná. Kapacita ministerstev zajišťovat jednotnost a monitorovat účinné provádění právních předpisů se do určité míry zlepšila, ale je stále třeba ji nadále rozvíjet. Je potřeba zásadně posílit správní kapacitu, jež je zapojena do koordinace otázek evropské integrace, včetně finanční podpory. Legislativní změny, jejichž cílem by bylo vytvořit transparentní, účinnou a odpovědnou správu na místní úrovni, stále nebyly přijaty.

Černá Hora podnikla důležité kroky k řešení hlavních výzev, které představuje *reforma veřejné správy*, což je podle stanoviska klíčová priorita. Vláda přijala a začala provádět strategii reformy veřejné správy zaměřenou na zavádění evropských norem pro přijímání pracovníků, služební postup a zlepšení její účinnosti. Byl přijat vylepšený právní rámec v oblasti občanské služby a státní správy zaměřený na účinnost, depolitizování a nábor nových zaměstnanců založený na zásluhách. Právní předpisy upravující správní řízení byly

¹⁸ Klíčové priority se týkají těchto oblastí: právního rámce pro konání voleb a zákonodárné a kontrolní úlohy parlamentu; reformy veřejné správy; reformy soudnictví; boje proti korupci; boje proti organizované trestné činnosti; svobody sdělovacích prostředků a spolupráce s občanskou společností; provádění rámce pro boj proti diskriminaci a situace vysídlených osob. Pro úplné znění klíčových priorit viz KOM(2010) 670.

změněny, přičemž byla zahájena nová komplexní reforma. Byl posílen orgán pro řízení lidských zdrojů. Přípravy na provádění přijatých právních předpisů musí být dále zintenzivněny a zaměřeny na odpolitizování, profesionalitu, účinnost a nestrannost správy v praxi, a to například prostřednictvím nábory nových zaměstnanců a služebního postupu založených na zásluhách. Provádění této strategie musí brát náležitě v úvahu potřebu racionalizovat administrativní struktury a posílit administrativní kapacitu, především v oblastech spojených s evropskou integrací, při současném zajištění finanční udržitelnosti veřejné správy. Kapacitu úřadu veřejného ochránce práv a Státního kontrolního úřadu je třeba dále posílit.

Pokud jde o *soudní systém*, Černá Hora dosáhla pokroku v posílení nezávislosti, autonomie, účinnosti a odpovědnosti soudců a státních zástupců, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. Právní rámec na podústavní úrovni byl zlepšen v oblasti nezávislosti soudců a autonomie státního zastupitelství a došlo i k pokroku v procesu ústavní reformy. Ustanovení o odpovědnosti soudců a státních zástupců byla posílena. Významného úsilí bude zapotřebí v nadcházejícím období, aby bylo zajištěno dokončení právní reformy a účinného provádění nově přijatých právních předpisů, mimochodem také díky přesvědčivým výsledkům týkajícím se případů korupce a organizované trestné činnosti na všech úrovních. Celostátní jednotný systém pro nábor nových zaměstnanců založený na anonymních zkouškách v případě prvního jmenování soudců dosud nebyl zřízen. Systematická odborná příprava všech soudců a státních zástupců, zejména pokud jde o nové právní předpisy a právní předpisy EU, musí být ještě zavedena. Úsilí snížit počet neuzavřených případů u soudů bylo zintenzivněno, ale použitá metodika musí být důslednější. Nedostatek odpovídající infrastruktury a zařízení je nadále překážkou pro efektivitu soudnictví. Musí být zajištěno úplné zveřejňování soudních rozhodnutí.

V oblasti *protikorupční politiky* bylo dosaženo pokroku při provádění vládní protikorupční strategie a akčního plánu, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. Strategický a právní rámec pro boj proti korupci byl posílen v klíčových oblastech, jako jsou financování politických stran, střet zájmů, znaky skutkových podstat, ochrana informátora a zadávání veřejných zakázek. Ve zranitelných oblastech byla dokončena analýza rizik s ohledem na další vylepšení politik prevence. Technické a správní kapacity pro předcházení korupci a boj proti ní byly modernizovány a bylo provedeno několik šetření v případech korupce. Byly učiněny kroky k dosažení výsledků u aktivně vedených vyšetřování, trestních stíhání a rozsudků v případech korupce, což je součástí klíčové priority stanoviska zaměřené na boj proti korupci. Přesto je třeba zintenzivnit úsilí, aby se dále rozvíjely. Počet pravomocných rozsudků, zejména v případech korupce ve vysokých kruzích, zůstává nízký. Využívání speciálních vyšetřovacích opatření nadále brání nedostatek přiměřeného vybavení a kvalifikovaných lidských zdrojů. Je třeba dále zlepšit koordinaci mezi jednotlivými orgány, a zejména spolupráci mezi policií a státními zástupci. Provádění právního rámce je nerovnoměrné. Nově přijaté předpisy v oblasti střetu zájmů a financování politických stran musí být prováděny s odhodláním. Stále však je zapotřebí lepší monitoring korupce a střetů zájmů v soudnictví. Korupce je totiž v mnoha oblastech stále rozšířená a představuje závažný problém.

Dodržování *lidských práv a ochrana menšin* jsou v Černé Hoře všeobecně zajištěny. Bylo vynaloženo úsilí, aby se dále zdokonalil související právní a institucionální rámec. Musí být zajištěno účinné provádění stávajících právních předpisů a posílení správní kapacity.

Pokud jde o *podporu a prosazování lidských práv*, bylo dosaženo omezeného pokroku. Autorita a vliv úřadu ochránce lidských práv a svobod (veřejného ochránce práv) byly

významně posíleny: v červenci byl přijat nový zákon o veřejném ochránci práv, který mu přiřazuje úlohu celostátního mechanismu pro ochranu proti mučení a diskriminaci. Úřad veřejného ochránce práv však nadále vykazuje nedostatky týkající se jeho finanční a správní kapacity k účinnému plnění svých úkolů. Určitý omezený pokrok byl dosažen v oblasti *špatného zacházení a boje proti beztrestnosti*. Příslušní pracovníci se podrobili další odborné přípravě. Jsou i nadále hlášeny příležitostné případy násilí, zejména na policejních stanicích. Zpracování hlášených případů je stále pomalé. Pokud jde o vězeňský systém, byl vytvořen právní a regulační rámec pro zavedení systému alternativních sankcí a provádění trestních sankcí. Podmínky ve věznicích je stále třeba uvést v soulad s mezinárodními normami, zejména pokud jde o poskytování lékařské péče a rodinných místností. Je nutné se taktéž zabývat otázkou účinného uplatňování sankcí.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *svobody projevu*, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. U pomluvy a urážky na cti byla zcela zrušena trestnost. v souladu s evropskými standardy a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva Nejvyšší soud přijal pokyny, které byly zaslány vnitrostátním soudům a které upravují úroveň peněžitého odškodnění v případech žalob proti sdělovacím prostředkům pro pomluvu. Předchozí případy násilí a aktuální výhrůžky novinářům však ještě nebyly řádně vyšetřovány a stíhány.

Svoboda shromažďování a sdružování je všeobecně dodržována. Velmi dobrého pokroku bylo dosaženo ve spolupráci státních orgánů s organizacemi *občanské společnosti*, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. Zákon o nevládních organizacích byl přijat v červenci. Nejvyšší státní orgány udržují pravidelný kontakt s nevládními organizacemi a celkově otevřenou a konstruktivní spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami. Rovněž bylo vynaloženo úsilí, aby se zlepšila spolupráce s občanskou společností na místní úrovni.

Černá Hora dosáhla pokroku, pokud jde o *antidiskriminační politiky*, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. Zákon o veřejném ochránci práv byl schválen v červenci; veřejný ochránce práv má nyní odpovědnost v případech boje proti diskriminaci. Poradce pro boj proti diskriminaci při úřadu předsedy vlády byl jmenován v září. s diskriminací, a to i ze strany veřejných subjektů, se nadále potýkají Romové, Aškaliové a balkánští Egyptané, osoby se zdravotním postižením, jakož i lesbičky, homosexuálové, bisexuálové a transsexuálové (LGBT). Účinné provádění antidiskriminačního zákona musí být prokázáno prostřednictvím posílení kapacity úřadu veřejného ochránce práv a donucovacích orgánů pro adekvátní řešení případů diskriminace. Pokroku bylo dosaženo v oblasti vymáhání práv *osob se zdravotním postižením*. Byly přijaty zákon o boji proti diskriminaci vůči osobám se zdravotním postižením a zákon o profesní rehabilitaci a zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Byly zahájeny inkluzivní vzdělávací činnosti a určité úsilí bylo zaměřeno na podporu jejich zaměstnávání. Právní rámec má však nedostatky, zejména pokud jde o pozitivní akce a sankční mechanismy, přičemž tyto osoby se nadále potýkají s diskriminací, zejména co se týče zaměstnanosti a přístupu na veřejná místa. Podmínky v ústavu Komanski Most zůstávají nadále důvodem k znepokojení. Určitého pokroku bylo dosaženo v podpoře dodržování *práv žen*, ale výkon těchto práv, zejména pokud jde o ochranu obětí domácího násilí, zůstává omezen. Je třeba zlepšit přístup žen k rozhodovacím pozicím.

K omezenému pokroku došlo v oblasti *vlastnických práv*. Proces restituce je i nadále velmi pomalý a musí se zrychlit. Vzhledem k několika případům padělání majetkových dokumentů byla přijata opatření k posílení kontroly nad katastrálními úřady. Parlament přijal v červenci změny zákona o zeměměřičství a katastru nemovitostí; přesto je třeba dále zlepšit fungování systému katastru, zejména pokud jde o úplnost a přesnost údajů a jeho celostátní působnost.

Vztahy mezi etniky zůstaly v Černé Hoře stabilní. Bylo vynaloženo úsilí ke zlepšení politického zastoupení menšin, konkrétně změnou zákona o právech menšin s cílem harmonizovat jej s ústavou. Pokrok v hospodářském, sociálním a politickém začleňování Romů, Aškaliů a balkánských Egyptanů je stále dosti omezený, a to navzdory pokračujícím snahám úřadů na státní a místní úrovni. Omezeného pokroku bylo dosaženo ve zlepšování situace *vysídlených osob*, což je jedna z klíčových priorit uvedených ve stanovisku. Orgány se sice snaží poskytnout těmto osobám právní postavení, ale těžkopádné postupy způsobují, že pouze malý počet osob dosud získal právní postavení rezidenta.

Pokud jde o **regionální otázky a mezinárodní závazky**, Černá Hora nadále splňuje podmínky procesu stabilizace a přidružení spočívající ve spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii a regionální spolupráci. Černá Hora pokračovala ve své aktivní účasti na iniciativách regionální spolupráce, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). v letech 2010–2011 byla předsednickou zemí Středoevropské iniciativy (CEI), procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP) a Jadersko-jónské iniciativy (AIJ). Země je i nadále pevně odhodlána zapojovat se do regionální spolupráce a hrát konstruktivní regionální úlohu. Zbývající dvoustranné otázky zůstávají k řešení.

Bylo dosaženo významného pokroku v souvislosti s *plněním Sarajevského prohlášení*. Po zasedání v červnu a září 2011 se Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko dohodly na řadě otázek, včetně znění společného prohlášení, které má být podepsáno na ministerské konferenci v listopadu 2011 v Bělehradě.

Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě z roku 2003 není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Černá Hora musí zajistit soulad s postojem EU.

Hospodářství Černé Hory se začalo v roce 2010 zotavovat z dopadů krize, která byla velkou zkouškou pro rámec hospodářské politiky země. Absence standardních nástrojů měnové politiky¹⁹ znamenala, že fiskální politika musela řešit těžký úkol spočívající v nalezení rovnováhy mezi obnovou hospodářského růstu a postupem konsolidace. Zemi se však podařilo zlepšit celkovou makroekonomickou stabilitu a kvalitu veřejných financí při zachování tempa reforem. Proces obnovy hospodářství Černé Hory je stále křehký. Konkurenceschopnost hospodářství je stále omezená s nízkou diverzifikací napříč odvětvími. Trvajících nedostatky se týkají právního státu, veřejné správy, lidských zdrojů a infrastruktury.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, učinila Černá Hora další pokrok směrem k fungujícímu tržnímu hospodářství v důsledku pokroku při stabilizaci bankovního sektoru a udržování relativně obezřetné fiskální politiky, a tím posílila svou makroekonomickou stabilitu. Černá Hora by měla být schopna střednědobě se vypořádat s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie za předpokladu, že bude řešit stávající strukturální nedostatky prováděním svého reformního programu.

Oživení průmyslu zaměřeného na vývoz podpořilo hospodářský růst a společně s nižší domácí poptávkou a pozitivním vývojem v odvětví cestovního ruchu přispělo ke snížení stále vysoké vnější nerovnováhy. Hospodářská politika zůstala konzistentní a některé strukturální reformy pokročily. Reforma veřejných důchodů je krokem k vyšší kvalitě a udržitelnosti veřejných

¹⁹ Černá Hora jednostranně používá eura jako jediného zákonného platidla.

financí. Zlepšily se mechanismy pro vstup na trh a jeho opuštění, vynucování smluv, jakož i postupy registrace podniků a majetku. Byly vytvořeny finanční právní předpisy s cílem zvýšit odolnost odvětví.

Role bank z hlediska finančního zprostředkování zůstala oslabená vzhledem k tomu, že banky pokračovaly v konsolidaci svých rozvah. Velmi vysoký podíl nesplácených úvěrů je i nadále vážným problémem pro finanční stabilitu. Podniky budou i nadále čelit tvrdým a nákladným úvěrovým podmínkám. Nezaměstnanost je vysoká. Rozpočtové potřeby finančních prostředků způsobily nárůst veřejného dluhu, přičemž se významně zvýšily podmíněné závazky ze státních záruk a rozpočtové pohledávky. Proces privatizace je obětí nepříznivého globálního prostředí. Kromě cestovního ruchu a vývozu komodit se hospodářská činnost nadále soustředí na neobchodovatelné sektory. Zásadní výzvou zůstává stínová ekonomika. Přetrvávající nedostatky v oblasti právního státu nepříznivě ovlivňují investice a podnikatelské prostředí.

Černá Hora dosáhla uspokojivého pokroku při zlepšování své schopnosti **převzít závazky vyplývající z členství**, zejména v oblasti veřejných zakázek, práva společností, statistiky, finančních služeb, soudnictví a základních práv, vědy a výzkumu, vzdělávání, mládeže a kultury. v jiných oblastech, např. v oblasti volného pohybu pracovníků, volného pohybu služeb, zemědělství, životního prostředí, regionální politiky a koordinace strukturálních fondů, bylo dosaženo pouze omezeného pokroku. Celkově Černá Hora i nadále hladce plní povinnost vyplývající z **dohody o stabilizaci a přidružení (DSP)**. Nicméně přetrvávají určité mezery, pokud jde o státní podpory a tranzitní dopravu, kde je třeba vyvinout dalšího úsilí za účelem sblížení právních předpisů.

V oblasti *volného pohybu zboží* došlo k určitému pokroku v oblasti standardizace, akreditace, metrologie a dozoru nad trhem. Sblížení horizontálního právního rámce s *acquis* není příliš pokročilé a dosud zcela nezapočalo provádění *acquis* týkajícího se konkrétních produktů. Došlo k malému pokroku v oblasti *volného pohybu pracovníků*, a to zejména v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení. Sblížení právního rámce s *acquis* je stále v počáteční fázi. Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb*, zejména ve vztahu k vydávání stavebních povolení. Není zaručena úplná nezávislost agentury pro elektronické komunikace a poštovní služby. Je nutné posílit úsilí, pokud jde o dosažení souladu se směrnicí EU o službách. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *volného pohybu kapitálu*, zejména v boji proti praní peněz, boji proti financování terorismu a spolupráci mezi orgány finančního dohledu a donucovacími orgány. Správní a kontrolní kapacity jsou i nadále nedostatečné. Značný pokrok lze vykázat v oblasti *zadávání veřejných zakázek*. Správní kapacity byly posíleny a zlepšila se transparentnost postupů. Celkové institucionální uspořádání zadávání veřejných zakázek vyvolává jisté obavy. Černá Hora dosáhla značného pokroku v oblasti *práva společností*. Došlo k posunu směrem vpřed v oblasti sblížení právních předpisů s *acquis* v oblasti organizace podniků, účetnictví a auditu a nabídek převzetí.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva duševního vlastnictví*, zejména pokud jde o sblížení právních předpisů s *acquis* v oblasti autorských práv a práv s nimi souvisejícími, ochranných známek a průmyslových vzorů. Pro další pokrok v této oblasti je nezbytné další posílení správní kapacity.

V oblasti *politiky hospodářské soutěže* bylo dosaženo určitého pokroku při sblížení vnitrostátních právních předpisů s *acquis*. Dosud přetrvávají problémy v kapacitě správních orgánů ochrany hospodářské soutěže a orgánů zabývajících se státními podporami. Kromě toho nebyl ještě dokončen proces sblížení právního rámce pro kontrolu státní podpory

s pravidly EU. Nedostatky v dodržování závazků v oblasti státní podpory vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení jsou stále důvodem k znepokojení. Provozní nezávislost úřadu pro státní podpory musí být dále zaručena. Pokud jde o průmysl zpracování kovů, musí orgány zajistit plnou transparentnost částky státní podpory poskytované společností vyrábějícím hliník a ocel. Rozhodnutí o vlastnictví ocelářské společnosti, u které byl prohlášen úpadek, musí být přijata bez prodlení.

Černá Hora dosáhla nerovnoměrného pokroku v oblasti *finančních služeb*, zejména v bankovníctví. Posílila se spolupráce mezi třemi regulačními orgány. Sbližování právních předpisů v oblasti pojištění, finanční infrastruktury, trhů s cennými papíry a investičních služeb je stále ještě v raném stadiu a je třeba vyřešit situaci podnikových penzijních fondů.

Pokud jde o *informační společnost a média*, bylo dosaženo dalšího pokroku ve sbližování právních předpisů v oblasti elektronických komunikací a informační společnosti, se zlepšila nezávislost regulačního orgánu, ale zůstává i nadále ohrožena. Je třeba ještě vyvinout úsilí za účelem plného provádění právních předpisů a zavedení pojistek na ochranu hospodářské soutěže zajišťujících rovné podmínky pro všechny hospodářské subjekty. v oblasti audiovizuální politiky byla posílena agentura pro elektronická média, ale její schopnost účinně sledovat trh je stále nedostatečná.

Došlo k určitému pokroku v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*. Stanovuje se základ pro přesné zemědělské statistiky. Pokrok v rozvoji politiky a ve využívání dostupné finanční pomoci v oblasti rozvoje venkova byl dost omezený.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*, konkrétně v posílení kapacity v oblasti bezpečnosti potravin a sblížení s *acquis* v oblasti rostlinolékařské a veterinární politiky. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *rybolovu*, zejména s ohledem na modernizaci správní kapacity, zlepšování kontroly a sledování mořských rybolovných zdrojů a systematictější shromažďování údajů. Řízení a kontrolní kapacity správy rybolovu jsou i nadále nedostatečné.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *dopravní politiky*, pokud jde o sbližování s *acquis*, zejména v oblasti silniční a letecké dopravy. Je vhodné vynaložit další úsilí s cílem plně sblížit právní předpisy s *acquis* v oblasti dopravy, zejména co se týče třetího železničního balíčku. Bylo přijato rozhodnutí zrušit diskriminační silniční poplatky vůči vozidlům EU. Musí ovšem ještě být provedeno. Černá Hora dosáhla určitého pokroku v oblasti *energetiky*, zejména v oblasti obnovitelné energie. Byla přijata nová strategie energetické politiky do roku 2030. Je třeba vyvíjet další úsilí k přijímání právních předpisů týkajících se zásob ropy a vytvoření právního prostředí, které by podpořily zvýšené využívání obnovitelných zdrojů energie ve všech odvětvích. Správní kapacita je však nadále omezená.

Černá Hora dosáhla určitého pokroku v oblasti *daní*, především prostřednictvím rozvoje elektronické registrace a systému výběru. Správní kapacity v oblasti informačních technologií (IT) a účinnosti datových systémů v oblasti správní spolupráce a vnitřní kontroly jsou i nadále nedostatečné.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *hospodářské a měnové politiky*, sestávajícího zejména v zlepšení právního rámce přijetím podrobných ustanovení o povinných rezervách, úvěrových registrech a o stažení, nahrazení a zničení opotřebovaných bankovek a mincí.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*. Černá Hora úspěšně provedla sčítání lidu, domů a bytů v dubnu 2011 a v červenci zveřejnila první úplné výsledky. Dalšího značného úsilí je zapotřebí pro řešení zjištěných nedostatků a zlepšení statistické infrastruktury s cílem dosáhnout uspokojivé úrovně sblížení s *acquis* v oblasti statistiky.

Malého pokroku bylo dosaženo, pokud jde o sblížení s *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*, a to zejména v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, sociálního začlenění a sociální ochrany. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti sociálního dialogu. Bylo vyvinuto úsilí v oblasti boje proti diskriminaci, zejména prostřednictvím přijetí zákona o veřejném ochránci práv a činnosti pro zvyšování povědomí. Jak kapacity veřejné služby zaměstnanosti, tak aktivní opatření na trhu práce jsou slabé, pokud jde o řešení nízké míry činnosti a zaměstnanosti či nesouladu mezi potřebami a nabízenými dovednostmi. Reformy v sociální oblasti celkově negativně ovlivňuje stav veřejných financí.

Určitého pokroku bylo dosaženo v *politice podnikání a průmyslu*, zejména pokud jde o rozvoj politiky ve prospěch malých a středních podniků. Avšak úsilí o rozvoj průmyslové politiky a politiky ve strategicky důležitých výrobních odvětvích je třeba zesílit.

Pouze malý pokrok byl zaznamenán v oblasti *transevropských sítí*. Co se týče infrastruktury TEN-T, další práce ještě zbývá vykonat na zlepšování silničních a železničních spojů. Pokrok u sítí TEN-E byl především vázán na zlepšení propojení elektrických vedení.

Malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*, zejména směrem k vytvoření odpovídajících prováděcích struktur pro složky III a IV nástroje předvstupní pomoci. Tyto struktury musí být urychleně dokončeny. Odpovídající správní kapacity je nutné rozvinout, zejména v oblastech, jako je strategické plánování, rozvoj projektů, řízení projektů a finanční řízení a kontrola.

V oblasti *soudnictví a základních práv* dosáhla Černá Hora určitého pokroku, zejména při řešení klíčových priorit stanovených ve stanovisku Komise. Bude nadále zapotřebí vyvíjet trvalé úsilí o sblížení právních předpisů s *acquis* v této kapitole, zejména pro jeho účinné provádění a prosazování ve střednědobém horizontu. Je třeba vykázat lepší výsledky v boji proti závažné trestné činnosti, zejména pak korupci na vyšších pozicích. Pokud jde o základní práva, přestože již byl učiněn určitý pokrok v posilování právního a institucionálního rámce, stávající právní záruky musí být plně prosazovány a administrativní kapacity posíleny.

Pokud jde o *spravedlnost, svobodu a bezpečnost*, bylo dosaženo značného pokroku v posílení soudní spolupráce, zejména v trestních věcech. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti migrace a azylu. Pokroku bylo rovněž dosaženo v oblasti správy hranic. Nová strategie byla přijata v rámci boje proti terorismu. Pokroku bylo dosaženo při řešení výzev v oblasti boje proti organizované trestné činnosti, zejména formou užší mezinárodní a regionální spolupráce. Počet vyšetřování a zadržení spojených s organizovanou trestnou činností lehce vzrostl, zejména v oblasti obchodu s drogami. Finanční vyšetřování ve dvou velkých případech vedlo k dočasnému zadržení majetku velké hodnoty. Nicméně celkový počet finančních vyšetřování a zabavení majetku získaného trestnou činností zůstává nízký. Je třeba zlepšit oblasti policejní práce založené na zpravodajských informacích a spolupráci mezi orgány. Mechanismy vyšetřování a stíhání musí být posíleny, zejména v oblasti obchodování s lidmi a praní peněz. Změny zákonů o vnitřních věcech a v oblasti předcházení praní peněz dosud nebyly schváleny. Vízová politika vyžaduje další sblížení právních předpisů. Je zapotřebí dalšího úsilí k zajištění řádných podmínek pro přijímání žadatelů o azyl a ilegálních přistěhovalců.

Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti *výzkumu a inovací*. Institucionální a legislativní rámec pro vědecké výzkumné činnosti byl posílen a bylo přijato několik opatření ke zlepšení mobility výzkumných pracovníků. Přípravy pro Unii inovací musí být náležitě zváženy.

Určitý pokrok je možné vidět v oblasti *vzdělávání a kultury*, zejména při sblížování právních předpisů s *acquis*. Další úsilí je stále nezbytné k zajištění inkluzivního vzdělávání zranitelných skupin a dětí se zvláštními potřebami.

Černá Hora dosáhla malého pokroku při sblížování právních předpisů a provádění *acquis* v oblasti *životního prostředí a změny klimatu*. Pokrok je hlavně důsledkem přijetí prováděcích právních předpisů v oblasti nakládání s odpady, přírodních oblastí a ratifikace mezinárodních dohod v oblasti životního prostředí. Správní kapacita agentury na ochranu životního prostředí se zlepšila, ale je stále nutné její značné posílení, zejména v oblasti inspekcí. Černá Hora musí urychlit své strategické plánování ve všech odvětvích, systematictěji integrovat politiku životního prostředí do jiných odvětví s cílem nalézt udržitelné financování pro provádění. Kapacity správy ochrany životního prostředí a změny klimatu na místní a celostátní úrovni vyžadují posílení.

V oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví* Černá Hora dosahuje pokroku při sblížování se spotřebitelskou politikou EU a strategií EU v oblasti zdraví. Je však zapotřebí dalšího úsilí ve sblížování vnitrostátních právních předpisů s *acquis* a budování správní kapacity. Podpora spotřebitelským organizacím a činnosti k zvyšování povědomí jsou stále málo intenzivní.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *celní unie*, zejména při sladění kombinované nomenklatury a rušení celních poplatků, které nejsou v souladu s *acquis* a závazky vyplývajícími z DSP. Je třeba vyvinout další úsilí v oblastech, jako je správa kvót, ustanovení týkající se bezpečnosti a harmonizace s celním kodexem EU.

Určitého pokroku bylo dosaženo také v oblasti *vnějších vztahů*. Posílení institucionální a správní kapacity je potřebné, pokud jde o obchodní, rozvojové a humanitární politiky. Černá Hora nadále dosahovala pokroku v zahraniční, bezpečnostní a obranné politice. Tento pokrok významně přispíval zejména k regionální stabilitě.

Černá Hora dosáhla pokroku v oblasti *finanční kontroly*, zejména v oblasti interního a externího auditu. Avšak prováděcí kapacity v oblastech souvisejících s finančním řízením a kontrolou je stále třeba podporovat, aby se plně a účinně prováděly právní předpisy. v oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení* neexistují žádné velké rozdíly mezi systémy v Černé Hoře a EU, pokud jde o základní zásady a instituce v oblasti politiky týkající se uplatňování pravidel pro vlastní zdroje, avšak správní rámec pro uplatňování pravidel pro vlastní zdroje dosud nebyl zaveden.

Albánie

Albánská domácí politická scéna je do značné míry ovlivněna pokračováním politické patové situace a částečným bojkotem parlamentu ze strany opozice. Toto politické ochromení trvá již od všeobecných voleb v červnu 2009. Výsledky těchto voleb, které úřad OBSE/ODIHR považoval za odpovídající většině mezinárodních standardů, ačkoli vykazovaly nedostatky, byly zpochybněny socialistickou stranou. Násilné incidenty ze dne 21. ledna 2011, které vedly ke smrti čtyř demonstrantů, ještě zhoršily klima nedůvěry mezi dvěma hlavními politickými stranami a rovněž vůči některým státním orgánům. Místní volby ze dne 8. května v důsledku sporného započtení nesprávně odevzdaných lístků a zpochybnění výsledků v Tiraně ještě

vyostřily polarizaci mezi vládnoucí většinou a opozicí. Všechny tyto události odklonily politickou pozornost od potřebných politických reforem souvisejících s EU.

Navzdory tomuto kontextu vynaložila vláda jisté úsilí s cílem pokročit v agendě integrace do EU, a zejména s cílem připravit akční plán, jež by se zabýval doporučeními obsaženými ve stanovisku Komise z roku 2010. Tyto snahy se odrazily v dobré spolupráci mezi vládnoucí většinou a opozicí na akčním plánu v rámci parlamentního výboru pro evropskou integraci a ve společné práci na dosažení dohody o nezbytných reformách. Snahy zahájit rovněž činnost pracovní skupiny pro volební reformu nakonec ustrnuly na mrtvém bodě. Dne 5. září opozice ukončila svůj bojkot a vrátila se k parlamentní práci.

Celkově Albánie dosáhla omezeného pokroku při plnění **politických kritérií** na členství v EU. Důležité reformy související s EU byly v důsledku dlouhotrvající patové politické situace zbrzděny. Pokrok při řešení hlavních priorit²⁰ a dalších výzev identifikovaných ve stanovisku byl nerovnoměrný. Došlo k určitému pokroku ve vztahu k provádění opatření k boji proti organizované trestné činnosti, lepšímu zacházení se zadrženými osobami ve věznicích a právům dítěte. Omezeného pokroku bylo naproti tomu dosaženo, pokud jde o práci parlamentu, volby, soudnictví, protikorupční politiku, vlastnická práva a zlepšení životních podmínek romské komunity. Albánie bude muset vynaložit značné a vytrvalé úsilí ve všech oblastech označených v loňském stanovisku.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, pokračování patové politické situace, další konfrontační vývoj a rostoucí nedůvěra mezi většinou a opozicí negativně ovlivnily reformní agendu Albánie. Reformy v klíčových oblastech jsou stále nedokončené a důležité právní předpisy čekají na přijetí nebo dokončení.

Navzdory určitému zlepšení parlamentních pravidel a postupů a zvýšení správní kapacity parlamentu, výkonost *parlamentu* z hlediska jeho legislativní funkce a vykonávání dohledu, jež jsou klíčovou prioritou stanoviska, zůstává nedostatečná. Patová politická situace významně omezovala parlamentní práci, jakož i potřebu udržitelného a konstruktivního politického dialogu. Rovněž zabránila nastolení konsensu umožňujícího provádění příslušných reforem spojených s EU. Částečný bojkot opozice zablokoval parlamentní činnost a zabránil přijímání právních předpisů vyžadující třípětinovou většinu. Konec bojkotu opozice a její návrat k práci parlamentu dne 5. září je pozitivním krokem směrem k normalizaci politického dialogu a spolupráce. v parlamentu musí pěstováno inkluzivní politické prostředí, které je příznivé pro konsenzus napříč stranami. Klima polarizace a nedůvěry mezi vládou a opozicí ovlivnilo místní volby dne 8. května. Průběh těchto voleb splňoval v některých oblastech mezinárodní normy, což je klíčová priorita stanoviska, ale v některých oblastech tomu tak nebylo. Volební reforma, která je klíčovou prioritou stanoviska, uvízla na mrtvém bodě. Parlament dosud nezajistil řádný postup slyšení a volby členů ústavního a nejvyššího soudu, což je klíčová priorita stanoviska.

Vláda a parlamentní výbor pro evropskou integraci se snažily pokročit s reformami v oblasti evropské integrace a koordinovat je, a to včetně rozvinutí a uskutečňování konzultací

²⁰ Klíčové priority se týkají těchto oblastí: řádné fungování parlamentu; přijetí zákonů, jež vyžadují výraznější většinu; postupy jmenování a jmenování pro klíčové orgány; volební reforma; průběh voleb; reforma veřejné správy; právní stát a reforma soudnictví; boj proti korupci; boj proti organizované trestné činnosti; řešení otázek vlastnictví; posílení lidských práv a provádění politik boje proti diskriminaci; zlepšení zacházení se zadrženými osobami a uplatňování doporučení veřejného ochránce práv. Pro úplné znění hlavních priorit, viz KOM (2010) 680.

o akčním plánu k uspokojení doporučení obsažených ve stanovisku Komise, zejména dvanácti klíčových priorit. Kvalitu návrhů právních předpisů a konzultace s třetími stranami je třeba významně zlepšit. Reformní proces decentralizace byl nepříznivě ovlivněn obtížným vztahem mezi ústřední a místní správou.

Nezbytné kroky v *reformě veřejné správy*, což je klíčová priorita stanoviska, včetně změny zákona o státní službě, nebyly dokončeny. i přes některá reformní opatření, například rozhodnutí rady ministrů o struktuře a organizaci veřejných orgánů z června 2011, se stále čeká na přijetí zásadních právních předpisů, což závisí na úplném a trvalém překonání patové politické situace, neboť pro jejich přijetí je zapotřebí třípětinové většiny hlasů v parlamentu. Provádění stávajících právních a správních aktů zůstává nedostatečné. Ministerstvu pro veřejnou správu se stále nedostává dostatečné autority v institucionálním kontextu nutné k tomu, aby se mohlo plně zhostit své úlohy. Stále nebylo dosaženo vytvoření nezávislé, na výsledcích založené a profesionální veřejné správy oproštěné od politických zásahů. Veřejný ochránce práv dosud nebyl jmenován.

Pokud jde o *soudnictví*, bylo dosaženo omezeného pokroku v dokončení reformy soudnictví, což je klíčová priorita stanoviska. Strategie reformy soudnictví a její akční plán byly přijaty v červenci. Tvoří dobrý základ pro reformní úsilí. Provádění bude vyžadovat přidělení odpovídajících finančních a lidských zdrojů, jakož i řádnou interinstitucionální spolupráci. Důležité právní předpisy, které vyžadují přijetí třípětinovou většinou hlasů v parlamentu, jako je zákon o správních soudech, dosud nebyly přijaty. Účinnost soudního systému je oslabována zdlouhavými soudními řízeními vedoucími k tomu, že případy skončí neprojednány. Rozpočtové prostředky určené pro soudnictví jsou i nadále obecně nedostatečné. Míra výkonu rozhodnutí je stále nízká. Žádné konkrétní kroky nebyly učiněny pro boj proti korupci v soudnictví, včetně omezení nebo zrušení imunity soudců.

Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *protikorupční politiky*, jež je klíčovou prioritou stanoviska. Právní rámec a struktury spolupráce mezi agenturami jsou většinou zavedeny, ale provádění konkrétních opatření zůstává celkově neúčelné a výsledky jsou nedostatečné. Kampaně pro zvyšování povědomí veřejnosti jsou teprve na počátku. Imunita některých úředníků, absence proaktivního přístupu a nedostatek zdrojů a vybavení i nadále vážně brání účinnému vyšetřování. Na všech úrovních se nedosahuje dostatečných výsledků ve vyšetřováních, stíháních a odsouzeních. Korupce převládá v mnoha oblastech a stále představuje zvláště závažný problém.

Albánie dále posílila právní a institucionální rámec pro *lidská práva a ochranu menšin*. Došlo k pokroku v určitých klíčových prioritních oblastech, jako je posílení ochrany práv dítěte prostřednictvím přijetí komplexního právního předpisu, zlepšení podmínek pro zadržené osoby ve věznicích a rozvoj alternativ k zadržení. Pokrok v oblasti lidských práv byl nicméně nerovnoměrný a znovu se objevily obavy u některých témat, např. u svobody sdělovacích prostředků, kde nezávislosti vydavatelů nadále brání politické a obchodní zájmy. Účinné provádění a prosazování legislativních a politických nástrojů pro lidská práva a ochranu menšin musí být výrazně posíleno.

Vlastnická práva jsou stále velmi znepokojivou otázkou. Příliš se nepokročilo při přijímání a provádění koherentní reformní strategie a akčního plánu v oblasti vlastnictví. Toto je klíčová priorita stanoviska. Roztříštěnost odpovědností a nedostatek koordinace mezi různými orgány brání účinnému provádění politiky a vytváří právní nejistotu a systémové riziko korupce.

Bylo dosaženo částečného pokroku při řešení klíčové priority, která volá po posílení ochrany lidských práv, zejména práv žen, dětí a Romů, a po účinném provádění politik *boje proti diskriminaci*. v této oblasti došlo k vývoji, včetně přijetí nové celostátní strategie v oblasti rovnosti žen a mužů a boje proti domácímu násilí; začalo provádění zákona o ochraně proti diskriminaci. Některé důležité legislativní mezery přetrvávají, zejména s ohledem na *osoby se zdravotním postižením*, přičemž Albánie musí zajistit jednotné provádění stávajících právních předpisů a politických nástrojů. Všeobecné povědomí o antidiskriminačních právních předpisech a mechanismu stížností musí být zvýšeno. Přetrvávají obavy z pokračující diskriminace určitých zranitelných skupin, jako jsou lesbičky, homosexuálové, bisexuálové a transsexuálové a Romové. *Romské* komunity jsou stále na okraji společnosti a nemají přístup k sociální ochraně a službám.

Určitého pokroku bylo dosaženo při řešení klíčové priority spočívající ve zlepšení zacházení se *zadržnými osobami* a uplatňování doporučení veřejného ochránce práv v této oblasti. Byla přijata opatření na zlepšení podmínek zadržení a systematičnosti postupu pro realizaci doporučení veřejného ochránce práv. Avšak případy *špatného zacházení* jsou stále hlášeny, zejména během zatčení a pobytu v policejní vazbě. Léčba psychicky nemocných pachatelů je stále tématem k zlepšení. Absence vhodného stálého řešení pro podrobování těchto osob povinné léčbě zůstává stále vážným problémem.

Pokud jde o **regionální otázky a mezinárodní závazky**, Albánie i nadále přispívala k stabilitě v regionu podporou pozitivních vztahů se sousedními zeměmi a regionálními partnery. v současnosti má zavedený bezvízový režim se všemi zeměmi západního Balkánu. Země se i nadále aktivně podílí na iniciativách regionální spolupráce, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA).

Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Země proto potřebuje sladit svůj postoj s EU.

Hospodářství Albánie během celosvětové krize i v období po ní stále vykazovalo makroekonomickou stabilitu a pozitivní růst. Patová politická situace však omezila schopnost vlády provádět nezbytné strukturální reformy. Hospodářství rostlo v roce 2010 o 3,8 % díky vývozu, zatímco domácí poptávka byla utlumena. Měnová politika byla úspěšně nápomocna při udržování cenové stability, a to i navzdory zvýšení mezinárodních cen komodit. Nedostatky v oblasti vymahatelnosti smluv a právního státu spolu se slabou infrastrukturou a lidským kapitálem a stínovou ekonomikou nadále brání hospodářskému rozvoji.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Albánie učinila pokrok směrem k tomu, aby se stala fungujícím tržním hospodářstvím, a snížením rozpočtového a vnějšího schodku a očekávanou ukotvenou inflací posílila makroekonomickou stabilitu. Albánie by měla být schopna vypořádat se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie ve střednědobém horizontu, a to za předpokladu, že zintenzívní strukturální reformy včetně posílení právního systému a fyzického a lidského kapitálu.

Navzdory polarizovanějšímu politickému prostředí byla zachována široká shoda nad klíčovými aspekty tržního hospodářství. Albánské hospodářství nadále rostlo, byť pomalejším tempem a bez ohledu na špatnou hospodářskou situaci u důležitých obchodních partnerů. Měnová politika byla zdravá a zachovávala cenovou stabilitu, přičemž inflace se držela v cílovém rozpětí. v roce 2010 došlo k poklesu u schodku běžného účtu a fiskální

nerovnováhy. Angažovanost státu v hospodářství je nízké a subvence zůstávají omezené. Bankovní sektor má dostatek kapitálu a peněžní hotovosti. Bylo dosaženo určitého dalšího pokroku v usnadnění vstupu na trh. EU je i nadále hlavním obchodním a investičním partnerem Albánie.

Avšak nebylo dosaženo trvalého snížení poměrně vysokého veřejného zadlužení. Další snížení vnější nerovnováhy může být náročné, zejména pokud se bude dále snižovat množství peněz, které do země zasílají pracovníci působící v zahraničí. Výkonnost trhu práce se v roce 2010 zhoršila, zatímco nezaměstnanost je i nadále vysoká. Provádění konkurzního řízení je stále neúplné, zatímco slabý právní stát brzdí vymahatelnost smluv a obecně omezuje podnikatelské prostředí. Otázka vlastnických práv zůstává nadále nevyřešena. Vysoká úroveň nesplácených úvěrů v bankovním systému je i nadále důvodem k znepokojení. Investice do lidského kapitálu a infrastruktury je nadále nedostatečná. Stínová ekonomika zůstává nadále výzvou. Kvůli koncentraci výroby, pokud jde o odvětví a vývozní trhy, je hospodářství zranitelné vůči vnějším šokům.

Albánie dosáhla určitého pokroku při zlepšování své **schopnosti převzít závazky vyplývající z členství**, především v oblasti volného pohybu zboží, politiky podnikání a průmyslu, spravedlnosti, svobody a bezpečnosti, vnějších vztahů a finanční kontroly. v jiných oblastech bylo dosaženo omezeného pokroku, např. v oblasti volného pohybu pracovníků, zadávání veřejných zakázek, práva duševního vlastnictví, informační společnosti a médií, jakož i energetiky, životního prostředí a letecké dopravy. Celkově je třeba vyvíjet trvalé úsilí o posilování správní kapacity na provádění a prosazování právních předpisů. Dalšího úsilí je zapotřebí k zajištění včasného provádění závazků vyplývajících z dohody o stabilizaci a přidružení.

V oblasti *volného pohybu zboží* byl zaznamenán značný pokrok v normalizaci. Je třeba vytvořit odpovídající systém dozoru nad trhem. v oblasti *volného pohybu pracovníků* došlo k malému pokroku a přípravy jsou v počáteční fázi. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb*, především v oblasti poštovních služeb. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *volného pohybu kapitálu*, pokud jde o legislativní rámec týkající se platebních systémů a boje proti praní peněz. Je třeba vyvinout další úsilí pro účinné provádění celostátní strategie boje proti praní peněz a finanční trestné činnosti.

Jen malého pokroku bylo dosaženo v oblasti *zadávání veřejných zakázek*. Institucionální kapacita zde zůstává slabá a neexistuje jasné vymezení a rozdělení pravomocí v rámci příslušných orgánů. Přípravy v této oblasti mírně pokročily. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *práva společnosti*. Ovšem kapacita Národní účetní rady a operativní nezávislost Výboru pro veřejný dohled jsou i nadále nedostatečné. Došlo k omezenému pokroku v oblasti *práva duševního vlastnictví*, a přípravy zde nejsou příliš pokročilé. Účinné prosazování práv duševního a průmyslového vlastnictví je i nadále chabé. Albánie nebyla úspěšná při včasném provádění závazků vyplývajících z DSP a spočívajících v zaručení podobné úrovně ochrany jako v EU, a to i pokud jde o vymáhání. Došlo k mírnému pokroku v oblasti *hospodářské soutěže*, v oblasti jak antimonopolních předpisů, tak státní podpory. Odpovědným orgánům však chybí odpovídající správní kapacity. Provozní nezávislost Komise pro státní podpory musí být zaručena. Přípravy v této oblasti pokračují dobře.

K určitému pokroku došlo v oblasti *finančních služeb*. Regulační rámec pro řízení rizik a kapitálovou přiměřenost se zlepšil. Kontrolní kapacita v nebankovním sektoru je i nadále slabá.

K nerovnoměrnému pokroku došlo v oblasti *informační společnosti a médií*. Sbližování s *acquis* a liberalizace trhu elektronických komunikací se zlepšují. Právní předpisy o sdělovacích prostředcích však dosud nejsou sladěny s ustanoveními směrnice o audiovizuálních mediálních službách a kapacita rozhlasového a televizního regulačního orgánu je stále slabá. Přípravy v této oblasti nejsou příliš pokročilé.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova*. Bylo dosaženo pokroku při vytváření struktur pro rozvoj venkova. Avšak analytické kapacity, jakož i kapacity pro koncipování a provádění politik rozvoje venkova jsou i nadále nedostatečné. Bylo dosaženo určitého, i když nerovnoměrného pokroku v oblasti *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*. Provozní kapacita Národního úřadu pro potraviny byla významně posílena a došlo k zlepšení legislativního rámce pro bezpečnost potravin a veterinární záležitosti. Celkové kapacity a spolupráce mezi útvary a definice pravomocí jsou i nadále nedostatečné. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *rybolovu*, zejména pokud jde o inspekce a kontroly. Prosazování regulačního rámce je nadále slabé kvůli nedostatkům fyzických a finančních zdrojů a špatné interinstitucionální spolupráci.

K určitému pokroku, i když nerovnoměrnému, došlo v oblasti *dopravní politiky*. i když sbližování právních předpisů pokročilo v oblasti silniční dopravy a řízení letového provozu, bezpečnost letecké dopravy zůstává problematická. Odvětví železniční a námořní dopravy vyžaduje další úsilí. k omezenému pokroku došlo v oblasti *energetiky*. Bezpečnost dodávek se mírně zlepšila, ale tržní reformy v odvětví elektrické energie dosud nebyly účinně provedeny, přičemž zajištění jeho ekonomické životaschopnosti bude vyžadovat další úsilí. Kapacity a nezávislost regulačních orgánů pro elektrickou energii, plyn a radiační ochranu potřebují posílit. Přípravy v této oblasti postupují pomalu.

Ačkoli bylo dosaženo určitého pokroku ve sbližování právních předpisů v oblasti *daní s acquis* a přípravy postupují, je zapotřebí dalšího úsilí namířené na administrativní a technické kapacity, včetně oblasti daňových podvodů a vyhýbání se daňové povinnosti. Žádný pokrok nebyl zaznamenán v oblasti *hospodářské a měnové politiky*. Pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*, zejména pokud jde o klasifikace a statistickou infrastrukturu. Pokrok u odvětvové statistiky byl nerovnoměrný.

Pokrok v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti* byl nevyvážený. Ačkoli došlo k určitému pozitivnímu vývoji v oblasti zdraví a bezpečnosti na pracovišti, sociálního dialogu a sociální ochrany, na trhu práce stále přetrvává vysoká úroveň neformálnosti a nečinnosti. Celkové provádění politik je i nadále nedostatečné, zejména pokud jde o sociální začlenění. Přípravy v této oblasti nejsou příliš pokročilé.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *politiky podnikání a průmyslu*, zejména pokud jde o zlepšení regulačního rámce pro podniky a přístup malých a středních podniků k financování. Byly vytvořeny orgány pro usnadnění inovace a technologického rozvoje. Přípravy v této oblasti postupují vpřed.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *transevropských sítí*. Dokončení silničních koridorů pokročilo a byl zahájen provoz nového propojení elektrických sítí.

Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních fondů*. Je zapotřebí značného úsilí pro zřízení nezbytné institucionální a správní kapacity a k rozvoji vyspělé linie projektů v oblasti regionálního rozvoje. Přípravy v této oblasti jsou stále v rané fázi.

V oblasti *soudnictví a základních práv* přetrvávají stále ještě významné rezervy i přes určité snahy o vytvoření právních předpisů v souladu s evropskými standardy. Kromě toho provádění právních předpisů a nástrojů politiky zůstává celkově nedostatečné a představuje velkou výzvu. Sbližování albánského práva s evropskými standardy a *acquis* v oblasti soudnictví a základních práv je v rané fázi.

Albánie dosáhla pokroku v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*. Bezvízové cestování do schengenského prostoru vstoupilo v platnost v prosinci 2010 pro občany, jež jsou držiteli biometrických pasů. Pokroku bylo dosaženo v oblasti boje proti organizované trestné činnosti, zejména prostřednictvím dobré mezinárodní spolupráce a provádění zákona „proti mafii“, včetně zabavování výnosů z trestné činnosti. Organizovaná trestná činnost však zůstává i nadále výzvou. Je třeba dále usilovat o účinné provedení legislativního rámce a posilování boje proti organizované trestné činnosti, což je klíčová priorita stanoviska Komise. To zahrnuje dosažení věrohodných výsledků v proaktivním vyšetřování, trestním stíhání a eventuálně odsouzeních. Mělo by se aktivně pokračovat v opatřeních na zvýšení odborných znalostí a zplnomocnění vyšetřovatelů a spolupráci donucovacích orgánů. Boj proti pašování drog, proti praní peněz, proti obchodování s lidmi a ochrana jeho obětí musí být intenzivnější a musí se systematicky provádět a právní rámec pro zabavování výnosů z trestné činnosti se musí systematicky prosazovat.

Je zaznamenán pokrok, pokud jde o kapacitu provádění *acquis* v oblasti *vědy a výzkumu*. Správní kapacita týkající se účasti na 7. rámcovém programu EU pro výzkum se zlepšila, i když vnitrostátní výzkumné kapacity jsou i nadále velmi slabé. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *vzdělávání a kultury*, zejména pokud jde o odborné vzdělávání a přípravu.

Došlo k malému celkovému pokroku, pokud jde o sbližování právních předpisů v oblasti *životního prostředí*. Celkové provádění a prosazování právních předpisů zůstává nedostatečné. Posílení správní kapacity a spolupráce mezi jednotlivými orgány vyžadují další úsilí. Co se týče *změny klimatu*, neučinila Albánie celkově žádného pokroku a institucionální kapacity jsou i nadále velmi slabé.

V oblasti *ochrany spotřebitele a zdraví* došlo k určitému pokroku. Bylo zároveň dosaženo pokroku v regulaci a prosazování právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitele. Právní rámec se celkově zlepšil. Pokud jde o veřejné zdraví, pokročilo se v přijímání právních předpisů o zdravotním pojištění a byl zaznamenán pozitivní vývoj v oblasti přenosných nemocí a duševního zdraví. Avšak přetrvávají nerovnosti v přístupu k primární zdravotní péči.

V oblasti *celní unie* došlo k určitému pokroku, pokud jde o sblížení právních předpisů, a přípravy v této oblasti pokračují. Používání referenčních cen pro stanovování celní hodnoty je i nadále časté v porovnání s tím, co povolují normy EU, a je zapotřebí dalšího úsilí, pokud jde o zjednodušené postupy a usnadnění obchodu. Donucovací kapacita a řízení lidských zdrojů jsou i nadále nedostatečné.

V oblasti *vnějších vztahů* bylo dosaženo jistého pokroku, zejména ve společné obchodní politice. Je zapotřebí posílení institucionální a správní kapacity. Pokrok byl dosažen v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Země dosáhla souladu s většinou prohlášení a společných postojů EU a pokračovala v účasti na operacích společné bezpečnostní a obranné politiky.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *finanční kontroly*. Zlepšil se primární právní rámec pro veřejnou vnitřní finanční kontrolu a centralizovanou rozpočtovou kontrolu. Správní kapacita

v oblasti vnitřní kontroly vyžaduje posílení. Přípravy v oblasti ochrany finančních zájmů EU jsou v rané fázi.

V oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení* byly zavedeny základní zásady a instituce v oblasti politiky týkající se uplatňování pravidel pro vlastní zdroje. Správní rámec pro uplatňování pravidel pro vlastní zdroje dosud nebyl zaveden.

Bosna a Hercegovina

Při plnění **politických kritérií** pokročila Bosna a Hercegovina jen velmi omezeně.

V oblasti *demokracie a právního státu*, jeden rok po všeobecných volbách, které se konaly dne 3. října 2010, je i nadále nutno dokončit zřízení výkonných a zákonodárných orgánů spolu se ustavením celostátní vlády. Toto významné zpoždění zbrzdilo pokrok Bosny a Hercegoviny v nutných reformách.

Vážným problémem zůstává, že nedochází k věrohodnému postupu při harmonizaci *ústavy* s Evropskou úmluvou o lidských právech. První interinstitucionální pracovní skupina, která byla vytvořena k provedení rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdić-Finci²¹, nedosáhla dohody. Dosud nedošlo ke zřízení nové pracovní skupiny, jak doporučila Rada ministrů.

Národní shromáždění Republiky srbské přijalo závěry a rozhodnutí o uskutečnění referenda o legitimitě celostátních soudních orgánů. Na základě zprostředkování ze strany EU Národní shromáždění Republiky srbské dne 1. června zrušilo rozhodnutí o referendu a změnilo závěry. v ustaveném rámci procesu stabilizace a přidružení Bosna a Hercegovina jednala s EU v rámci strukturovaného dialogu o oblasti spravedlnosti.

Správní kapacita *parlamentu* se zlepšila, ale nedostatek koordinace mezi státem a parlamenty jednotlivých entit a politické konflikty mezi entitami nadále bránily práci parlamentního shromáždění. Fungování *vládních* orgánů na všech úrovních bylo stále ovlivňováno neucelenou a nekoordinovanou tvorbou politik. Tři členové předsednictví vyvinuli větší úsilí na vytváření a provádění společné politiky, ale koordinace zahraniční politiky zůstala předmětem sporů nad některými otázkami. Pro záležitosti EU, včetně plánování finanční pomoci v rámci nástroje předvstupní pomoci (NPP), ještě zbývá vytvořit účinný koordinační mechanismus mezi státem a entitami.

Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti *reformy veřejné správy*. Provádění strategie reformy veřejné správy pokračuje. Koordinace mezi různými správami je však stále slabá a procesu reformy veřejné správy chybí potřebná politická podpora. Je třeba trvale usilovat o předcházení politickému vměšování. Institut celostátního veřejného ochránce práv je zřízen, ale personální a finanční omezení omezují jeho účinnost. Vytvoření profesionální, odpovědné, transparentní a efektivní veřejné služby založené na výsledcích a schopnostech představuje i nadále problém, na nějž je třeba se zaměřit.

Ve zdokonalování *soudního systému* dosáhla Bosna a Hercegovina omezeného pokroku. Byl zahájen strukturovaný dialog o oblasti spravedlnosti mezi EU a Bosnou a Hercegovinou, jehož cílem je zajištění nezávislého, účinného, nestranného a odpovědného soudního systému.

²¹ Věc Sejdić-Finci v. Bosna a Hercegovina z prosince 2009 se týká etnické diskriminace, pokud jde o zastoupení v orgánech země pro osoby, které nepatří k jednomu ze tří konstitutivních národů.

Provádění strategie reformy soudnictví a strategie pro vyšetřování válečných zločinů je třeba zintenzívnit. Byla přijata opatření na snížení počtu nevyřešených případů, zejména v případech faktur za domovní služby a energie, ale celkově je počet nevyřešených případů stále vysoký. Roztříštěný právní rámec ve všech jurisdikcích představuje pro soudnictví významnou legislativní a finanční zátěž. Chybějící efektivní rozpočtové odpovědnosti i nadále ovlivňují nezávislost a účinnost soudnictví. Časté politické útoky na soudy a počet nevyřešených případů jsou nadále důvodem k vážnému znepokojení.

Bosna a Hercegovina dosáhla velmi omezeného pokroku v boji proti *korupci*, která je stále vážným problémem a je přítomna v mnoha oblastech v rámci veřejného a soukromého sektoru. Provádění protikorupční strategie a akčního plánu zůstává nedostatečné. Protikorupční úřad ještě není plně funkční. Soudy se případy korupce zabývaly jen pomalu a pouze v omezeném počtu případů na vysoké úrovni bylo zahájeno trestní stíhání. Obavy stále vzbuzuje nedostatečné provádění právních předpisů a problematická koordinace mezi entitami. Bosna a Hercegovina potřebuje silnější politické odhodlání a rozhodnější postup proti korupci.

Dodržování *lidských práv a ochrana menšin* jsou všeobecně zajištěny. Bosna a Hercegovina ratifikovala hlavní mezinárodní úmluvy o lidských právech, ale jejich provádění zaostává.

Občanská a politická práva jsou všeobecně respektována. Malý pokrok byl zaznamenán v harmonizaci trestních sankcí v celé zemi. Dosud nebyl přijat rámcový zákon o bezplatné právní pomoci nezbytný pro dosažení souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech. Je nutno zajistit *přístup ke spravedlnosti* v občanských a trestních věcech. Došlo k určitému zlepšení podmínek ve *věznicích*, zejména v oblasti psychiatrických zařízení, avšak přelidnění a *špatné zacházení* se zadrženými osobami je stále problémem, jež je třeba řešit.

Ústava státu i ústavy entit zaručují *svobodu projevu* a sdělovacích prostředků, *svobodu shromažďování* a sdružování a *svobodu vyznání*. Je ovšem nutné kvalitnější provádění stávajících právních předpisů. Zlepšila se samoregulační činnost rady pro tisk. Přibývá stížností občanů podaných k radě pro tisk o porušování novinářského kodexu. Kapacitě rady pro tisk prosazovat profesní normy brání nedostatek zdrojů. Docházelo i nadále k politickému tlaku na média i předpojatosti médií na základě etnického původu. Případy zastrašování novinářů se objevovaly i nadále. Stále nedochází k provádění reformy veřejnoprávního vysílání. Nezávislost regulačního orgánu v oblasti komunikací byla i nadále narušována a stále nebyli jmenováni členové jeho správní rady. Rozvoj občanské společnosti vyžaduje další podporu a transparentnost při přidělování prostředků.

Hospodářská a sociální práva jsou zaručena stávajícím právním rámcem, ale jejich provádění je i nadále slabé kvůli roztržitosti úrovní pravomocí. Platí celostátní souhrnný antidiskriminační zákon, který však má jen omezený rozsah a je nedostatečně prováděn. Musí se výrazně zlepšit ochrana *žen* před násilím i sociální ochrana *dětí*. z hlediska vztahů mezi etniky je stále důvodem k znepokojení počet rozdělených škol („dvou škol pod jednou střechou“) a monoetnických škol, a to navzdory zřízení koordinačního orgánu na úrovni federace. Systém sociálních dávek je založen na právech a nikoli na potřebách, což má nepříznivý dopad na situaci *zranitelných skupin* obyvatel, včetně mentálně postižených. Sociálnímu dialogu a výkonu pracovních práv i nadále bránilo neuznávání celostátních sociálních partnerů a roztržitý právní rámec.

Respektování a ochrana menšin²² a kulturních práv je všeobecně zajištěna. Pokroku bylo dosaženo při provádění akčních plánů pro bydlení a zaměstnanost romského etnika. Je třeba zintenzívnit úsilí k zajištění účinného provádění akčních plánů pro zdraví a vzdělávání a zlepšit zdroje a udržitelnost těchto akčních plánů. *Romská* menšina stále čelí velmi obtížným životním podmínkám a diskriminaci. Nedostatečná evidence narozených obyvatel a nedostatečný přístup k bezplatné právní pomoci při registraci nadále brání jejich přístupu k základním sociálním a hospodářským právům. Je potřeba učinit další kroky, aby se zlepšilo uplatňování zákona o národnostních menšinách a byla zaručena práva menšin.

Určitého pokroku bylo dosaženo, pokud jde o *uprchlíky a vnitřně vysídlené osoby*. Došlo k revizi strategie zaměřené na podporu procesu navracení a na zajišťování řádného provádění přílohy VII daytonské/pařížské mírové dohody. Byly podniknuty některé kroky k provádění strategie, zejména pokud jde o finanční prostředky na řešení situace zranitelných skupin žijících ve sběrných střediscích. Postupy pro přidělování pomoci při návratu nejsou však zcela zavedeny. Nedostatek pracovních příležitostí a přístupu k sociální ochraně nadále podryvá udržitelnost návratu a místní integrace.

Pokud jde o *regionální záležitosti a mezinárodní závazky*, provádění daytonské mírové dohody pokračovalo, ale političtí představitelé v Republice srbské často zpochybňovali územní celistvost země. Spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii byla i nadále uspokojivá.

Mandát zvláštního zástupce EU byl převeden z Úřadu vysokého představitele na jednoho zástupce EU majícího zdvojený mandát coby zvláštní zástupce EU a vedoucí delegace EU.

Pokračovala spolupráce soudů a státních zástupců z Bosny a Hercegoviny, Chorvatska a Srbska. Pokračuje provádění dvoustranných dohod o vzájemném uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v trestních věcech. Avšak úsilí o stíhání válečných zločinů bylo nadále omezováno právními překážkami ve vztahu k vydávání osob obsaženými v trestním řádu.

Co se týče Mezinárodního trestního soudu, dvoustranná dohoda se Spojenými státy o imunitě není v souladu se společnými postoji a hlavními zásadami EU. Země proto potřebuje sladit svůj postoj s EU.

Bylo dosaženo významného pokroku v souvislosti s *plněním Sarajevského prohlášení*. Po zasedání v červnu a září 2011 se Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Černá Hora a Srbsko dohodly na řadě otázek, včetně znění společného prohlášení, které má být podepsáno na ministerské konferenci v Bělehradě.

Bosna a Hercegovina se nadále aktivně podílela na regionální spolupráci, včetně procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP), Rady pro regionální spolupráci (RCC) a Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA). Vztahy Bosny a Hercegoviny se sousedními zeměmi se dále rozvíjely. v září Bosna a Hercegovina přijala rozhodnutí o uznávání celních razítek Kosova. Otevřené ale zůstávají některé otázky hranic se sousedními zeměmi.

²² Podle zákona na ochranu práv příslušníků národnostních menšin je v Bosně a Hercegovině 17 národnostních menšin. Tři konstitutivní národy, tj. Bosňáci, Chorvaté a Srbové, nejsou národnostními menšinami.

Po mírném růstu v roce 2010 nabralo v roce 2011 **hospodářství** Bosny a Hercegoviny rychlost. Oživení je nicméně stále slabé a odvislé hlavně od vnější poptávky. Nezaměstnanost zůstala velmi vysoká. Fiskální situace se uvolnila v důsledku fiskálních opatření prováděných v rámci programu Mezinárodního měnového fondu a v důsledku zvýšení příjmů. Střednědobá udržitelnost rozpočtu byla nicméně zasažena tím, že se nepodařilo přijmout globální rámec pro fiskální politiky na léta 2011–2013. Odhodlání uskutečnit strukturální reformy a nastolit zdravé veřejné finance zůstalo slabé a v různých částech země nevyvážené a kvalita veřejných financí zůstala nízká.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Bosna a Hercegovina jen málo postoupila směrem k fungujícímu tržnímu hospodářství. v souvislosti s reformami je třeba vynaložit další značné úsilí, aby země byla z dlouhodobého hlediska schopna odolávat konkurenčnímu a tržnímu tlaku v rámci Evropské unie.

Oživení je způsobeno především vnější poptávkou, ale domácí poptávka se rovněž oživila, neboť byla podpořena obnovením úvěrových činností. Průmyslová výroba roste. Obchodní činnost se výrazně zintenzívnila a úroveň obchodní integrace s EU zůstala na vysoké úrovni. Podařilo se zachovat finanční a měnovou stabilitu. Režim pevných směnných kurzů i nadále požíval velké míry důvěryhodnosti. Je možné vykázat určité zlepšení podnikatelského prostředí ve vztahu k *registraci podnikatelských subjektů a obecnému zjednodušení správních postupů*.

Nepřijetí globálního rámce pro fiskální politiku na léta 2011–2013 však v Bosně a Hercegovině vážně bránilo udržitelnosti a důvěryhodnosti fiskální politiky a zanechalo daňové orgány v situaci bez dohody o obecné rozpočtové linii. Patová politická situace v zemi vedla k významnému zpoždění v přijetí státního rozpočtu na rok 2011 a způsobila odklad dalších programových jednání s Mezinárodním měnovým fondem o provádění pohotovostního úvěru. Kvalita veřejných financí se držela na nízké úrovni s vysokým podílem běžných výdajů na HDP. Vnější nerovnováha, zejména schodek běžného účtu, se zvětšovala a inflace se zvýšila. Neúčinnost správy a slabý právní stát měly i nadále nepříznivý vliv na podnikatelské prostředí. Nijak nepokročila plánovaná privatizace, restrukturalizace veřejných podniků ani liberalizace síťových odvětví. Výrobní kapacita a konkurenceschopnost hospodářství byly i nadále nedostatečné, jelikož nebyly náležitě využívány domácí zdroje růstu. Strukturální nepružnost jako vysoké sazby sociálních odvodů, špatně cílené sociální transfery a nízká mobilita pracovních sil omezují i nadále vytváření nových pracovních míst. Nezaměstnanost zůstala velmi vysoká a velkou výzvu představuje i nadále stínová ekonomika.

Ve sbližování právních předpisů a politik s **evropskými normami** pokročila Bosna a Hercegovina jen omezeně. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblastech duševního vlastnictví, státních podpor, výzkumu, kultury, dopravy a řady otázek týkajících se spravedlnosti, svobody a bezpečnosti. Je třeba ještě zapracovat obzvláště v oblasti volného pohybu zboží, osob a služeb, cel a daní, hospodářské soutěže, zadávání veřejných zakázek, zaměstnanosti a sociálních politik, vzdělávání, průmyslu a malých a středních podniků, zemědělství a rybolovu, bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky, životního prostředí a změny klimatu, energetiky, informační společnosti a médií a statistiky.

Provádění prozatímní dohody zůstalo celkově nevyrovnané. Země se ocitá v rozporu s prozatímní dohodou z důvodu nesouladu s Evropskou úmluvou o lidských právech a s pravidly státní podpory. Celostátní zákon o státních podporách, jež je nezbytný pro dodržování dohody o stabilizaci a přidružení, byl přijat radou ministrů v srpnu, avšak dosud

nebyl přijat parlamentem. Prioritou zůstává přijetí celostátního zákona o sčítání lidu, který je nezbytný pro sociální a ekonomický rozvoj země.

Určitého pokroku dosáhla Bosna a Hercegovina v oblastech *vnitřního trhu*. Pokud jde o *volný pohyb zboží*, bylo dosaženo určitého pokroku v oblasti dohledu nad trhem a ochrany spotřebitele. Nezbytné je i nadále podstatné úsilí ve sbližování právního rámce s právními předpisy EU, zlepšení správní kapacity a k dosažení jednotného hospodářského prostoru.

V oblasti *pohybu osob a služeb a práva usazování* bylo dosaženo jen omezeného pokroku. Obě entity přijaly prováděcí předpisy o finančních službách a koordinace bankovního dohledu se zlepšila. Zásadní význam bude mít další zjednodušení registrace obchodních společností a sbližování právního rámce pro poštovní služby.

K žádnému pokroku nedošlo v oblasti *volného pohybu kapitálu*. Je nutné další sbližování s *acquis*, jakož i celostátní harmonizace právních předpisů. Značný, avšak nerovnoměrný pokrok lze vykázat v oblasti *cel a daní*. Další sbližování předpisů a budování kapacit, aby bylo zajištěno účinné provádění a vynuovení práv duševního vlastnictví, je i nadále nezbytné.

Bosna a Hercegovina dosáhla určitého pokroku v prosazování pravidel *hospodářské soutěže*. Nebylo dosaženo pokroku v oblasti *zadávání veřejných zakázek*, zejména pokud jde o plné sbližení právních předpisů o zadávání veřejných zakázek. Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *práv duševního vlastnictví*.

V *sociální politice a politice zaměstnanosti* a veřejného zdraví došlo jen k malému pokroku. Existují nebo se připravují dokumenty celostátní strategie, ale politiky a právní předpisy zůstávají roztržité. Byly vytvořeny rámcové zákony a strategie v oblasti *vzdělávání*, které ale ještě nebyly provedeny. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *kultury*. Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *výzkumu* a začaly přípravy na Unii inovací. Jednání o přistoupení k *Světové obchodní organizaci* dále pokročila.

Bosna a Hercegovina dosáhla malého pokroku na cestě k plnění evropských standardů v řadě *odvětvových politik*. Pokud jde o *průmysl a malé a střední podniky*, rozvojová strategie země zahrnující aspekty průmyslové politiky stále nebyla přijata a strategie pro malé a střední podniky nebyla provedena. Určitý pokrok byl zaznamenán v oblastech bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky a rybolovu. Pokrok v oblasti *zemědělství a rozvoje venkova* zůstal omezený. Užší koordinace mezi státem a entitami při sbližování právních předpisů s *acquis* v těchto oblastech má nadále zásadní význam. Nedostatečný pokrok měl negativní dopad na obchod se zemědělskými produkty.

Přípravy Bosny a Hercegoviny v oblasti *životního prostředí* zůstaly v rané fázi. Stále zbývá vytvořit harmonizovaný právní rámec pro ochranu životního prostředí a zřídit státní agenturu pro životní prostředí. Administrativní kapacita je nedostatečná a horizontální a vertikální komunikace mezi různými orgány vyžaduje posílení. Pokud jde o *změnu klimatu*, je třeba vyvinout další úsilí na cestě k přijetí celostátního strategie pro změnu klimatu, sbližování právních předpisů s *acquis* a zvyšování povědomí.

Bosna a Hercegovina dosáhla pokroku v odvětví *dopravy*. Došlo k pozitivnímu vývoji v oblasti transevropských dopravních sítí, silniční a letecké dopravy a odvětví železniční a vnitrozemské vodní dopravy. Zákon o přepravě nebezpečných věcí stále zbývá přijmout. Modernizace dopravní infrastruktury představuje i nadále problém, na nějž je třeba se zaměřit.

Nijak výrazně nepokročily přípravy v oblasti *energetiky*. Jakožto signatář Smlouvy o Energetickém společenství musí Bosna a Hercegovina provést příslušné právní předpisy EU. Bylo dosaženo určitého pokroku, pokud jde o dodávky elektřiny pro distrikt Brčko a zahájení komplexního přezkumu právních předpisů týkajících se elektrické energie na všech úrovních správy. Aby byly zabezpečeny dodávky energie, je nutno vytvořit funkční celostátní přenosovou společnost a přijmout souhrnnou strategii pro energetiku.

Pokrok v oblasti *informační společnosti a médií* byl omezený. Harmonizace právního rámce pro veřejnoprávní vysílání dosud nebyla dokončena. Neustálé ohrožování nezávislosti regulačního orgánu v oblasti komunikací, politické tlaky a pomalé provádění reformy veřejnoprávního vysílání zůstaly zdrojem vážných obav.

Určitý pokrok lze pozorovat v oblasti *finanční kontroly*. Centrální harmonizační jednotky existují na celostátní úrovni a na úrovni entit a započalo zavádění interního auditu. Finanční řízení a kontrolní systémy vyžadují další rozvoj. Nezávislost státního kontrolního úřadu byla i nadále problematická. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *statistiky*, pokud jde o klasifikace a registry. Odvětvové statistiky, jako jsou národní účty nebo statistiky o podnikání a zemědělství, musí být zkvalitněny. Spolupráce mezi statistickými orgány v zemi na celostátní úrovni a na úrovni entit a dalšími příslušnými celostátními agenturami byla i nadále nedostatečná.

V oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti* došlo k určitému pokroku v různých oblastech. v oblasti vízové politiky se pokračovalo v plnění priorit. Provádění dohody o zjednodušení vízového režimu mezi EU a Bosnou a Hercegovinou a dohody o zpětném přebírání osob nadále probíhalo bez problémů. Bezvízové cestování do schengenského prostoru vstoupilo v platnost v prosinci 2010 pro občany Bosny a Hercegoviny, jež jsou držiteli biometrických pasů.

Země pokročila v přípravách v oblasti *správy hranic, migrace a azylu*. Pokračovalo zkvalitňování systému udělování azylu a mezinárodní ochrany, sledování migračních toků a spolupráce mezi jednotlivými agenturami. Infrastrukturu na některých hraničních přechodech je nicméně potřeba posílit. Jen částečného pokroku bylo dosaženo v boji proti *praní peněz*. Provádění strategie a akčního plánu pro předcházení praní peněz zůstává nadále omezené. v boji proti *drogám* bylo dosaženo malého pokroku. Překážkou mu je neschopnost soudů účinně se zabývat touto problematikou, jež zůstává závažným problémem.

Přípravy Bosny a Hercegoviny v oblasti *policie* jdou kupředu. Dosahování větší účinnosti, lepším výsledkům, spolupráci a výměně informací nadále brání neucelenost policejních sil Bosny a Hercegoviny. *Boj proti organizované trestné činnosti* zůstává nedostatečný z důvodu nedostatku účinné koordinace mezi donucovacími orgány. Organizovaná trestná činnost, jež ovlivňuje budování právního státu a podnikatelské prostředí, je stále vážným problémem. Úsilí v boji proti *obchodování s lidmi* musí být intenzivnější a je třeba řešit nedostatky v identifikaci obětí obchodování s lidmi. Bosna a Hercegovina dosáhla určitého pokroku v boji proti terorismu. Společné pracovní skupiny pro boj proti terorismu byly obnoveny. Provádění strategie pro prevenci terorismu a boj proti němu je však třeba posílit.

Přípravy pro *ochranu osobních údajů* pokračovaly, ale je nutné vyvíjet další úsilí pro vymáhání práva a zajištění nezávislosti dozorcího orgánu. Dobře fungující ochrana osobních údajů je klíčová k tomu, aby Bosna a Hercegovina mohla uzavřít dohody s Europelem a Eurojustem.

Kosovo

Na politické situaci v Kosovu se odrazilo parlamentní a prezidentské volby, které se konaly od října 2010 do dubna 2011. Průběh všeobecných voleb byl narušen vážnými nedostatky a technickými obtížemi. v únoru byla sestavena nová koaliční vláda a v dubnu byl zvolen nový prezident.

Prezident i vláda prokázali svůj závazek vůči evropské agendě. Koordinace reforem souvisejících s EU byla posílena, ale kvůli volbám se provádění mnoha klíčových reforem zpozdilo. k urychlení reforem a jejich účinného provádění je nyní potřeba vyvíjet trvalé úsilí. Veřejná správa a soudnictví jsou slabé. Je nutné učinit mnohem více v boji proti organizované trestné činnosti a korupci, mj. v oblasti zadávání veřejných zakázek. Hospodářská situace je rovněž vážná a vláda musí v úzké spolupráci s Mezinárodním měnovým fondem urychleně podniknout kroky ke zlepšení rozpočtové situace. Příznivější je pohled na klíčové oblasti evropské agendy Kosova, jako jsou víza a obchod, kde země nadále vyvíjí trvalé úsilí.

V březnu byl na základě rezoluce Valného shromáždění OSN ze dne 9. září 2010, jejíž návrh předložilo společně Srbsko a 27 členských států EU, zahájen dialog mezi Bělehradem a Prištinou. Výsledkem dialogu, vedeného do září v obecně konstruktivním duchu, byly dohody v několika oblastech, týkajících se volného pohybu zboží a osob, občanského rejstříku a katastru nemovitostí. Dohody, jichž se do této chvíle dosáhlo, je nyní třeba v dobré víře naplňovat. Nutné je dosáhnout dalších výsledků tak, aby byly prioritně uplatňovány zásady inkluze a fungující regionální spolupráce, a nabídnuta udržitelná řešení záležitostí souvisejících s *acquis* EU v odvětvích, jako je energetika a telekomunikace.

Během vykazovaného období se zlepšila integrace srbské komunity jižně od řeky Ibër/Ibar. Srbové využívají právního rámce, který zajišťuje ochranu jejich práv. Jejich účast ve všeobecných volbách se zvýšila a rovněž se účastnili sčítání. Vyučující ve školách podporovaných Srbskem začali podepisovat smlouvy s kosovskými obecními školskými úřady.

V severním Kosovu, kde nadále fungují struktury podporované Srbskem, integrace nepokročila. Obce severního Kosova podporované Srbskem se postavily proti sčítání a volební účast jejich obyvatel ve všeobecných volbách byla zanedbatelná. Srbové ze severního Kosova také zpochybnili mandát mise EULEX. Kvůli situaci v severním Kosovu a problémům s kontrolou hranice propuklo násilí, při němž v červenci a září došlo k několika zraněním a jednomu úmrtí. Kosovské vedení začalo vzhledem k této situaci častěji používat vyhrocenou rétoriku. v zájmu obyvatel regionu se musí všechny strany podílet na zmírnění napětí v severním Kosovu a umožnit volný pohyb osob a zboží.

Místní orgány spolupracují s misí EULEX při vyšetřování obvinění, jež vzneslo Parlamentní shromáždění Rady Evropy ve svém usnesení o nelidském zacházení s lidmi a nedovoleném obchodu s lidskými orgány v Kosovu. Kosovské orgány rovněž musí zajistit konzistentní a efektivní spolupráci s misí EULEX ve všech oblastech jejího mandátu.

Pokud jde o **demokracii a právní stát**, zejména situace v oblasti právního státu nadále vzbuzuje vážné obavy a musí se jí naléhavě zabývat kosovská vláda, shromáždění a soudní orgány.

Po všeobecných volbách byl dne 21. února slavnostně zahájen čtvrtý mandát kosovského *shromáždění*. Průběh voleb vykazoval závažné nedostatky. Kosovo musí urychleně

podniknout kroky k jejich řešení tím, že zjednoduší volební systém podle mezinárodních standardů a bude vyšetřovat a stíhat případy volebních podvodů. Shromáždění přijalo rozpočet a řadu klíčových reformních právních předpisů týkajících se evropské agendy. Kapacita shromáždění v oblasti dohledu nad návrhy právních předpisů a prací vlády však zůstává nedostatečná. Existují obavy, že se vždy nepostupuje podle jednacího řádu shromáždění.

Dne 22. února se ujala úřadu nová koaliční vláda. v březnu přijala vláda nařízení o zřízení a posílení úlohy ministerských oddělení pro evropskou integraci. Ministerstvo pro evropskou integraci posílilo svou úlohu koordinátora evropské agendy a dárců a vyvíjelo tlak na urychlení reform. Je však nutné další úsilí při stanovení konkrétních cílů a měřitelných výsledků, které by lépe směřovaly reformní aktivity vlády. Pokračovalo úsilí o decentralizaci. Vláda musí vyřešit otázku dlouhodobé udržitelnosti nově vzniklých obcí, kde většinu obyvatel činí Srbové. v Kosovu působí nadále struktury podporované Srbskem, což znemožňuje dokončení decentralizace.

V reformě veřejné správy došlo jen k omezenému pokroku. Regulační rámec byl posílen, je však třeba jej dokončit. Dosud nebyla provedena revidovaná strategie veřejné správy na období 2010–2013. Veřejná správa je velmi slabá a její reforma zůstává zásadní výzvou. Úřadu veřejného ochránce práv chybějí dostatečné zdroje, prostory a politická podpora.

Pokud jde o *soudní systém*, bylo dosaženo pokroku, zejména v podobě klíčových rozsudků ústavního soudu. Shromáždění přijalo důležité právní předpisy, například zákon na ochranu svědků, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob za trestné činy a zákon o mezinárodní právní spolupráci. Reformní proces musí pokračovat. Provádění čtyř reformních právních předpisů přijatých v předchozím vykazovaném období pokračovalo uspokojivým způsobem. Oddělení pro mezinárodní právní spolupráci při ministerstvu spravedlnosti zvýšilo svou kapacitu a k případům přistupuje profesionálně. Kosovská soudní rada se začala zabývat klíčovými prioritami. Bylo jmenováno všech devět členů kosovské rady státních zástupců a rada začala fungovat. Platy soudců a státních zástupců byly zvýšeny. Kosovský soudní systém je však stále slabý a počet nevyřešených případů zůstává velmi vysoký. Nadále přicházejí zprávy o vyhrožování a zavražďování namířených vůči soudcům; důvodem k obavám jsou i politické zásahy do práce soudů. Je nutný aktivnější přístup státních zástupců a soudců k vyšetřování případů organizovaného zločinu a korupce a rozhodování o nich. Rovněž existují vážné obavy o transparentnost při uplatňování zákona o amnestii.

Kosovo dosáhlo určitého pokroku v řešení *korupce*, zejména začalo řešit některé její případy. Přesto zůstává korupce v mnoha oblastech rozšířená a stále představuje velmi závažný problém, který rovněž ovlivňuje přístup občanů ke službám. Pracovní skupina pro boj proti korupci byla posílena. Právní rámec pro boj proti korupci byl zdokonalen přijetím několika důležitých zákonů, stále však není úplný a musí být dále posilován. Zákon o financování politických stran má závažné nedostatky a je třeba zlepšit také sledování jeho provádění. Důvodem k obavám v souvislosti s korupcí je i nadále porušování pravidel zadávání veřejných zakázek. v prohlášení o majetkových poměrech stále existují nesrovnalosti mezi přiznaným majetkem a skutečnými příjmy.

Ústava Kosova obsahuje silná ustanovení k zajištění mezinárodních standardů v oblasti *lidských práv a respektování a ochrany menšin*. Různé instituce, které se zabývají podporou, prosazováním a sledováním dodržování základních práv, nekoordinují řádně své činnosti. Orgány výkonné moci mají nedostatečnou kapacitu a špatně definované povinnosti a pravomoci, které se často překrývají s oblastí působení jiných subjektů, a jejich politický

a praktický dopad je omezený. Je třeba udělat více pro prosazování právních a správních opravných prostředků v případech porušování lidských práv. Integrace členů srbské komunity se zlepšila, zejména jižně od řeky Ibër/Ibar. Je nutné vyvinout více úsilí k řešení potřeb Srbů v celém Kosovu, ale především na jeho severu.

V oblasti *občanských a politických práv* bylo dosaženo omezeného pokroku. Pokud jde o *předcházení mučení a špatnému zacházení*, musí vláda pokračovat ve svém úsilí. Jsou nezbytná další opatření k odstranění *bezrestnosti*. v některých *věznicích* není dostatek prostoru; přeplnění je třeba řešit. *Přístup ke spravedlnosti* není plně zaručen, zejména v severní Mitrovicě/Mitrovici, kde funguje okresní soud s omezenou kapacitou v rámci mise EULEX. Tato situace oslabuje právní stát v této části Kosova.

Pokud jde o *svobodu projevu*, byl zaznamenán omezený pokrok. Transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků je zaručena zákonem, který je náležitě prosazován. Novináři však nadále čelí politickému nátlaku a výhrůžkám. Není zaručena nezávislost a nestrannost provozovatele veřejného vysílání (RTK). *Svoboda shromažďování a sdružování* je ve velké míře dodržována. Díky přijetí změny zákona o svobodě sdružování v nevládních organizacích je zajištěno právo na sdružování. Prostředí, ve kterém působí *občanská společnost*, je třeba významně zlepšit. Vláda musí lépe využívat odborných znalostí občanské společnosti.

V oblasti *svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání* policie nadále dobře zvládá odpovědnost, která na ni byla přesunuta z KFOR, za ochranu historických a posvátných míst, včetně míst srbského pravoslaví. Kosovo ve spolupráci s příslušnými subjekty z řad církve a srbských orgánů pokročilo v rekonstrukci posvátných staveb srbské pravoslavné církve.

Je třeba vyvinout další úsilí, aby byla plně zaručena *hospodářská a sociální práva*. Určitého pokroku bylo dosaženo ve věci *práv žen*, zejména zvýšením jejich zastoupení v politice a zlepšením legislativního rámce pro zabezpečení jejich práv. Za účelem provádění právních předpisů musí být posíleny příslušné orgány a zvýšen rozpočet. Díky provádění zákoníku pro mladistvé se zlepšila ochrana *práv dítěte*. Byla zřízena rada pro ochranu dětí a spravedlnost pro děti. Ochrana dětí však zůstává slabá a dětská chudoba vysoká. k omezenému pokroku došlo v oblasti *sociálně znevýhodněných skupin a zdravotně postižených osob*. Byla zveřejněna zpráva o provádění akčního plánu pro osoby se zdravotním postižením. Provádění akčního plánu a příslušných právních předpisů v této oblasti je třeba posílit, zejména na místní úrovni, především zajištěním přístupu zdravotně postižených žáků ke školnímu vzdělání.

Vláda uskutečnila kampaně na zvyšování informovanosti o *antidiskriminačním zákoně*. Diskriminace je stále důvodem k znepokojení. Pokud jde o *pracovní práva a práva odborů*, byl zaznamenán určitý pokrok. Přijat byl zákoník práce, jakož i zákon o odborových organizacích a zákon o hospodářské a sociální radě. Nerovnoměrný pokrok byl zaznamenán v oblasti *vlastnických práv*. Legislativní rámec byl zlepšen a byl jmenován koordinátor pro oblast vlastnických práv. Významné množství nevyřešených případů v této oblasti znemožňuje obyvatelům výkon jejich vlastnických práv. Je zapotřebí více úsilí k prosazování stávajících právních předpisů.

Určitého pokroku dosáhlo Kosovo v oblasti *respektování a ochrany menšin a kulturních práv*. Nově založené obce, kde většinu obyvatel činí Srbové, se potýkají s řadou výzev, např. v územním plánování. Bylo dosaženo omezeného pokroku v *přístupu menšinových komunit ke vzdělání*. Srbská komunita severně i jižně od řeky Ibër/Ibar stále ještě používá učebnice a vzdělávací systém, který poskytlo Srbsko. Kosovské orgány musí nabídnout alternativu a vypracovat srbské osnovy. Ve školách mimo oblasti obývané převážně Srby se nepoužívá

srbština jako druhý úřední jazyk. Pokud jde o *používání jazyků*, bylo dosaženo jen malého pokroku. Provádění právního rámce je nedostačující. Vícejazyčné veřejné služby nejsou zavedeny. Postavení *sdělovacích prostředků srbské menšiny* se zlepšilo, zejména díky zahájení provozu „TV Mreža“.

Pokud jde o přesídlení rodin *Romů, Aškaliů a balkánských Egyptanů* z oblastí zamořených olovem, tábor Česmin Lug/Česmin Lug byl uzavřen v říjnu 2010. Tábor Osterode zůstává otevřen, neboť nedošlo k přidělení alternativních veřejných pozemků v severní Mitrovicě/Mitrovici. Vláda podpořila evidenci obyvatel těchto komunit, mj. organizováním bezplatné registrace. Byla zveřejněna zpráva o provádění strategie pro integraci Romů, Aškaliů a balkánských Egyptanů. Životní podmínky těchto komunit a jejich přístup k zaměstnání, vzdělávání, zdravotní péči a sociální ochraně však nadále vzbuzují velmi vážné obavy.

Návrat *uprchlíků a vnitřně vysídlených osob* zůstává pro kosovské orgány výzvou. Prostředky přidělené z veřejného rozpočtu na návrat byly sníženy o 40 % a jsou velmi omezené. Mezi zásadní překážky, jež brání dobrovolnému a udržitelnému návratu, patří průtahy v řízeních o restituci majetku a nedostatek hospodářských příležitostí. Mnoho vysídlených osob stále žije ve ztížených podmínkách. Pokud jde o prosazování *kulturních práv*, byl zaznamenán omezený pokrok. Spolupráce mezi příslušnými ministerstvy a mezi ústřední a místní úrovní se zlepšila. Právní předpisy na ochranu kulturního dědictví a provádění příslušných zákonů jsou i nadále nedostatečné.

Pokud jde o *regionální a mezinárodní závazky*, Kosovo pokračuje ve spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Mise EULEX provedla řadu operací, včetně zatýkání a odsouzení v případech válečných zločinů, z nichž některé se týkaly významných politických představitelů včetně jednoho bývalého ministra. Významný pokrok představuje zákon o pohřešovaných osobách, přijatý v srpnu. Zákon zaručuje rodinám právo na informace a na reparace a stanoví právní status pohřešovaných osob. Vláda musí zvýšit své úsilí při poskytování informací a zdrojů pro účely objasnění osudu pohřešovaných osob. Lednové usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy vzneslo vážná obvinění týkající se konfliktu z roku 1999. v rámci mise EULEX byla v Bruselu zřízena pracovní skupina s kontaktním místem v Prištině, která má tato obvinění vyšetřit. Kosovské orgány spolupracují s misí EULEX na tomto šetření.

V červnu se Kosovo poprvé od léta roku 2010 zúčastnilo zasedání Rady pro regionální spolupráci v Černé Hoře. v roce 2011 Kosovo uspokojivým způsobem zastávalo předsednictví na zasedáních CEFTA. v rámci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou bylo dosaženo dohody o celních razítkách. Dohodu je třeba nalézt také ve věci udržitelného řešení účasti Kosova na regionálních fórech. Všechny zúčastněné strany musí plně uplatňovat zásady inkluzivní a fungující regionální spolupráce.

Hospodářství Kosova se i nadále vyznačuje nestabilním růstem a značnou domácí a vnější nerovnováhou, kterou ještě zhoršuje nepředvídatelná fiskální politika. Vysoká inflace a nefunkční trh práce představují značnou výzvu pro hospodářskou a sociální soudržnost. Kvůli řadě *ad hoc* opatření a nedostatečné angažovanosti orgánů nedošlo k uzavření dohody s Mezinárodním měnovým fondem (MMF) o pohotovostním úvěru. Nová dohoda s MMF o nevyplácení, která je v platnosti do konce roku 2011, je pro Kosovo důležitým testem při obnově důvěryhodnosti jeho hospodářské a fiskální politiky. Rozvoji soukromého sektoru stále brání vysoká míra nejistoty. Podniky se potýkají se slabou správou, nespolehlivými

dodávkami elektřiny, nedostatečnými schopnostmi pracovníků, špatnou infrastrukturou a nefungujícím právním státem.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Kosovo nedosáhlo pokroku na cestě k fungujícímu tržnímu hospodářství. Aby byla země z dlouhodobého hlediska schopna odolávat konkurenčním tlakům a tržním silám v rámci Evropské unie, je třeba uskutečnit značné reformy a investice.

Měnový rámec i nadále funguje poměrně dobře, ačkoliv existuje prostor pro zlepšení, zejména v oblasti regulace finančního sektoru a dohledu nad ním. Finanční zprostředkování se dále zintenzívnilo a bankovní sektor si navzdory rostoucímu podílu nesplácených úvěrů zachoval stabilitu a ziskovost. Došlo k určitému pokroku v procesu privatizace.

Řádné fungování kombinace makroekonomických politik je stále více ohrožováno nepředvídatelnou fiskální politikou, neudržitelným růstem veřejných výdajů a omezenými možnostmi financování. Špatná správa věcí veřejných a opatření *ad hoc* mají negativní dopad na soukromý sektor a hospodářství je nadále narušováno hlubokými strukturálními problémy. Inflace je stále vysoká a nestabilní. Nezaměstnanost zůstává značně vysoká a nebyl vytvořen dostatek pracovních míst, který by umožnil snížení tlaků na trhu práce a zvýšení nabídky pracovních příležitostí, zejména pro nové mladé uchazeče. Vnější nerovnováha je rovněž nadále vysoká, zejména pokud jde o obchod se zbožím, a stále je málo zahraničních investic, jež by podnítily výrobu. Veřejná elektrárenská společnost je stále příjemcem vysokých dotací ze státního rozpočtu a získává půjčky na financování svých investic. Slabý právní stát a výzvy v oblasti vlastnických práv se i nadále negativně odrážejí na podnikatelském prostředí. Zásadní výzvou zůstává stínová ekonomika.

Vzhledem k volební kampani před všeobecnými volbami a následujícímu procesu sestavování nové vlády a volby prezidenta mělo shromáždění a vláda příliš málo času na to, aby přijaly právní předpisy a politiky v souladu s **evropskými standardy**. Pokrok byl smíšený. Systém pohybu kapitálu je vcelku rozvinutý. Kosovo učinilo pokrok v oblasti azylu a migrace, zejména pokud jde o zpětné přebírání a opětovné začleňování navracejících se osob.

Došlo k určitému pokroku v právních předpisech týkajících se politiky hospodářské soutěže, energetického odvětví a informační společnosti a sdělovacích prostředků. Jistý pokrok byl zaznamenán v těchto oblastech: zdanění, práva duševního vlastnictví, zaměstnanost, sociální politika a veřejné zdraví, finanční kontrola, statistika, správa hranic a boj proti obchodování s lidmi. Dopravní infrastruktura musí být více rozvinuta. Bylo dosaženo pouze omezených výsledků v oblasti životního prostředí, zemědělství a bezpečnosti potravin a boje proti obchodování s drogami, organizované trestné činnosti a terorismu. Dosud bylo podniknuto jen málo ke sblížení právních předpisů s *acquis* v oblasti pohybu osob, služeb a práva usazování, praní peněz a ochrany osobních údajů.

Ve vztahu k **vnitřnímu trhu** EU došlo k určitému pokroku, pokud jde o právní předpisy týkající se volného pohybu zboží. Byl zaznamenán jistý pokrok u *posuzování shody, akreditace, metrologie a dohledu nad trhem*. Bylo dosaženo omezeného pokroku v oblasti *normalizace*. Žádný legislativní pokrok nebyl zaznamenán v oblasti *ochrany spotřebitele*. Sbližování s *acquis* EU v oblasti volného pohybu zboží je omezené. Lepší koordinace a strategie pro sblížení předpisů pro celé *acquis* v této oblasti jsou nutné. Správní kapacity či nutná prováděcí a vynucovací opatření jsou neadekvátní. Sbližování s *acquis* v oblasti *pohybu osob, služeb a práva usazování* a také *práva obchodních společností* je v rané fázi. Systém *pohybu kapitálu* je velmi liberální a vcelku rozvinutý. Je žádoucí další reforma s cílem

zpracovat požadavky ke krytí rizika nové basilejské kapitálové dohody (Basilej II) a vytvořit právní rámec plně v souladu s normami EU.

Kosovské *celní* právní předpisy jsou z velké části v souladu s celním kodexem EU. Je třeba nepolepovat v dalším úsilí týkajícím se boje proti pašování a padělání. Nezávislý výbor pro přezkum musí fungovat účinněji a snižovat počet nevyřešených případů. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *daní*, především co se týče provádění reforem na podporu strategie pro dodržování daňových povinností. Správní kapacita pro vynucování daňových odvodů a omezení rozsáhlé stínové ekonomiky zůstává slabá.

Došlo k určitému pokroku v zákonodárství týkajícím se politiky *hospodářské soutěže*, zejména *antimonopolní politiky*, jakož i *státních podpor*, kde byl přijat zákon o státní podpoře. Provádění antimonopolní politiky se zlepšuje. Pokrok lze vykázat v oblasti *zadávání veřejných zakázek* díky přijetí novely zákona o zadávání veřejných zakázek, která představuje krok na cestě ke sblížení právních předpisů s normami EU. Právní rámec musí být ještě dokončen a spolupráce mezi odpovědnými orgány se musí zlepšit.

Došlo k určitému pokroku došlo v oblasti *práv duševního vlastnictví*, zejména pokud jde o *práva průmyslového vlastnictví*. Legislativní rámec stále ještě není úplný a prosazování práv duševního vlastnictví je nedostatečné. Byl zaznamenán určitý pokrok, pokud jde o sblížení právních předpisů v oblasti *zaměstnanosti, sociální politiky a veřejného zdraví* s normami EU. Provádění tohoto legislativního rámce je zásadní pro pomoc nezaměstnaným osobám a dalším zranitelným skupinám pro zlepšení jejich životní úrovně. Správní kapacita v těchto oblastech je i nadále omezená, zejména na úrovni obcí. Určitého pokroku bylo dosaženo při sblížení právních předpisů s evropskými standardy v oblasti *vzdělávání a výzkumu*. Kapacity na ústřední a obecní úrovni musí být posíleny, aby se zajistilo účinné provádění právního a strategického rámce. v oblasti výzkumu a inovací bylo dosaženo omezeného pokroku. Vážného úsilí je zapotřebí k vytvoření nezbytných kapacit výzkumu a inovací. Provádění právního rámce musí být posíleno mimo jiné tím, že se zkvalitní koordinace mezi ústředím a místními úrovněmi. Aby mohla být plně využita podpora od dárců, musí být vynaloženy odpovídající lidské zdroje na projekty v oblasti vzdělávání a výzkumu.

Pokud jde o odvětvové politiky, je nutné přijmout prováděcí plán pro malé a střední podniky a průmyslové strategie, přidělit odpovídající rozpočtové prostředky a posílit odpovědné orgány. Koordinace a spolupráce zainteresovaných stran jsou nadále problémem. Kosovo dosáhlo jen omezeného pokroku v oblasti *zemědělství a bezpečnosti potravin*. Bylo vynaloženo úsilí s cílem rozvinout správní kapacitu, zvláště v oblasti bezpečnosti potravin. Bylo dosaženo omezeného pokroku v posilování právního a správního rámce v oblasti *životního prostředí a změny klimatu*, především z důvodu nedostatečných rozpočtových prostředků.

Dopravní infrastruktura musí být více rozvinuta. Hlavní kosovský infrastrukturní projekt, budování dálnice z Kosova na albánskou hranici, je stále důvodem k znepokojení vzhledem k neúměrně vysokým nákladům a úrovni potřebných investic v dlouhodobém horizontu. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti letectví.

V odvětví *energetiky* bylo dosaženo určitého pokroku při sblížení právních předpisů a v provádění Smlouvy o Energetickém společenství. Za účelem přilákání investic je třeba pokračovat v úsilí za účelem zlepšení fakturace a výběru poplatků za elektrickou energii a zavedení nedotovaného sazebníku odpovídajícího nákladům. U nové plánované kosovské elektrárny došlo ke zpoždění. To ovlivnilo harmonogram uzavření elektrárny Kosovo A, jež je velkým znečišťovatelem. Vzhledem k názorovým rozdílům ohledně jeho statusu se Kosovo

nadále nemůže účastnit na regionálních mechanismech pro přenos elektrické energie. Tato skutečnost ohrožuje stabilitu kosovské energetické soustavy a způsobuje, že Kosovo ztrácí na příjmech z tranzitu.

V oblasti *informační společnosti a médií* Kosovo přijalo některé telekomunikační předpisy s cílem uplatňovat normy EU. z programu jednání Shromáždění byly vyjmuty důležité právní předpisy týkající se nezávislé komise pro sdělovací prostředky a udržitelného financování veřejnoprávního vysílání, neboť nesplňovaly normy EU, ani nechránily nezávislost komise a veřejnoprávního vysílání. Obě otázky musí být vyřešeny co nejdříve.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *finanční kontroly*. Praxe veřejné vnitřní finanční kontroly je stále v rané fázi. Je třeba zvýšit povědomí manažerů rozpočtových organizací o významu finančního řízení a kontroly. v oblasti *statistiky* Kosovo dosáhlo určitého pokroku, zejména uspokojivým provedením sčítání lidu, domů a bytů.

Kosovo dosáhlo smíšeného pokroku v oblasti **spravedlnosti, svobody a bezpečnosti**. Ministerstvo vnitra přijalo opatření pro přípravu Kosova na vydávání biometrických pasů. Značného pokroku bylo dosaženo v přijímání vhodných právních předpisů a zlepšení spolehlivosti občanského rejstříku. Je třeba vynaložit další úsilí na zajištění bezpečnosti dokladů.

Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *správy hranic*. Pro boj proti přeshraniční trestné činnosti byly vytvořeny společné pracovní skupiny, jež zahrnují celní i policejní orgány. Agentury uspořádaly společné hlídky podél hranic a společné operace na hraničních přechodech. Společné a synchronizované policejní hlídky byly prováděny s protějšky z Albánie a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie. Policie převzala další odpovědnost od KFOR za ochranu zelené hranice s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií a Černou Horou. Kvalitu a ucelenost hraničních kontrol je ještě třeba zlepšit.

V oblasti *azyly* bylo dosaženo pokroku. Kosovo čelí rostoucímu počtu žadatelů o azyl. Na základě žádostí o azyl byla přijata řada rozhodnutí. Problémy přetrvávají v azylovém řízení, zejména v nedostatku tlumočnicků, určení původu osob a postupech pro odvolání. Kosovo dosáhlo pokroku v oblasti *migrace*. Pokračovalo v uzavírání nových readmisních dohod s evropskými zeměmi. Ministerstvo pro otázky občanství, azyly a migrace nadále účinně vyřizovalo žádosti evropských zemí o zpětné převzetí. Kosovo dosáhlo význačného pokroku ve vztahu k začlenění repatriovaných osob, včetně na úrovni obcí. Trvalého úsilí je zapotřebí k zajištění účinného provádění.

Kosovo dosáhlo omezeného pokroku při řešení *praní peněz* a hospodářské a finanční trestné činnosti. Začal postupný převod odpovědnosti finančního zpravodajského střediska z mise EULEX na kosovské orgány. Schopnost Kosova vyšetřovat a stíhat hospodářské trestné činy zůstává omezená. Hospodářská a finanční trestná činnost a praní peněz vzbuzují i nadále vážné obavy.

Policie zvýšila počet zabavení věcí a zatýkání pro trestné činy týkající se omamných látek, včetně obchodu s nimi, ale zadržené částky jsou stále malé. Úsilí v boji proti *obchodování s drogami* musí být výrazně zintenzívněno, aby odpovídalo rozsahu výzvy, které Kosovo čelí. Určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti *policie*. Policie převzala od KFOR více odpovědnosti. Nyní musí řešit strukturální a organizační výzvy a zlepšit svou schopnost bojovat proti komplexním druhům organizované trestné činnosti.

Omezeného pokroku bylo dosaženo v oblasti boje proti *organizované trestné činnosti*. U organizované trestné činnosti bylo dosaženo řady prohlídek, zatýkání, obžalob a odsuzujících rozsudků. Pro boj proti organizované trestné činnosti je zapotřebí aktivnějšího přístupu donucovacích orgánů a soudních orgánů. Lidské a technické kapacity musí být posíleny a kvalita vyšetřování výrazně zvětšena. Kapacita Kosova k boji proti organizovanému zločinu je stále v rané fázi. Vážné úsilí je zapotřebí k řešení této výzvy. Kosovo dosáhlo určitého pokroku v boji proti *obchodování s lidmi*. Počet zjištěných obětí se během vykazovaného období mírně zvýšil. Byla přijata strategie a akční plán boje proti obchodu s lidmi na léta 2011–2014. Zlepšila se účinnost policejního ředitelství pro vyšetřování obchodování s lidmi. Zároveň kapacita kosovských státních zastupitelství a soudů k vyšetřování, stíhání a odsouzení pachatelů v případech obchodování s lidmi je stále nedostatečná.

Kosovo dosáhlo jen omezeného pokroku v *boji proti terorismu*. Schopnost Kosova prosazovat příslušné právní předpisy a strategické dokumenty, jako například zákona o předcházení praní peněz a financování terorismu, strategie boje proti terorismu atd., zůstává nedostatečná. Pouze malý pokrok byl zaznamenán v oblasti *ochrany osobních údajů*, což představuje závažný problém.

Turecko

Turecko nadále v dostatečné míře plní **politická kritéria**. Dne 12. června 2011 se konaly svobodné a spravedlivé parlamentní volby. Vláda zahájila práci na provádění balíčku ústavní reformy z roku 2010. Převládající politické klima postrádá odpovídající dialog a duch kompromisu mezi politickými stranami a vztahy mezi klíčovými institucemi jsou napjaté; tato atmosféra poškozuje pokračování reformního procesu. Po volbách začal nový proces reformy ústavy. Významného dalšího úsilí je zapotřebí k zaručení základních práv ve většině oblastí. To se týká zejména svobody projevu, kde počet soudních případů proti spisovatelům a novinářům a stále častější nepřiměřené zákazy webových stránek, vyvolávaly vážné obavy.

Pokud jde o *demokracii a právní stát*, vyšetřování ve věci Ergenekon a pátrání po jiných údajných plánech na státní převrat stále dávají Turecku příležitost, aby osvětlilo případy údajné trestné činnosti proti demokracii, a tak posílilo důvěru v řádné fungování svých demokratických institucí a právního státu. i přesto se objevily vážné obavy ohledně provádění vyšetřování, soudních řízení a uplatňování trestního řízení, což ohrozilo právo na obhajobu a legitimitu dotyčných případů.

Pokud jde o *reformu veřejné správy*, bylo dosaženo určitého pokroku v reformě legislativy. Pozornost je třeba věnovat vytvoření úřadu veřejného ochránce práv. Je nutná větší politická podpora pro reformu veřejné správy a decentralizaci.

Značného pokroku bylo dosaženo při konsolidaci zásady *civilního dohledu nad bezpečnostními složkami*. Byl posílen civilní dohled zejména nad vojenskými výdaji. Rozhodnutí Nejvyšší vojenské rady byly dány k dispozici pro civilní soudní přezkum. Další reformy jsou stále nezbytné s cílem upevnit civilní dohled nad domácím bezpečnostním sektorem, zejména četnictvem, a pokračovat v pokroku v oblasti vojenského soudního systému.

Pokroku bylo dosaženo v oblasti *soudnictví*. Přijetí právních předpisů o Vysoké radě soudců a státních zástupců a o ústavním soudu poskytuje rámec pro posílení nezávislosti a nestrannosti soudnictví. Byla rovněž přijata opatření, která mají zlepšit výkonnost

soudnictví a řešit narůstající počet nevyřešených případů. Další kroky jsou stále potřebné ve všech oblastech, včetně systému trestního soudnictví. Turecko má velký počet neuzavřených, stále probíhajících závažných trestních případů, zatímco velký počet osob držených ve věznicích není pravomocně odsouzeno. Je třeba navíc sledovat provádění, neboť opatření, která byla dosud přijata, polarizovala právní komunitu a občanskou společnost v zemi. Soudní řízení nejsou dostatečně transparentní. Soudy a státní zastupitelství neinformují zúčastněné strany a širokou veřejnost v otázkách veřejného zájmu. Je třeba za účasti všech zúčastněných stran, turecké právní komunity a občanské společnosti zrevidovat strategii reformy soudnictví.

Provádění *protikorupční* strategie a akčního plánu je v počáteční fázi. v mnoha oblastech je stále rozšířená korupce. Nedostatek transparentnosti ve financování politických stran a rozsah imunit jsou i nadále velkou výzvou. Je zapotřebí větší politické podpory k posílení a provádění právního rámce pro boj proti korupci. Pokud jde o vyšetřování charitativního sdružení Deniz Feneri ohledně případu podvodu v Německu, byli zadrženi bývalý vedoucí Nejvyšší rady pro televizní a rozhlasové vysílání (RTUK) a čtyři vedoucí pracovníci televizní sítě Kanal 7. Turecko musí v oblasti korupce vykázat výsledky, pokud jde o vyšetřování, obžaloby a odsouzení.

Pokud jde o *lidská práva a ochranu menšin*, bylo dosaženo omezeného pokroku. Je stále třeba vyvíjet významné úsilí ve většině oblastí, zejména v oblasti svobody projevu a vyznání.

Pokud jde o *dodržování mezinárodního práva v oblasti lidských práv*, bylo dosaženo určitého pokroku, zejména díky ratifikaci opčního protokolu k Úmluvě OSN proti mučení (OPCAT). Rada reforem již několik let stagnuje. Právní předpisy týkající se orgánů pro lidská práva musí být uvedeny v plný soulad se zásadami OSN.

Pokračuje i nadále pozitivní trend v oblasti předcházení *mučení a špatnému zacházení*, pokud jde o výskyt i závažnost špatného zacházení ze strany úředníků donucovacích orgánů. Tito úředníci stále používali nepřiměřené síly, zejména mimo oficiální místa zadržení. Byla obdržena důvěryhodná tvrzení o špatném fyzickém zacházení, která se týkala hlavně nepřiměřeného používání síly během zatýkání. Neexistuje žádný pokrok při řešení otázky *bezrestnosti*, včetně soudního projednání případů údajného špatného zacházení.

Pokud jde o *věznice*, zvýšení počtu vězňů vede k vážnému přeplnění věznic, což ztěžuje snahy o zlepšení podmínek zadržení. Oprava systému podávání stížností ve věznicích má zpoždění. Provádění OPCAT by mělo přispět k řešení některých z těchto záležitostí. Zdravotnické služby pro zadržované osoby, jakož i podmínky pro zadržení mladistvých jsou záležitosti, které vyžadují zvláštní úsilí.

Pokud jde o *svobodu projevu*, i nadále probíhala otevřená diskuse na témata vnímaná jako citlivá, např. otázky spojené s Kurdy a Armény, menšinami a kulturními právy a úlohou armády. Právo na svobodu projevu je však podrýváno velkým počtem právních případů a vyšetřování proti novinářům, spisovatelům, akademickým pracovníkům a ochráncům lidských práv. To vede k autocenzuře a vyvolává to vážné obavy, stejně jako přehnaný nátlak na média. Současné právní předpisy dostatečně nezaručují svobodu projevu v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a umožňují restriktivní výklad soudy. Časté zákazy internetových stránek rovněž představují důvod k vážným obavám. Celkově jsou turecké právní předpisy a soudní praxe překážkami pro volnou výměnu informací a myšlenek.

Pokud jde o *svobodu shromažďování*, došlo k pokroku vzhledem k těmto skutečnostem: poklidně se uskutečnily různé demonstrace, včetně *Newroz* (kurdského nového roku) a 1. máje. Demonstrace na jihovýchodě země a v jiných provinciích týkající se kurdské otázky, práv studentů, činnosti dozorčí rady vysokoškolského vzdělávání YÖK a odborových práv byly poznamenány nepřiměřeným užitím síly.

Právní předpisy týkající se *svobody sdružování* jsou převážně v souladu s normami EU. Nadměrné kontroly a restriktivní výklad práva stále přetrvávají. Nedošlo k žádnému vývoji, pokud jde o změny právních ustanovení o zákazu politických stran.

Bylo dosaženo omezeného pokroku v otázce *svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání*. Svoboda bohoslužeb je vesměs dodržována. Dialog s alevity a nemuslimskými náboženskými společenstvími pokračoval. Členové menšinových náboženství byli i nadále terčem výhrůzek extremistů. Musí být vytvořen právní rámec sladěný s Evropskou úmluvou o lidských právech tak, aby všechna nemuslimská náboženská společenství a společenství alevitů mohla fungovat bez zbytečných omezení.

Ochrana *práv žen*, podpora rovnosti žen a mužů a boj proti násilí páchanému na ženách zůstávají velkými výzvami. Široce se uplatňuje právní rámec zaručující práva žen a rovnost žen a mužů. Je nutné vyvíjet další zásadní úsilí, aby se tento právní rámec projevil v politické, sociální a hospodářské praxi. Je třeba zajistit jednotné uplatňování právních předpisů v celé zemi. Vraždy ze cti, předčasné a vynucené sňatky a domácí násilí páchané na ženách zůstávají závažným problémem. Další odborná příprava a zvyšování povědomí o právech žen a rovnosti žen a mužů jsou žádoucí, zejména u policie.

Pokud jde o *práva dítěte*, je ještě potřeba zřídít odpovídající počet soudů pro mladistvé v souladu s platnými právními předpisy. Děti nejsou drženy po minimální nezbytnou dobu nebo ve vhodných podmínkách. Úsilí, mimo jiné u preventivních a nápravných opatření, je třeba posílit ve všech oblastech, jako je vzdělávání, boj proti dětské práci, zdraví, správní kapacita a koordinace.

Pokračovalo se v úsilí o zlepšení situace *sociálně znevýhodněných osob a/nebo osob se zdravotním postižením*. Další opatření jsou stále nezbytná v zájmu zvýšení účasti těchto osob v sociálním a hospodářském životě.

Je zapotřebí dalšího úsilí v boji proti *diskriminaci*. Chybí souhrnné antidiskriminační právní předpisy.

Mnoho výzev přetrvává v oblasti *pracovních a odborových práv*. Stávající právní rámec není v souladu se standardy EU a úmluvami MOP. Přetrvávající neshody mezi sociálními partnery a nedostatečná politická vůle zabránily pokroku v této oblasti.

Pokud jde o *vlastnická práva*, nový právní předpis, kterým se mění zákon z roku 2008 o nadacích, usnadňuje návrat nemovitého majetku nemuslimským náboženským společenstvím.

Postoj Turecka k menšinám je nadále omezující. Je třeba ještě dosáhnout plného respektování a ochrany jazyka, kultury a základních práv v souladu s evropskými standardy. Turecko musí dále pracovat na zvyšování tolerance vůči menšinám a podporovat jejich začleňování. Dosud se neuskutečnily komplexní revize stávajících právních předpisů a vytvoření ochranných

mechanismů nebo zvláštních subjektů s cílem bojovat proti rasismu, xenofobii, antisemitismu a netoleranci.

Turecko dosáhlo pokroku v oblasti *kulturních práv*, zejména pokud jde o používání jiných jazyků než turečtiny ve všech celostátních rozhlasových a televizních stanicích, jakož i o užívání vícera jazyků v obcích. Bylo povoleno otevření katedry kurdského jazyka a literatury na univerzitě Muş Alparslan. Omezení stále přetrvávají u používání jiných jazyků než turečtiny v politickém životě, v kontaktech s veřejnými službami a ve věznicích. Právní rámec týkající se používání jiných jazyků než turečtiny je náchylný k restriktivnímu výkladu a provádění těchto předpisů je v zemi nedále nejednotné.

Došlo k určitému pokroku, pokud jde o Romy, zejména co se týče změny diskriminačních předpisů. Neexistuje žádná komplexní politika zaměřená na řešení situace Romů.

Pokud jde o *východ a jihovýchod*, demokratické otevření z roku 2009 nikam dále nevedlo. Zadržování zvolených politiků a obránců lidských práv vyvolává obavy. Je třeba ještě řádným právním procesem odhalit pravdu o výkonech trestu smrti bez rozsudku a mučení prováděných na jihovýchodě v 80. a 90. letech minulého století. Nášlapné miny a systém strážců vesnic dosud vyvolávají obavy.

Teroristické útoky se zintenzívnily. PKK je na seznamu EU teroristických organizací.

Pokračovalo odškodňování *vnitřně vysídlených osob*. Celková účinnost systému ještě musí být posouzena. Nebyla dosud vytvořena celostátní strategie za účelem lepšího řešení potřeb vnitřně vysídlených osob. Navzdory určitému zlepšení chybějící komplexní právní rámec pro uprchlíky a žadatele o azyl je překážkou poskytování přiměřeného zacházení. Obecné podmínky v cizineckých zadržovacích střediscích je třeba dále zlepšit.

Pokud jde o *regionální otázky a mezinárodní závazky*, Turecko znovu vyjádřilo podporu jednáním pod záštitou generálního tajemníka OSN mezi vedoucími představiteli řeckého a tureckého společenství na Kypru s cílem dosáhnout úplného urovnání *kyperského problému*. i přes opakované výzvy Rady a Komise Turecko však stále nesplnilo závazky plného nediskriminačního provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení, ani neodstranilo všechna omezení volnému pohybu zboží, jak je uvedeno v prohlášení Evropského společenství a jeho členských států ze dne 21. září 2005 a v závěrech Rady, včetně závěrů z prosince 2006 a prosince 2010. Nebylo dosaženo žádného pokroku v normalizování dvoustranných vztahů s Kyperskou republikou.

Pokud jde o *vztahy s Řeckem*, pokračuje úsilí o zlepšení bilaterálních vztahů. Dvoustranné informativní rozhovory probíhaly i nadále. Řecko vzneslo zásadní počet formálních stížností na pokračující narušování svých teritoriálních vod a vzdušného prostoru Tureckem, mimo jiné přelety nad řeckými ostrovy.

Turecko výrazně zintenzívnilo kontakty se *západním Balkánem*, vyjadřujíc pevný závazek k podpoře míru a stability v regionu.

Hospodářství Turecka v současnosti prochází rozsáhlým hospodářským oživením. Stav veřejných financí se zlepšuje a zvyšuje se i důvěra v trvalou transformaci hospodářských vyhlídek země a stabilitu. Nicméně rychlé rozšiřování hospodářské činnosti stimulované vysokou domácí poptávkou mělo za následek významnou a zvětšující se vnější nerovnováhu, která ohrožuje makroekonomickou stabilitu.

Pokud jde o **hospodářská kritéria**, Turecko je fungujícím tržním hospodářstvím. Země by měla být ve střednědobém horizontu schopna odolávat konkurenčnímu tlaku a tržním silám v rámci Unie za předpokladu, že urychlí uskutečňování svého rozsáhlého programu reforem.

Hospodářství se v roce 2010 a v první polovině roku 2011 rychle rozvíjelo. Vysoký růst HDP a silný nárůst zaměstnanosti umožnily snížení nezaměstnanosti. Především výsledkem vyšších cyklických příjmů a nižší úrokové zátěže zůstala na dobré cestě konsolidace veřejných financí. Finanční sektor prokázal značnou sílu díky dřívějším reformám a právní systém i nadále funguje poměrně dobře. Kromě toho nový zákon o monitorování státních podpor a fungování regulačního orgánu může zvýšit průhlednost a vést ke snížení státních podpor. Svobodné vzájemné působení tržních sil bylo potvrzeno. Proces privatizace se zrychlil. EU zůstává nejvýznamnějším obchodním partnerem a investorem Turecka.

Ovšem schodek obchodní bilance i běžného účtu se zvyšoval a vnější nerovnováha je nyní významná. Měnová politika byla pouze mírně úspěšná v omezení růstu úvěrů, který spolu s vysokými cenami komodit i nadále prohlubuje schodek běžného účtu Turecka. Vypracovává se větší podpora z fiskální strany a některá konkrétní a cílená mikroobezřetnostní opatření, včetně bankovního regulátora, s cílem pomoci zařídit hladké přistání hospodářství a zmírnění zatížení měnové politiky. Mírně se zhoršila cenová a nákladová konkurenceschopnost tureckého vývozu. Začal růst inflace, z velké části z důvodu tlaků vzešlých z energetických a potravinových vstupů, rostoucí hospodářské činnosti a skoku ve správních cenách. Očekává se rozhodnější provádění strukturálních reforem. Opatření na zvýšení daňové transparentnosti a lepší ukotvení fiskální politiky byla mírná, zatímco by mohla pomoci Turecku získat důvěryhodnost na trzích. Odchod společností z trhu je i nadále obtížný a konkurzní řízení je stále poměrně těžkopádné.

Turecko nadále zlepšovalo svou **schopnost převzít závazky vyplývající z členství**. Ve většině oblastí dosáhlo pokroku. Sbližování právních předpisů pokročilo v některých oblastech, např. v oblasti volného pohybu zboží, antimonopolní politiky a státních podpor, energetiky, hospodářské a měnové politiky, podnikové a průmyslové politiky, ochrany spotřebitele, statistiky, transevropských sítí a vědy a výzkumu. Je třeba pokračovat v úsilí vyvíjeném při sbližování práva v takových oblastech, jako jsou životní prostředí, zadávání veřejných zakázek, volný pohyb služeb, sociální politika a politika zaměstnanosti a zdanění. Je nutné posílit prosazování práva v oblastech, jako jsou práva k duševnímu vlastnictví a praní peněz. Pokud jde o celní unii a vnější vztahy, musí se dokončit sbližování, zejména v oblastech, jako je např. všeobecný systém preferencí. Případy dlouhodobého narušování obchodu zůstávají nevyřešeny. Je zásadní, aby Turecko plně respektovalo své závazky vyplývající z celní unie. Rovněž je zásadní, aby Turecko ve většině oblastí zlepšilo správní kapacitu tak, aby mohlo dodržovat *acquis*.

Pokud jde o *volný pohyb zboží*, sbližování právních předpisů je na dobré úrovni, avšak ve vykazovaném období došlo k omezenému pokroku. Technické překážky obchodu i nadále brání volnému pohybu zboží v rozporu s povinnostmi Turecka vyplývajícími z celní unie. Téměř žádný pokrok nelze vykázat v oblasti *volného pohybu pracovníků*, kde přípravy pro uplatňování *acquis* zůstávají v rané fázi. Sbližování v oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb* je stále na počátku. Žádný pokrok nebyl zaznamenán v oblasti práva usazování a volného pohybu přeshraničních služeb, poštovních služeb a vzájemného uznávání odborných kvalifikací. v oblasti *volného pohybu kapitálu* dosáhlo Turecko určitého pokroku, zejména v oblasti pohybu kapitálu a plateb. Žádného pokroku nebylo dosaženo v postupné liberalizaci nabývání nemovitostí cizinci, kde přetrvávají různé překážky. Omezení pohybu kapitálu zůstávají v platnosti v řadě odvětví, včetně přímých investic pocházejících z EU.

Právní rámec pro boj proti financování terorismu je stále neúplný a Finanční akční výbor umístil Turecko na černou listinu pro jeho strategické nedostatky v této oblasti.

Omezený pokrok lze vykázat v oblasti *zadávání veřejných zakázek*. Institucionální struktura je zavedena, avšak správní kapacity je třeba zlepšit. Návrh strategie sbližování právních předpisů s časově vymezeným akčním plánem je připraven, ale dosud nebyl přijat. v Turecku stále platí výjimky, které jsou v rozporu s *acquis*. Země musí nadále sbližovat své právní předpisy, zejména pokud jde o technické služby, koncese a partnerství veřejného a soukromého sektoru. Pokud jde o *práva společností*, významný pokrok lze konstatovat na základě přijetí nového tureckého obchodního zákoníku, od něhož se očekává otevřenost, transparentnost a dodržování mezinárodních účetních a auditorských norem. Právní a institucionální rámec pro audity ještě není v platnosti a chybí i nezbytná posílená kapacita obchodního soudnictví. Sbližování v oblasti *práva duševního vlastnictví* je poměrně pokročilé, avšak vymáhání práva je stále slabé. Nedávno zahájila činnost pracovní skupina o právech k duševnímu vlastnictví, jež se spolu s Komisí zaměřuje na klíčový prvek pro přístupová jednání. Stále se čeká na přijetí aktualizovaných návrhů právních předpisů upravujících oblast práv duševního a průmyslového vlastnictví, včetně odrazujících trestních sankcí. Koordinace a spolupráce mezi různými zainteresovanými stranami v oblasti práv k duševnímu vlastnictví a veřejnými orgány jsou zásadní, stejně jako obecné kampaně na zvýšení povědomí o nebezpečí porušování práv k duševnímu vlastnictví.

U *politiky hospodářské soutěže* je úroveň sbližování tureckých právních předpisů v oblasti antimonopolní politiky a kontroly spojování podniků vysoká. Orgán pro hospodářskou soutěž účinně vymáhá antimonopolní pravidla a těší se uspokojivé úrovni nezávislosti. v oblasti státní podpory bylo dosaženo značného pokroku. Zejména je nyní zřízen orgán pro dohled nad státními podporami. Avšak řada důležitých programů státní podpory má být ještě sladěna s pravidly celní unie.

Došlo k dalšímu pokroku v oblasti *finančních služeb*; zejména bankovní regulátor přijal opatření k posílení finanční stability. Avšak celková harmonizace s *acquis*, zejména v odvětví pojišťovnictví, není dosud dokončeno. Pokud jde o *informační společnost a média*, lze pozorovat určitý pokrok v oblasti elektronické komunikace a také značný pokrok v oblasti audiovizuální politiky.

V oblasti *zemědělství a rozvoje venkova* byl zaznamenán určitý pokrok. Bylo dosaženo významného pokroku v provádění programu nástroje předvstupní pomoci na rozvoj venkova (IPARD), což vedlo k rozhodnutí Komise svěřit zemi řízení fondů EU, jakož i přípravy pro druhou fázi programu IPARD. Politiky podpory zemědělství se zásadně liší od SZP a stále neexistuje strategie pro jejich sblížení. Neodstranění překážek dovozu hovězího masa rovněž představuje velký nedostatek. Co se týče *bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky*, bylo dosaženo pokroku při provádění a uplatňování *acquis*. Restrukturalizace ministerstva zemědělství a venkov je správným krokem k posilování úředního kontrolního systému. Celkový kontrolní systém stále není plně v souladu s *acquis* EU. Značné úsilí je třeba vynaložit v oblasti zdraví zvířat a při sbližování zemědělsko-potravinářských podniků s hygienickými a strukturálními požadavky EU. v oblasti *rybolovu* lze celkově vidět určitý pokrok. Zejména určitého pokroku bylo dosaženo v oblasti vytváření správní struktury, jakož i u řízení zdrojů a rybářského loďstva. Očekává se, že Turecko učiní další pokrok v jiných oblastech, jako jsou inspekce a kontroly.

Určitého pokroku bylo dosaženo ve sbližování předpisů v odvětví *dopravy*, vyjma železničního odvětví. Sbližování v odvětví námořní a pozemní dopravy zůstává na pokročilé

úrovni, u letecké dopravy jde pomalejším tempem. Nedostatečná komunikace mezi středisky řízení letového provozu Turecka a Kyperské republiky nadále závažně ohrožuje bezpečnost leteckého provozu. v námořním odvětví by dobrovolný systém auditu členského státu IMO měl přinést pozitivní výsledky k získání statusu smluvní strany mezinárodních úmluv. Prováděcí kapacita je omezena, zejména pro nebezpečné zboží v pozemní a námořní dopravě.

V odvětví *energetiky* byl pokrok nerovnoměrný. Bylo dosaženo značného pokroku ve vnitřním trhu s elektřinou a v obnovitelné energii. Opatření jsou obzvláště potřebná v zájmu zajištění nejvyšších možných standardů pro jadernou bezpečnost, zabezpečení, ochranu a nešíření. Vývoj na zabezpečení dodávek, plynárenství a energetická účinnost také vyžadují další úsilí.

Pokud jde o oblast *daní*, byl učiněn omezený pokrok ve sbližování právních předpisů, zejména směrem ke zrušení diskriminačních postupů u zdanění tabáku. Zvýšení spotřební daně z lihovin je v rozporu s akčním plánem dohodnutým s Komisí v této otázce. Odstranění diskriminačních postupů v oblasti daní je klíčem k dosažení dalšího pokroku v této kapitole. Nelze vykázat žádný pokrok v oblasti přímých daní.

Turecko dosáhlo určitého pokroku v oblasti *hospodářské a měnové politiky*. Centrální banka přijala novou kombinaci politik k zajištění finanční stability, snížení sazeb měnové politiky a souběžného zvýšení požadavku na minimální rezervy pro bankovní sektor. Sbližování tureckého práva s *acquis* v oblasti hospodářské a měnové politiky není úplné, zejména co se týče plné nezávislosti centrální banky a zákazu zvýhodněného přístupu veřejného sektoru k finančním institucím. Celková úroveň připravenosti je na pokročilé úrovni.

K značnému pokroku došlo v oblasti *statistiky*, kde celková úroveň sbližování s *acquis* je pokročilá. Je třeba dále sblížit předpisy o národních účtech a statistice zemědělství.

Turecko dosáhlo omezeného pokroku v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Správní kapacita vykazovala určité zlepšení. Ústavní změny týkající se práv odborů nevedly k dalším změnám právních předpisů, jejichž cílem je poskytování plných odborových práv v souladu s normami EU a úmluvami Mezinárodní organizace práce. Snížení rozsáhlé míry nehlášené práce a zvýšení míry zaměstnanosti žen jsou stále předmětem obav. Oblast působnosti pracovního práva zůstává omezená. Prosazování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je třeba zintenzívnit. Riziko chudoby je stále velmi vysoké, zejména u venkovského obyvatelstva a dětí. Dosud nebyl přijat právní předpis zřizující orgán pro otázky rovnosti.

Turecko dosáhlo dalšího pokroku v oblasti *podnikové a průmyslové politiky*, kde má Turecko dostatečnou úroveň harmonizace s *acquis*. Pokrok se týká přijetí průmyslové strategie a akčního plánu na období 2011–2014, širší dostupnosti nástrojů podnikové a průmyslové politiky, přijetí odvětvových strategií a sbližování právních předpisů o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Turecko dosáhlo pokroku v oblasti *transevropských sítí*, zejména ve vztahu k dopravní dimenzi TEN. Je třeba vyvinout další úsilí, pokud jde o spolehlivost údajů o dopravě. v energetické dimenzi TEN byl rovněž zaznamenán určitý pokrok.

Určitý pokrok byl zaznamenán v oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů*. Existuje zpoždění při ustavování subjektů, jež by měly převzít finanční řízení a kontrolní pravomoci u předvstupních fondů v této oblasti politiky. Ačkoli institucionální

rámec pro provádění předvstupních fondů byl dokončen a správní kapacita se zlepšila, existuje potřeba dalšího posílení této kapacity a lepší koordinace mezi všemi příslušnými institucemi v zájmu urychlení provádění.

Celkového pokroku bylo dosaženo v oblasti *soudnictví*.

Co se týče *boje proti korupci*, byl učiněn omezený pokrok, pokud jde o provádění strategie a akčního plánu pro boj proti korupci. Nedostatek transparentnosti ve financování politických stran a rozsah imunit jsou i nadále velkým problémem. Turecko musí vykázat výsledky, pokud jde o vyšetřování, obžaloby a odsouzení.

Pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*, byl nevyvážený. Přijetí zákona o cizincích a mezinárodní ochraně zůstává prioritou s cílem zajistit řádný právní základ pro účinnější systém řízení migrace a azylu, jakož i záruky pro práva migrantů a uprchlíků. v oblasti soudní spolupráce v trestních a občanských věcech byl zaznamenán pouze omezený pokrok. v oblasti drog a organizované trestné činnosti lze pozorovat určitý pokrok. Omezený pokrok byl zaznamenán v oblasti policejní spolupráce a terorismu. Bylo dosaženo omezeného pokroku v oblasti vízové politiky a celní spolupráce. Velmi omezený pokrok lze vykázat v oblasti správy hranic, kde klíčovými otázkami jsou přijetí zákona o zřízení nové agentury pro bezpečnost hranic a spolupráce mezi orgány. Turecko zůstává důležitou tranzitní a cílovou zemí ilegálních přistěhovalců. Úsilí je zapotřebí k předcházení nepravděpodobné migraci a zpětnému přebírání nelegálních migrantů.

Turecko je dobře připravené na přistoupení v oblasti *vědy a výzkumu*. Bylo dosaženo značného pokroku v integraci do Evropského výzkumného prostoru a přípravách na Unii inovací. Celková míra účasti a úspěšnosti Turecka v sedmém rámcovém programu EU je stále větší, ale je potřeba vyvinout další úsilí, aby byl splněn požadavek na excelenci a konkurenční účast ve výzkumných programech EU.

V oblasti *vzdělávání a kultury* bylo dosaženo pokroku zejména v oblasti *vzdělávání a odborné přípravy*. Zájem o programy Společenství stále narůstal. v oblasti kultury bylo dosaženo určitého pokroku, což však nelze tvrdit o sblížení právních předpisů.

V oblasti *životního prostředí* Turecko dosáhlo značného pokroku při nakládání s odpady, ovšem lze konstatovat pouze omezený pokrok v oblasti horizontálních právních předpisů, kvality ovzduší a kontroly průmyslového znečištění a řízení rizik. Turecko dosáhlo velmi omezeného pokroku v kvalitě vody, chemických látkách a správní kapacitě. Nelze vykázat žádný pokrok v oblasti ochrany přírody. Pokud jde o *změnu klimatu*, dosáhlo Turecko omezeného pokroku u zvyšování povědomí o požadavcích EU v této oblasti, musí se však nastolit silnější a ambicióznější politický přístup u klimatické politiky, a to jak na domácí, tak na mezinárodní úrovni. Je třeba posílit správní kapacitu.

K určitému pokroku došlo v *ochraně spotřebitele a zdraví*. v oblasti ochrany spotřebitele stále zbývá přijmout revidované rámcové právní předpisy pro ochranu spotřebitele a obecnou bezpečnost výrobků. Zlepšení činností dozoru nad trhem vyžaduje přidělení dalších finančních a lidských zdrojů a je třeba posílit spolupráci s nevládními spotřebitelskými organizacemi. v oblasti veřejného zdraví Turecko dosud nedokončilo legislativní proces sblížení a ani nevybudovalo správní kapacity ke zlepšení vymáhání právních předpisů s cílem zvýšit bezpečnost a ochranu zdraví obyvatelstva.

Turecko dosáhlo vysoké úrovně souladu práva v oblasti *celních předpisů* díky své celní unii s EU. v souladu s celní unií nejsou bezcelní status obchodů v místech vstupu a požadavky na dovozce výrobků již propuštěných v EU do volného oběhu, kteří musí předložit informace o původu zboží ještě před celním odbavením, a to v jakékoli podobě. Dosud nebyly sladěny předpisy o zónách volného obchodu, dozoru a celních kvótách. Lepší kontroly prováděné z hlediska rizika a zjednodušené postupy by usnadnily zákonný obchod snížením počtu fyzických kontrol. Stále chybí efektivní prosazování práv k duševnímu vlastnictví v oblasti cel a opatření na potírání padělků.

Turecko dosáhlo vysoké úrovně souladu právních předpisů v oblasti *vnějších vztahů*, vzhledem k celní unii. Určité nesrovnalosti přetrvávají v oblastech, jako je např. všeobecný systém preferencí, pokud jde o zeměpisné pokrytí.

Turecko pokračovalo ve sbližování v oblasti *společné zahraniční a bezpečnostní politiky* EU, celkový soulad Turecka s prohlášeními SZBP se však během vykazovaného období snížil a Turecko se nesblížilo s EU ve vztahu k omezujícím opatřením týkajícím se Íránu, Libye či Sýrie. Turecko vedlo dialog a konzultace s EU o nejrůznějších otázkách zahraniční politiky. Turecko usilovně pracovalo na normalizaci vztahů se sousedními zeměmi, například s Irákem, včetně kurdské regionální vlády. Nebylo dosaženo žádného pokroku v normalizování vztahů s Arménií. *Vztahy s Izraelem* se po incidentu s flotilou mířící do Gazy v roce 2010 dále zhoršily. Po zveřejnění nezávislé zprávy OSN Turecko omezilo vztahy s Izraelem a pozastavilo platnost vojenských dohod s Izraelem.

Turecko nadále přispívá k společné bezpečnostní a obranné politice a usiluje o větší zapojení do činnosti v jejím rámci. Je třeba ještě vyřešit otázku spolupráce mezi EU a NATO, které by se účastnily všechny členské státy EU nad rámec „dohod Berlín plus“. Stanovisko Turecka k členství ve Wassernaarském ujednání se samo o sobě neshoduje s postojem EU.

V oblasti *finanční kontroly*, kde bylo již dosaženo poměrně pokročilé úrovně souladu s *acquis*, byl zaznamenán určitý pokrok. Právní předpisy, kterými se provádí zákon o veřejném finančním řízení a kontrole, jsou plně v platnosti. Politický dokument o veřejné vnitřní finanční kontrole a akční plán musí být revidovány. Přijetí zákona o tureckém Účetním dvoře bylo významným krokem v dalším sbližování externího auditu s příslušnými mezinárodními normami. Turecké struktury spolupráce pro boj proti podvodům musí nadále posilovat svou koordinační funkci, funkční nezávislost a operační síť.

Omezený pokrok byl zaznamenán v oblasti *finančních a rozpočtových ustanovení*. Správní přípravy pro vytvoření systému vlastních zdrojů jsou ve velmi rané fázi.

Island

Island nadále plní **politická kritéria**. Island je fungující demokracie se silnými institucemi a s hluboce zakořeněnými tradicemi zastupitelské demokracie. Soudní systém země je i nadále na vysoké úrovni a Island zajišťuje neustále posilování své již tak vysoké úrovně ochrany základních práv.

Jednota koaliční vlády byla při několika příležitostech vystavena zkoušce, ale zůstala stabilní. Domácí scéna se vyznačuje rozdílnými názory mezi politickými silami a obyvatelstvem na perspektivu přistoupení k EU. Začala se vyvíjet komunikační činnost na podporu informované diskuze o procesu přistoupení Islandu.

Vláda i parlament nadále fungovaly dobře. v dubnu 2011 byla zřízena ústavní rada pro přezkum a navrzení změn ústavy. Byly rovněž vypracovány právní předpisy s cílem dále posilovat účinnost parlamentu a veřejné správy.

Bylo dosaženo značného pokroku v dalším provádění doporučení zvláštního vyšetřovacího výboru pro politické a administrativní důsledky finanční krize. v souladu s těmito doporučeními byl v březnu 2011 svolán žalující (impeachment) soud, aby rozhodl v případě proti bývalému předsedovi vlády. To vedlo k jeho obvinění za hrubou nedbalost v květnu 2011. Souběžně nadále účinně fungoval úřad zvláštního prokurátora. Vyšetřoval mnoho případů údajných podvodných obchodních praktik v bankovníctví, což vedlo k několika zatčením.

Pokrok lze vykázat v dalším posilování efektivity soudnictví a pevnosti rámce boje proti korupci. Řada soudců byla jmenována v souladu s pravidly novely zákona o soudech a soudcích a v únoru 2011 byla ratifikována Úmluva OSN proti korupci. Pokud jde o střet zájmů, Island začal s přípravou specializovaných kodexů chování pro ministry a pro řadu kategorií zaměstnanců.

Island nadále chránil základní práva, včetně hospodářských a sociálních práv. Rámcová úmluva Rady Evropy o ochraně národnostních menšin zatím nebyla ratifikována.

Hospodářství Islandu se postupně zotavuje z dopadu finanční krize a hluboké a dlouhé recese, která následovala, ale vyhlídky na růst zůstávají slabé, neboť domácnosti i podniky nadále trpí vysokou úrovní zadlužení. Hospodářské politiky byly i nadále zaměřeny na stabilizaci a byly pevně zakotveny úspěšným dokončením programu MMF. Nedávný nárůst inflace vedl k tomu, že centrální banka zvýšila úrokové sazby, zatímco fiskální politika byla poněkud mírná. Fiskální úpravy na straně výdajů s cílem snížit veřejné zadlužení na udržitelnou úroveň zůstávají i nadále výzvou. Nezaměstnanost je vysoká, a to zejména u mladých lidí a dlouhodobě nezaměstnaných. Navzdory pokroku v restrukturalizaci bankovního sektoru hospodářství stále trpí nefunkčním finančním sektorem a zrušení kontrol kapitálu představuje klíčovou výzvu.

Co se týče **hospodářských kritérií**, Island lze považovat za fungující tržní hospodářství. Nedostatky finančního sektoru a omezení pohybu kapitálu však stále brání účinnému přidělování zdrojů. Island by měl být schopen vypořádat se ve střednědobé perspektivě s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie za předpokladu, že bude pokračovat v odstraňování existujících strukturálních nedostatků za pomoci vhodných makroekonomických politik a strukturálních reforem.

Kombinace politik se silným důrazem na stabilizaci směnných kurzů a fiskální konsolidaci podpořila znovunastolení vyšší míry makroekonomické stability. v reakci na obchodní přebytky a zhodnocování směnného kurzu centrální banka nadále v druhé polovině roku 2010 snižovala svou sazbu měnové politiky, ale odpověděla mírným zpřísněním měnové politiky v srpnu 2011 v reakci na slabší měnu a výrazně rostoucí roční inflaci. Pokračovalo úsilí o posílení veřejných příjmů a provedení výdajových škrťů. s ohledem na vysokou úroveň veřejného dluhu byla přijata opatření pro snížení rizik refinancování a posílení financí místních samospráv. Devizové rezervy nadále rostly a poslední odhady centrální banky ukazují na více zvládnutelnou vnější dluhovou pozici. Nová opatření byla přijata pro urychlení restrukturalizace dluhu soukromého sektoru. Revidovaná strategie pro liberalizaci kapitálového účtu byla přijata, ale její provádění zůstává i nadále výzvou. Trh práce nadále

vykazoval pružnost a míra účasti je stále poměrně vysoká. Země má dobrou základní infrastrukturu, bohaté přírodní zdroje a celkově vzdělané obyvatelstvo.

Makrofinanční rizika však zůstávají vysoká. Domácí poptávka rostla, avšak zotavení je z velké části založeno na prozatímních opatřeních, která podporovala soukromou spotřebu. Přetrvávají rizika a nejistoty vzhledem k budoucím zdrojům růstu a jeho udržitelnosti. Finanční sektor stále trpí nízkou kvalitou aktiv a účinnému finančnímu zprostředkování i nadále brání nedokončená restrukturalizace dluhu soukromého sektoru. Veřejné zadlužení stoupl nad 90 % HDP. Cesta fiskální konsolidace se poněkud zmírnila a veřejné finance i nadále čelí výzvě v podobě provedení závažných výdajových škrťů pro zvýšení dlouhodobé udržitelnosti. Fiskální rizika pramení z rozsáhlejších podmíněných závazků a nevyřešené otázky Icesave. Trh práce je nadále vážně zasažen hlubokou pokrizovou recesí a nebývá vysokou nezaměstnaností, zejména mezi mládeží a s velkým podílem dlouhodobě nezaměstnaných. Růst, investice a rozvoj jsou omezovány nedostatky v podnikatelském prostředí, jako jsou velké překážky pro vstup na trh v určitých odvětvích. Průmyslová struktura zůstala málo diverzifikovaná.

V souladu s metodikou první zprávy o pokroku schopnosti Islandu **převzít závazky vyplývající z členství** byla i nadále posuzována ve světle jeho členství v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a s ohledem na výjimky udělené podle EHP, stejně jako právních předpisů EU, které nespádají do působnosti EHP. Celková úroveň přípravy na splnění požadavků plynoucích z *acquis* EU je stále dobrá, zejména díky uvedenému členství Islandu v Evropském hospodářském prostoru.

Spor ohledně banky Icesave nebyl ještě vyřešen. Navzdory úsilí ve vyjednávání, byl v referendu v dubnu 2011 zamítnut návrh nového zákona o pravidlech a podmínkách splácení úvěru Spojenému království a Nizozemsku. Vláda potvrdila, že výsledek referenda neovlivní zahájení plateb Spojenému království a Nizozemsku, které mají začít koncem roku 2011. v květnu 2011 vláda zaslala své odpovědi na výzvu Kontrolního úřadu ESVO z května 2010. v červnu 2011 tento úřad přistoupil k druhé fázi řízení pro porušení Smlouvy, totiž vydání odůvodněného stanoviska. Toto stanovisko opakuje v plném rozsahu zjištění obsažená v předchozí výzvě, a to že Island jednal v rozporu se směrnicí o systémech pojištění vkladů. Evropská komise souhlasí s právním rozbořem, který tento úřad provedl. Vláda Islandu poskytla odpověď na odůvodněné stanovisko Kontrolního úřadu ESVO na konci září. Úřad nyní tuto odpověď podrobně zkoumá předtím, než rozhodne o dalším opatření v tomto případě. v této fázi je spor kolem banky Icesave zatím nevyřešen.

Přípravy na převzetí závazků vyplývajících ze členství pokračovaly, i když poměrně pomalu, v oblastech, na které se částečně vztahuje Dohoda o EHP, i v kapitolách, na které se tato dohoda nevztahuje. v oblastech, na které se vztahuje Dohoda o EHP, Island nadále dosahuje vysoké míry souladu s *acquis* a jeho podstatnou část uplatňuje. Konkrétně se jedná o volný pohyb zboží a pracovníků, právo usazování a volný pohyb služeb, volný pohyb kapitálu, zadávání veřejných zakázek, právo obchodních společností, právo duševního vlastnictví, hospodářskou soutěž, finanční služby a informační společnost a média.

Zpráva o pokroku potvrzuje, že následující oblasti budou pravděpodobně představovat výzvy v procesu přistoupení: finanční služby, zemědělství a rozvoj venkova, životního prostředí, rybolov, volný pohyb kapitálu, bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika, daně a cla.

Z hlediska správní kapacity by pozornost měla být věnována tomu, aby bylo zajištěno, že budou dány a zůstanou k dispozici lidské a finanční zdroje pro potřeby příprav souvisejících s procesem přistoupení k EU.

Island nadále vykazuje velkou míru souladu s *acquis* v oblasti *volného pohybu zboží*. Island však nevykázal žádný nový legislativní vývoj, co se týče horizontálních opatření a právních předpisů týkajících se produktů v rámci „starého přístupu“. Provedení musí být ještě dokončeno v řadě oblastí, kde bylo přijato nové *acquis* EU.

Island udržuje vysokou úroveň souladu právních předpisů s *acquis* v oblasti *volného pohybu pracovníků*.

Právní předpisy v oblasti *práva usazování a volného pohybu služeb* jsou nadále všeobecně v souladu, kromě poštovní směrnice. Provedení směrnice o službách bylo oznámeno v červenci 2011.

V oblasti *volného pohybu kapitálu* Island do značné míry uplatňuje *acquis* s určitými výjimkami. v důsledku finanční krize Island však nadále uplatňuje kapitálové kontroly, které budou muset být odstraněny do okamžiku přistoupení k EU. .

V oblasti *zadávání veřejných zakázek* jsou islandské předpisy obecně sladěny s *acquis*. Ještě nedošlo k sblížení předpisů o opravných prostředcích a zadávání zakázek v oblasti obrany.

Island již dosáhl vysoké úrovně souladu s *acquis* v oblasti *práva obchodních společností*, jehož značnou část již uplatňuje. Ovšem dosud nebylo dosaženo plné harmonizace s účetními standardy a mezinárodními auditorskými standardy.

Island udržuje vysokou úroveň souladu právních předpisů s *acquis* v oblasti *práva duševního vlastnictví* a má nezbytnou správní kapacitu k jeho provádění. Je zapotřebí zavést komplexní politiku prosazování právních předpisů.

Island udržuje vysokou úroveň souladu právních předpisů v oblasti *hospodářské soutěže*. Monitorování opatření státní podpory přijatých v reakci na finanční krizi probíhá uspokojivě.

Je třeba vyvinout další úsilí, aby bylo provedeno *acquis* v oblasti *finančních služeb*, a zejména aby se zajistilo jeho účinné prosazování a odpovídající dohled nad odvětvím. Spor ohledně banky Icesave nebyl ještě vyřešen.

Existují nadále určité nedostatky v provedení práva v oblasti *informační společnosti a médií*.

Zemědělská politika a politika rozvoje venkova Islandu nejsou v obecném souladu s *acquis* a je třeba zřídit vhodný prováděcí správní rámeček.

Část islandských právních předpisů a správního rámce není v souladu s *acquis* v oblasti bezpečnosti potravin, veterinární a rostlinolékařské politiky. Zvláštní pozornost je zapotřebí věnovat tomu, aby se odstranily zbývající nedostatky v souladu s právními předpisy EU o živých zvířatech, přípravcích na ochranu rostlin a nových potravinách.

V oblasti *rybolovu* Island nezačal proces sblížení s *acquis* EU, ani nezřídil mechanismy pro provádění a pro sledování podpůrných opatření EU. Stávající omezení pro zahraniční investice v oblasti rybolovu, které byly ponechány v platnosti, nejsou v souladu s *acquis*.

Bylo dosaženo určitého pokroku v oblasti *dopravy*, zejména v silniční a námořní dopravě. Existuje však ještě několik oblastí, kde Island musí provést příslušné právní předpisy EU.

Právní předpisy o *energetice* jsou i nadále v zásadě v souladu, s výjimkou zásob ropy, nezávislosti regulačního orgánu a energetické účinnosti.

Islandské *daňové právní předpisy* zůstávají částečně sladěny s *acquis*. Musí být definována strategie pro dosažení vzájemného informačního propojení a interoperability s počítačovými systémy EU pro zdanění.

U *hospodářské a měnové unie* stále není dokončeno sbližování právních předpisů s *acquis* v oblasti měnové politiky a je třeba dále posílit příslušné správní struktury.

Dostupnost *statistik* v souladu s metodami EU, zejména v oblasti obchodu, trhu práce a statistik o zemědělství, musí být dále zlepšována.

Island nadále uplatňuje a provádí podstatnou část *acquis* v oblasti *sociální politiky a zaměstnanosti*. Komplexní strategie zaměstnanosti ještě musí být vypracována.

Stav připravenosti Islandu v oblasti *podnikové a průmyslové politiky* zůstává na vysoké úrovni. Přístup malých a středních podniků k financování je stále ovlivněn finanční krizí.

Island udržuje dobrou úroveň sbližování s normami EU v oblasti *transevropských sítí*.

V oblasti *regionální politiky a koordinace strukturálních nástrojů* Island musí určit orgány odpovědné za provádění politiky soudržnosti.

Přípravy v oblasti *soudnictví a základních práv* jsou i nadále na dobré cestě. Pokroku bylo dosaženo v dalším posilování nezávislosti soudnictví a rámce protikorupční politiky. Další sledování provádění těchto opatření je zapotřebí. Právní předpisy ohledně práv občanů a ochrany údajů dosud nejsou v souladu s *acquis*.

Island nadále uplatňuje Schengenskou dohodu a je velmi daleko ve sbližování s *acquis* v oblasti *spravedlnosti, svobody a bezpečnosti*. Je třeba vynaložit další úsilí pro ratifikaci a provádění mezinárodních nástrojů.

Island je i nadále pokročilý v přípravě na přistoupení k EU a integraci do *Evropského výzkumného prostoru*.

Island udržuje vysokou úroveň souladu právních předpisů v oblasti *vzdělávání a kultury*.

Určitého pokroku bylo dosaženo při posilování právního a administrativního rámce pro *životní prostředí a změnu klimatu*. Je nutno ještě dosáhnout plného souladu s *acquis* v oblasti ochrany přírody a kvality vod. Island musí postupně sblížit své postoje s postoji EU na mezinárodních fórech, která se zabývají životním prostředím, jakož i ratifikovat zbývající mnohostranné dohody.

Island udržuje dobrou úroveň sbližování s *acquis* v oblasti *zdraví a ochrany spotřebitele*. Je ovšem nutné vyvíjet další úsilí v oblasti ochrany spotřebitele.

Celní předpisy jsou i nadále v částečném souladu s *acquis*. Je třeba významné úsilí, aby bylo možné řešit rozpory v právních předpisech, zejména v oblasti celních pravidel, režimů

s hospodářským účinkem a bezcelních a bezpečnostních aspektů. Ještě nebyly zahájeny přípravy pro účinné provádění *acquis* po přistoupení, zejména pokud jde o rozvoj vzájemného propojení s počítačovými celními systémy EU.

Dalšího pokroku bylo dosaženo v oblasti *vnějších vztahů*, zejména v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Island se ještě musí stát členem kimberleyského procesu.

Island udržuje vysokou úroveň souladu v oblasti *zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky*. Islandský důraz na politiku týkající se Arktidy ukazuje jeho odhodlání hrát aktivní úlohu v regionálních organizacích v severní Evropě.

Došlo k omezenému pokroku v oblasti navrhování právních předpisů v oblasti *finanční kontroly*. Je třeba vyvinout další úsilí s cílem připravit politický dokument o vnitřní kontrole veřejných financí a zajistit oddělení interního a externího auditu. Přípravy na ochranu finančních zájmů EU je ještě třeba posílit.

Pokud jde o *finanční a rozpočtová ustanovení*, Island dosáhl dobré úrovně souladu právních předpisů v oblastech politiky podepírajících a ovlivňujících tuto kapitolu. i nadále pokračoval v identifikaci požadované harmonizace s *acquis*. Správní přípravy a návrhy pro vytvoření systému vlastních zdrojů jsou zapotřebí. Koordinační struktura musí být ještě formálně zřízena.